

ПОЛИТИКИН

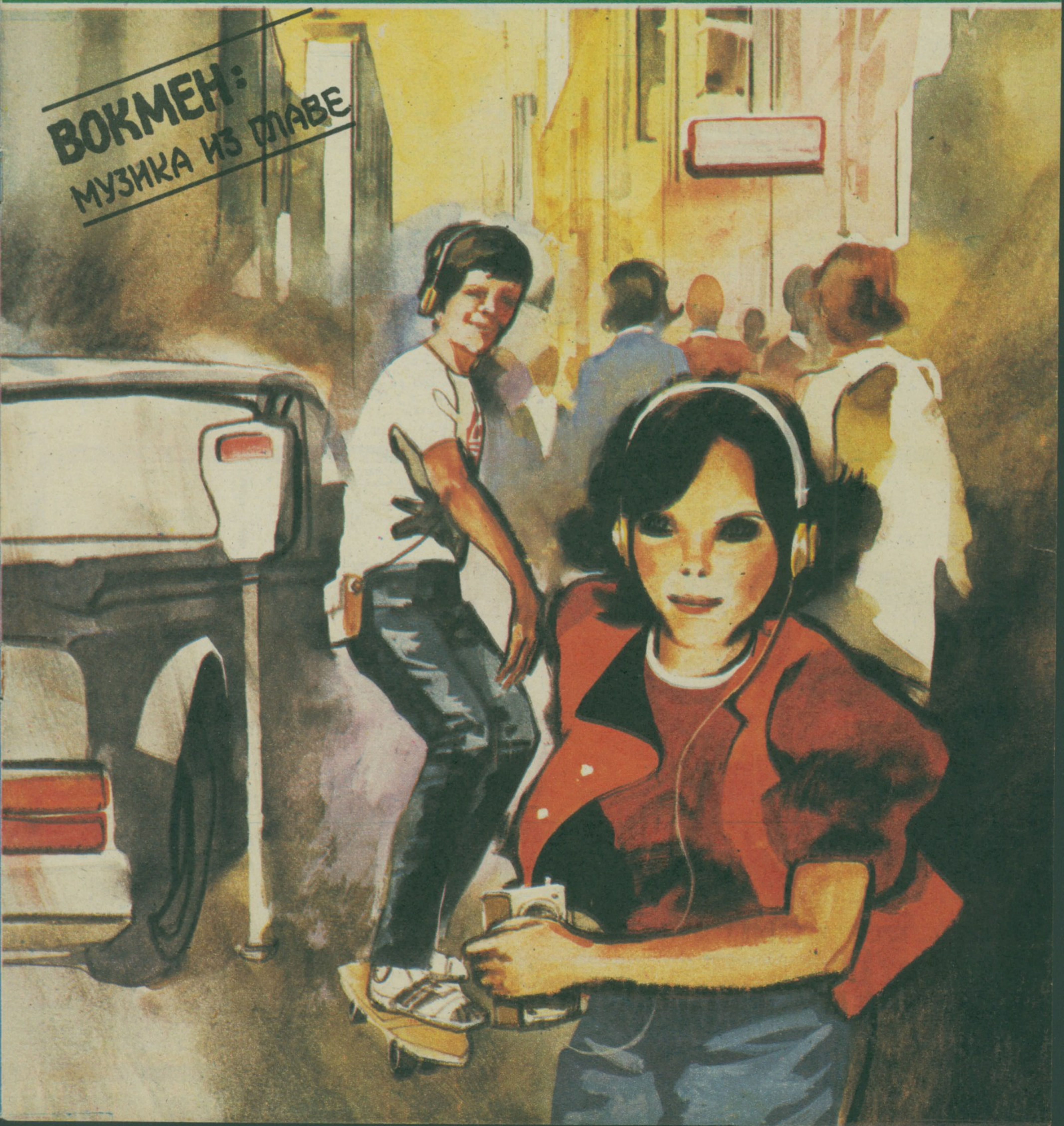
29. 10. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН

БРОЈ
1609

ЗАБАВНИК



ВОКМЕН:
МУЗИКА ИЗ ПЛАВЕ



ВЕРОВАЉЕ

Веровали или не!



Рат добијен ВОЈСКОМ лутака!

ПОСЛЕДЊИ ДАЧКИ КРАЉ ДЕЦЕБАЛ (УМРО 107. ГОДИНЕ) ПОСЛУЖИО СЕ ТРИКОМ И НАТЕРАО РИМЉАНЕ ДА ОДУСТАНУ ОД ОПСАДЕ ОКО ЗИДИНА ГЛАВНОГ ГРАДА И ТО ТАКО ШТО ЈЕ ПОРЕЂАО ХИЉАДЕ ВОЈНИКА - ЛУТАКА У ПРИРОДНОЈ ВЕЛИЧИНИ КОЈИМА СУ УПРАВЉАЛИ ЛУТКАРИ СА ЗИДИНА.



УДАТЕ ЖЕНЕ

ИЗ АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА МАСАИ МОРАЈУ ДА НОСЕ НА РУЦИ НАЈМАЊЕ СТО МЕТАЛНИХ НАРУКВИЦА.



РАЈСКА ПТИЦА

КОЈОЈ ЈЕ ОВО ИМЕ НАДЕНУО ШПАНСКИ КРАЉ КАРЛО V ВЕОМА ЈЕ БЛИЗАК СРОДНИК ОБИЧНЕ СВРАКЕ.

ЦВЕТ ОД ГУСЕНИЦА



ЛЕПТИРИ ИЗ ПОРОДИЦЕ НУРСА МОНУСНА, КОЈИ ЖИВЕ У МАЛЕЗИЈИ, У СТАДИЈУМУ ГУСЕНИЦЕ ОКУПЉАЈУ СЕ НА ВРХУ НЕКЕ СТАБЉИ-КЕ ИМИТИРАЈУЋИ ОТРОВНИ ЦВЕТ - ДА БИ СЕ ЗАШТИТИЛЕ ОД ПТИЦА ГРАБЉИВИЦА.



УОПШТЕ НИЈЕ СМЕШНО!

СЛАНИНА

ЈЕ ВЕОМА ТРАЖЕНА У САД. ГОДИШЊЕ СЕ У ОВОЈ ЗЕМЉИ ПОЈЕДЕ ПРЕКО 450000 ТОНА ТЗВ. БЕКОНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● народи старог века делили су драго камење на мушко и женско. Сви тамни драги каменови сматрани су мушким, а светли женским.

●●● обично се сматра да име игре полка значи „пољска игра“. Међутим, она нема никакве везе с Пољском. Њу је измислила, 1830. године, чешка сељанка Ана Слезак и назвала је „полка“, због полукорака, односно главног корака у овој игри.



●●● мачке се зноје само на јагодицама шапа, а не по целој кожи.

●●● Земља је тешка око 59 трилиона тона.



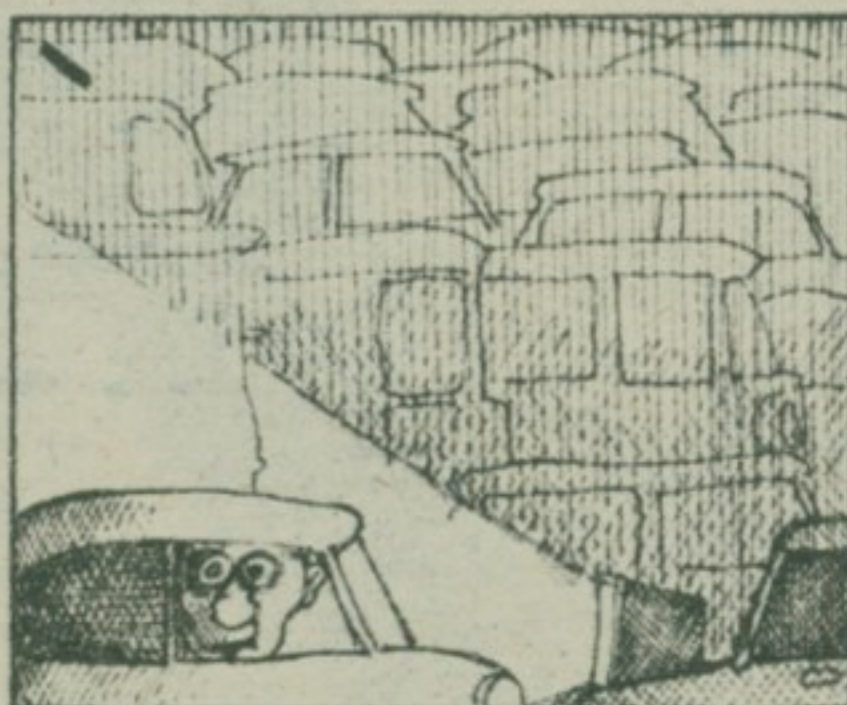
●●● недавно је један Американац из Канзас Ситија, у држави Канзас, добио налог да службено отпутује у Литл Рок, у држави Арканзас, где се налазило седиште његове фирме. По доласку, претпостављени су га обавестили да треба да отпутује у Форт Ворт, држава Тенеси, на један семинар. Кад је најзад тамо стигао, сазнао је да се семинар одлаже. Све ово не би била никаква вест да тема семинара није била — рационално коришћење времена.

●●● харфа није само музички инструмент. Тим именом зове се у зоологији једна врста мекушца.

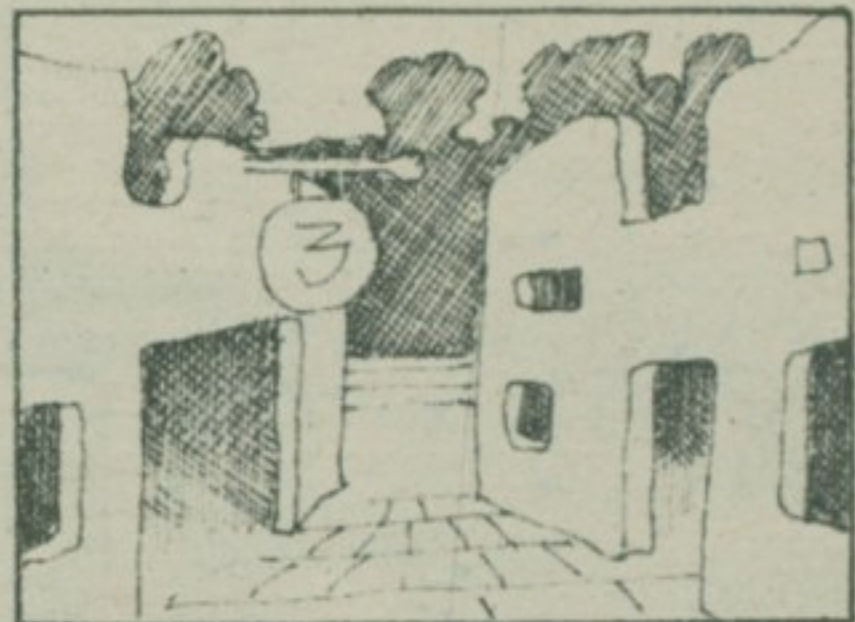
●●● највећи број људи старијих од сто година има главни град совјетске републике Јер-

меније Ериван. У њему тренутно живи 625 стогодишњака који за своју дубоку старост треба пре свега да захвале изванредним временским условима.

●●● возите сувише близу! — пише на светлећој табли на задњем делу аутомобила и на тај начин упозорава ауто који се креће иза њега сувише близу. Ово је изум британских стручњака и ради помоћу инфрацрвених зрака који одређују безбедно растојање између



два аутомобила и уколико се оно смањи, аутоматски се укључује светлећа табла. Британски саобраћајци се надају да ће се на овај начин смањити број судара, нарочито у дане викенда када су и гужве на друмовима највеће.



●●● у близини варошице Алмунекар у Шпанији откривено је античко насеље подигнуто у време кад су тај део Средоземља освајали Феничани. У њему су нађене очуване куће, радионице и улице које су настале још у 8. и 7. веку пре наше ере.

●●● прозори од злата су најновији изум и већ се постављају у многим кућама Америке и Аустралије. Стакло превучено златом одбија сунчеве топлотне зраке и у соби је зато пријатна температура. Златна превлака је тако танка да је стакло провидно, само што је с унутрашње стране светлоселене боје, а споља жуте.



**БИОЛОЗИ СЕ
СВЕ ВИШЕ
ЗАНИМАЈУ
ЗА ДАВНО
ПРИМЕЋЕНУ АЛИ
НИКАД ОБЈАШЊЕНУ
ПОЈАВУ ДА
ЖИВОТИЊЕ
НА НЕУОБИЧАЈЕН
НАЧИН РЕАГУЈУ
ПРЕД НЕПОГОДЕ
И НАТАСТРОФЕ.
НЕ САМО
ПРИРОДНЕ!
НАЈНЕВЕРОВАТНИЈИ
СЛУЧАЈЕВИ
ОД ДАВНИХ
ВРЕМЕНА ДО ДАНАС.
ОСТАЛИ СУ
ЗАБЕЛЕЖЕНИ:**

**ИНСТИНКТ
КАО ДЕО
ПРИРОДЕ**

ЗАСТРАШУЈУЋИ ЛАВЕЖ У ХИРОШИМИ

Једнога дана, записано је у хроници владавине Луја XI који је био француски краљ у другој половини 16. века, дворски астролог предвидео је да ће бити дивно време. Краљ је одлучио да пође у лов. Међутим, мисли су га занеле и у једном тренутку изгубио се у неком шумарку. Путем је наишао сељак на магарцу, а како је Луј XI био скроман владар одевен готово увек као човек из народа, сељак му се обрати:

— Пожурите, чико, киша ће!
— Како знаш? — зачудио се краљ.

— Од неког ко никада не греши: мог магарца!

— О-хо! Баш сам радознао ко говори истину, твој магарца или мој! — насмејао се Луј XI. — Како ти је име, земљаче?

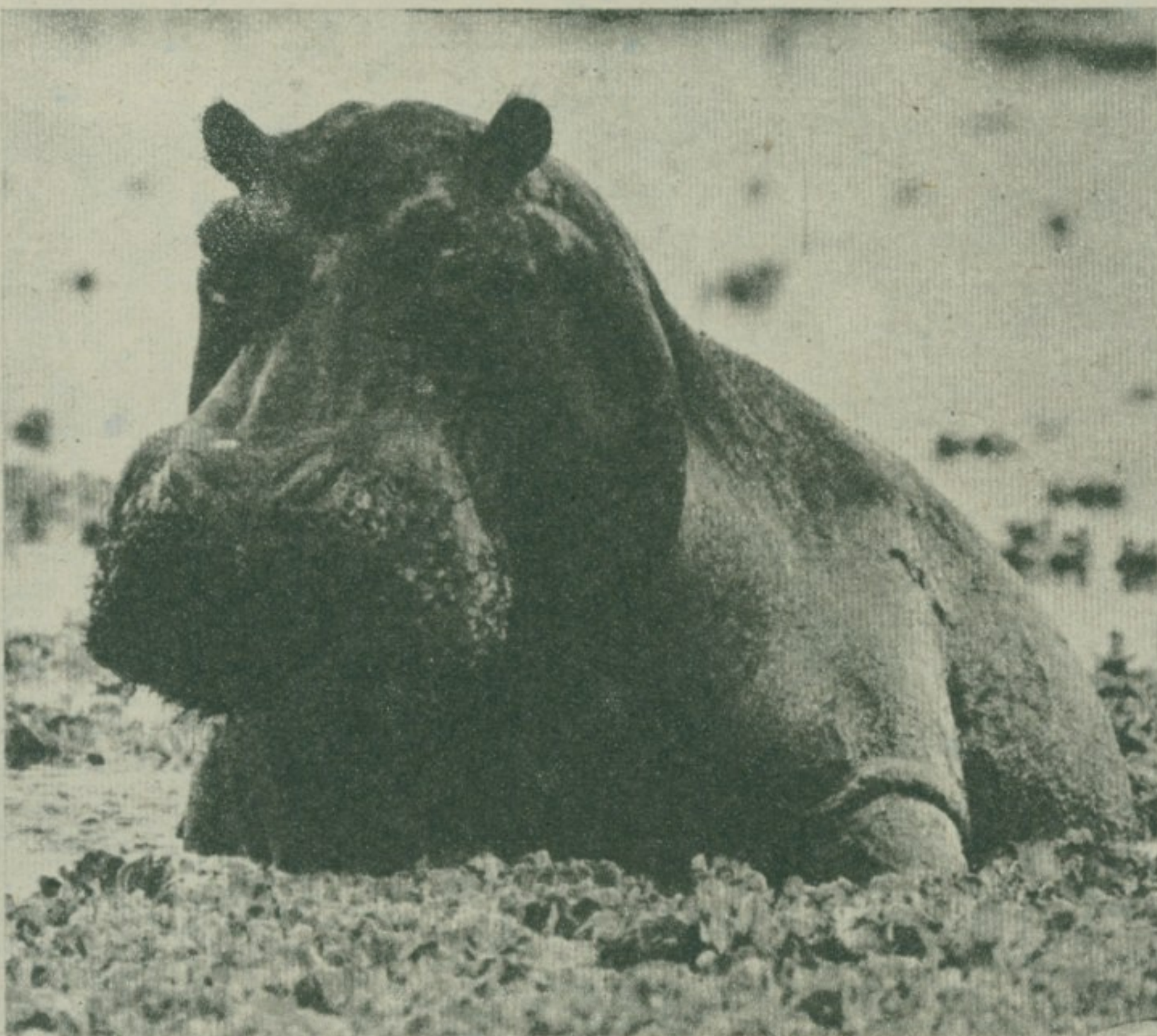
— Брино — одговорио је сељак.
— Онда до виђења, земљаче, још ћемо се видети — опростио се краљ.

Убрзо је Луј пронашао своју свиту и баш у том тренутку сручио се плусак и учесници краљевског лова вратили су се у двор мокри до голе коже. Краљ се гадно прехладио. Хроничар каже да је свога астролога отпустио, а да је довео Бриноа и његовог магарца који је од тада уживао у краљевској штали, а „метеоролошки посао“ обављао до краја свог магарећег живота — на највеће краљевско задовољство.

Успаничене ајнуле

Као што предосећају кишу попут овог „историјског“ магарца (пред кишу птице ниско лете, жабе искачу из воде итд), животиње се узнемире и пред земљотреса. То је примећено још у најдавнија времена. Како? Оне, претпоставља се, својим изузетно развијеним чулима осете предзнаке земљотреса: мање подземне ударе и покрете тла које човек није у стању да разазна. Познато је, на пример, да Јапанци и Кинези који стално живе у страху од земљотреса држе у својим домовима црвене рибице које пред земљотрес као помахнитале почну да искачу из воде!

Међутим, научнике збуњује то што су неки експерименти са животињама дали резултате супротне од очекиваних: поред животиња постављени су најсавршенији мерни инструменти који могу да забележе и најмање промене. И,



Овако је изгледао и добри Хуберт. Само, нилски коњ на слици је мудрији: не напушта своју баруштину

животиње су реаговале као пред земљотрес, инструменти нису забележили никакве промене, а земљотрес је уследио. Није стога ни чудно што у Јапану и Кини где су извршена оваква испитивања у метеоролошким станицама постоје посебна одељења за животиње где стручњаци непрекидно мотре на њихово понашање.

Постоји неколико претпоставки зашто животиње предосећају, рецимо, земљотрес. Тако, по једној, змије реагују на промене у магнетном пољу Земље, а птице осећају радиоактивни гас који се ослобађа из наслага под земљом када тле тек почиње да се лагано помера. Живина је, како сматрају научници, суперосетљива на проценат радиоактивности у атмосфери (јапански сељаци и не знајући за научно објашњење држе фазане у својим живинарницама и по њима знају када ће земљотрес). Али, ево нове мистерије: шта то осећа морски пас затворен у кавезу усред мора јер просто полуди пред земљотрес?

А ево још веће недоумице која ни до данас није добила научно објашњење. Неколико часова пре него што ће на Хирошиму пасти атомска бомба, сви пси су се дали у чудан, застрашујући лавеж!

Међутим, ово није све: постоји још неколико сличних случајева који чекају на објашњење. Године 1968. на једном друму у Шпанији направио се дугачак ред аутомо-

била. Пут је био узан, а застој је проузроковао коњ упрегнут у сељачка кола који се зауставио испред једног тунела и никако није хтео да поново крене. Ни повици ни бич нису помогли, још мање аутомобилске сирене иза њега. После извесног времена тунел се наједном срушио!

Селидба парисних пацова

У Аустрији се и данас памти догађај из прошлог века: дилжанса је стигла пред крчму, али коњи су прогаломирали и нису хтели да се зауставе иако је то била уобичајена станица. Ускоро је крчма букнула: пожар је зачас прогутао.

Какво је то чуло? Шесто, или, можда некакво седмо?

Ако и нисмо спремни да поверујемо у приче из прошлог века, ево једне сасвим свежје. У Паризу, на месту где се данас уздиже најновија атракција „града светлости“ — чувени културни центар Бобур — до пре неколико година налазила се позната пијаца Хале. Када је одлучено да се Хале одсели у Ранжис (предграђе), догодило се право чудо: два милиона пијачних пацова започело је велику сеобу, постепено, у групама. Правац — Ранжис! Поједине групе пацова

потајно су се укрцавале на камионе (како су знали куда јду?), други су кроз канализацију непогрешиво одлазили на пут који је за њих грајао данима. Пацови су дисциплиновано трчали за својим предводницима и када је после дизања Хале дошла екипа за дератизацију, четвороножаца ту више није било.

Оно што у целом случају највише збуњује јесте чињеница да је селидба пацова из Хале за Ранжис почела шест месеци пре него што је почела сама селидба пијаце!

Нилски коњ на сувом

На крају ево још једне невероватне а ипак истините приче из Африке. Године 1940. на југу овог континента владала је страшна суша. Сунце је месецима пекло и уништило је све што је било зелено. Харала је глад а смрт је била чест гост. Онда је једног дана један хипопотам (нилски коњ) из необјашњивих разлога изишао из своје баруштине — иначе те животиње уопште не напуштају воду — и упутио се кроз спржена поља.

Грдосија од три тоне лагано је напредовала у само њој знаном правцу. И поново право чудо: на области кроз које је животиња пролазила у року од неколико сати сручио би се прави тропски плусак!

Путовање нилског коња трајало је месецима и за све то време киша као да је ишла за њим. Постао је познат. Измучени људи су га благосиљали, верујући да он доноси кишу, а белци су му наденули име Хуберт. И тако је Хуберт путовао пролазећи километар и по дневно, увек најављујући кишу. Комесар града Ешоуа, збуњен као и сви остали овим чудом природе, послао је телеграм директору зоолошког врата у Јоханесбург.

„Молимо олакшајте пролазак хипопотаму званог Хуберт који иде у вашем правцу. Безопасан. Сматрају га божанством кише“.

Али, Хуберт је пред Јоханесбургом изненада скренуо на исток. Виђен је у Стангену, Дурбану и још неким местима (свуда је после његовог проласка уследила киша), док га није усмртио метак неког необавештеног сафари-ловца. У свим крајевима кроз које је Хуберт прошао завладао је прави ужас, а у предњима се и даље прича о њему као о „божанству кише“.

И то, је природа, она по много чему и данас пуна непознаница.

М. К.

ЧУДО
ОД
ЧОВЕКА

ЈЕДАН МОЗАК КАО МИЛИОН КЊИГА

ДИВИМО СЕ
РАЧУНАРИМА,
САТЕЛИТИМА,
РАКЕТАМА,
РАЗНИМ
ЕЛЕКТРОНСКИМ
УРЕЂАЈИМА
ЈЕР СМАТРАМО
ДА СУ САВРШЕНИ.
ИПАН, СВЕ ЈЕ
ТО „ПРОСТО
КАО ПАСУЉ“
ПРЕМА ЧОВЕЧЈЕМ
ОРГАНИЗМУ.

добрим редом и да из њих извлачи закључке. Уосталом, ево неколико најједноставнијих, и нешто мање једноставних, истина о функцијама наших органа, па се сами уверите колико смо, у ствари, савршени а да тога и нисмо свесни.

Савршенији од свих електронских мозгова је наш мозак. Иако се више од 90 одсто примљених података и стечених појмова током живота заборавља, онај остатак од десет одсто садржава више података него што их има у књигама неке библиотеке од милион књига. Сваки, па и „најскромнији“ мозак вреди, дакле, колико и једна огромна библиотека. Он је неизмеран живи компјутер са преко десет милијарди кола и меморијом од преко сто милиона података — што је за готово десети ред величине сложеније од било ког модерног компјутера. Још је чудније да мозак свој посао

Људско тело поседује сопствени санитарни систем — лимфни (зелена боја на цртежу) који непрекидно носи белаичевине нагомилане у међупросторима у ткиву. Без лимфе, акумулирање протеина усмртило би нас за 24 часа

Анкета о општем образовању америчког становништва утврдила је да 45 одсто Американаца боље познаје аутомобилске моторе него функције властитог организма. Више од половине показало је апсолутно непознавање властитог тела, а већина анкетираних сматрала је да су сателити и ракете нај-

савршенији организми које човек познаје.

Нема сумње да би и провера наших знања дала сличне резултате. Савремени човек све више се интересује за свет технике, а све мање за себе и природу. Кад је већ тако, сасвим је логично да је испуњен дивљењем према рачунару, мотору, фото-апарату,

електроници, а све мање према функцијама свог организма коме још ни на пушкетом нису пришли ни најсавршенији изуми. За савременог човека фотосинтеза је много већа тајна него, рецимо, неко савремено електронско коло или сензорски елементи. Приметни су напори да се и лаици удубе у тајне тех-

нике, а такође и незаинтересованост за природне процесе у живом свету.

Они који највише знају о томе немају, међутим, тајни: за њих људско тело остаје недостигнуто савршенство. Електронски рачунари су обичне „глуперде“ у односу на плочичне радње и закључивање које једино људски мозак може да поређа

обавља користећи свега 20—25 вати, према 6—10 хиљада вати колико је потребно највећим компјутерима. Брзина, међутим, иде на штету човека: за одузимање једне по једне седмице од броја сто потребно му је око 30 секунди, док компјутер ту операцију обави за највише 0,00003 секунде.

У хемисферама великог мозга смештено је више од половине свих неурона. Најкрупнији неурони могу да буду и хиљаду пута већи од најситнијих. У кору великог мозга улива се око 2.600.000 и излази око 40 хиљада нервних влакана. Отприлике половина излазних влакана преноси команде мишића очне јабучице управљајући осетљивим, брзим и сложеним покретима очију. Остали нерви управљају мимиком, жвакањем, гутањем и радом унутрашњих органа. И још нешто — једна једина ћелија у нашем мозгу може да има непосредну везу са хиљаду других ћелија. Заиста — савршена „машина“. Ипак, у нашем организму постоје нерви који сигнале преносе брзином од свега километар на час. Импулсу из великог прста на нози потребно је чак неколико секунди да стигне до кичмене мождине и донесе обавештење о болу или сврабежу.

Причајте, то не кошта

Говор је, свакако, једна од најкомпјикованијих радњи у којој суделује велики број мишића. Да бисте изговорили једну реч, покрене се око 70 мишића. Говором се производи и акустичка енергија — она при шапутању износи 1/1.000.000.000.000 вати, при нормалном говору милионити део вата, при викању хиљадити, док би укупна количина енергије на фудбалским стадионима била довољна да упали једну сијалицу. У тре-

нутку док ово читате ваше тело производи толико топлотне енергије колико и електрична сијалица од 60 вати.

Причање је, ако га посматрамо са становишта енергије, прилично јефтино — причајући непрекидно читаву годину дана човек би потрошио мање енергије него што је потребно да прокључа шољица воде.

Што се енергије тиче, људско тело је невероватно ефикасна машина. За вожњу бициклом брзином од 15 километара на час човек употреби енергију колико садржи отприлике сто грама угљоводоника, што одговара количини од 42 грама бензина. По овој стопи потрошње човек би на основу енергије из исхране која одговара једном литру бензина могао да превали готово 400 километара.

Док се одмарамо, петину енергије користи наш мозак, четвртину скелетни мишићи и срце. Највећи део енергије потребан је јетри и слезини, правим биохемијским фабрикама. Заједно користе готово четвртину наше енергије да би прочистили крв, произвеле беланчевине и нагомилале витамине, шећере и гвожђе.

Срце не зна за сан

У стању мировања, док лежи, човек за 24 часа утроши 400—500 литара кисеоника, а у току једног минута наша плућа, у нормалним условима, удахну запремину ваздуха истоветну количини крви која прође кроз срце — шест литара. И плућа и срце раде брже за време стреса, али плућа „обраде“ већу количину ваздуха него срце крви. Многи од нас не знају да у пролеће дишемо брже него у јесен, не примећујемо тај напор. А новорођена беба, да би први пут напунила плућа, мора да „у-сиса“ ваздух педесет пута већом снагом него што је

здовој одраслој особи потребно за просечан удисај. Рачуна се да у плућима човека има око 700 милиона алвеола (ситних мехурића) и да њихова укупна површина износи око 90 квадратних метара.

Десет тона — 16 километара увис

Најнеуморнији мишић, издржљивији од сваког мотора, је срчани који у току седамдесетогодишњег живота „удари“ око три милијарде пута. Енергија срчаног мишића толика је да би у току једног дана била довољна да подигне дизалицу са три човека на висину од сто метара!

Срце одраслог човека може за један дан да „препумпа“ око 13.000 литара крви, а за седамдесет година живота око 350 милиона литара. То представља запремину која би одговарала садржини облакодера основнице од 40 м² а висине 220 метара. Утрошени напор представља силу која би „хладно“ могла да подигне терет од десет тона ни мање ни више него, кажу, 16 километара увис.

Нона слунни и као резервоар

Неке од свих тих зачуђујућих бројки које говоре о нашем организму треба понекад имати у виду. Кад се, рецимо, следећи пут будете туширали, не трљајте тело превише. Оних 70 до 130 квадратних центиметара одумрле коже спречава у извесној мери продор разних бактерија, гљивица и зрачења. Спољни слој на лакту мења се сваких десет дана, док на унутрашњој страни по-

длактице тај процес траје десет пута дуже.

Површина коже износи око два квадратна метра, а комадић као поштанска марка садржи око три милиона разних ћелија, у њима има крвних судова у дужини од једног метра, нервних влакана у дужини од четири метра, а уз све то још сто знојних и 15 лојних жлезда. На тих 2.000 квадратних центиметара налази се око 250 хиљада осетила хладноће, 30 хиљада топлоте, око милион осетила бола и око пола милиона осетила опипа. Ако сте узели прекомерну количину течности, она ће се у први мах депоновати у кожи. Можда јој све то што тако вредно за нас ради и није баш тешко јер — у једном квадратном центиметру коже има више ћелија него у Београду становника.

Крвни судови 50 пута тањи од длане

Прича за себе свакако је и наша крв. Главна особина црвених крвних зрнаца, еритроцита, који чине трећину укупног броја од 60 до 70 милиона ћелија у нашем телу, јесте њихова способност да мењају облик. Захваљујући томе они пролазе кроз узане капиларе и преносе кисеоник другим врстама ћелија. Старећи, капилари губе типичност па приликом покушаја еритроцита да се провуку кроз те сићушне цевчице, 50 пута тање од власи косе, многи прскају. А век им је кратак — еритроцит живи 30 до 120 дана. Леукоцити, бела крвна зрнца, живе од неколико часова до неколико месеци.

У организму одраслог човека сваког часа оду-

мре око милијарду еритроцита, 15 милијарди леукоцита и 2 милијарде тромбоцита (крвних плочица). Заменују их нове ћелије које се стварају у коштаном сржи и слезини, а за 24 часа измени се око 25 грама крви. У организму одраслог човека има око 2.600 грама коштане сржи. За седамдесет година она произведе око 650 килограма еритроцита и око тону леукоцита.

Сваних седам година нов снелет

О издржљивости нашег организма да и не говоримо. По способности држања тежине људска кост јака је као гранит, коса је такође веома јака. Ако имате осредње густу косу, на глави вам је око 12 хиљада власи. Обесите ли на сваку влас подношљив терет, могли бисте држати око пет тона а да вам ни длака с главе не фали.

Кости човека изгледају чврсте, постојане, на први поглед беживотне. Али, први поглед често vara. Одређене ћелије постепено разарају и замењују коштану ткиво чак и код одраслих, тако да свако од нас сваких седам година добија нов скелет. Главни састојци кости су минерални кристали и колаген, чврст, влакнаст протеин. Без колагена кости би могле да се смрве притиском прстију, а ако би се кристали растворили неком слабијом киселином, преостали колаген постао би савитљив као гума.

Половина човена је — вода

Више од половине сваког људског бића чини вода, али организм се годинама постепено „суши“. Ембрион човека садржи између 90 и 95 одсто воде, а затим се проценат текућине постепено смањује. Осим воде, у ћелијама нашег тела је и висок проценат беланчевина. Биолози су утврдили да просечна ћелија садржи милијарду молекула беланчевина међу којима има десет хиљада различитих врста.

У прва два или три дана живота новорођенче се одржава трошећи масти и беланчевине које је нагомилало у мајчиној утроби. Када би одрасла особа губила тежину истим темпом, измршавила би од три до двадесет килограма за само неколико дана.

Све те силне промене и покрете у организму могли бисмо, кажу, и да чујемо кад би наше уво било у стању да ниске тонове региструје прецизно као високе — непрестано бисмо слушали шуме сопственог тела, као што је протицање крви кроз артерије или, рецимо, покретање зглобова.

Наши бубрези садрже огроман број мајушних цевчица за филтрирање непотребних супстанци из крви. Повезане једна на другу оне би досегле дужину од 65 километара.

Систему за варење није лако — човек за годину дана поједе 15 до 20 пута више него што је сам тежак, дакле — просечно 1400 килограма хране.





Матија Хуњади
као седамнаестогодишњи
краљ Матија Корвин

С нег је падао тако густо да су јахачи проквашеним рукавицама непрестано отирали промрзла лица и мокре трепавице. Тек што је прошло подне 13. децембра 1457. поворка коњаника у дугим утарским кабаницама и чупавим бундама, под шубарама и калпацима богато искићеним чапљиним и ждраловим перјем, улазила је полако у предграђе Прага. Оштрим касом у сусрет им је дојახала група копљаника. На њиховим покислим плаво-црве-

ним заставицама распознавао се грб краљевине Чешке.

Вођа копљаника подигао је руку и коњаници су застали уз шљапкање копита, звецкање узди и гласно фрктање коња. Застали су и Угри. Чешки официр потерао је дората према угарској претходници која се размакла. Његов шлем и плави тешки плашт одударали су од крзна и црвеносмеђих униформи дошљака. Чех је застао пред крупним јахачем у дутој, црној

ХУЊАДИ НЕ ОПРАШТА

Краљ Ладислав

Постум умро је

изненада.

У борби за

престо

највише изгледа

имао је један

младић који

се налазио

у тамници...

кабаници опшивеној белом јагњећим крзном. Испод мрке капуљаче назирало се суво, обријано, чврсто лице повијеног носца.

— Господине бискупе — ословио га је официр — доносим вам поздраве и жеље добродошлице губернатора Чешке. По његовој

заповеди отпратићемо вас до двора... Ја сам капетан копљаника Эдењек Хлавати — представио се на крају. — Допустите да се моји копљаници прикључе вашим људима...

Великоварадински Иван Витез од Средне већ тада познат песник и хуманист задојен ренесансом, одвратио је лаким наклоном главе. Црном баршунском рукавицом, на којој је блистао прстен с крупним рубинем, дао је знак и поворка је кренула. На њено чело сврстало се стотину чешких копљаника, друга стотина је у савршеном реду прешла позади.

Краљ је умро

— Добри војници, ваљали — добацио је кнез Павле Шпиранчић Гргуру Ковачевићу јашући поред складног низа копљаника у плавим плаштосима.

— Одлични, не би ваљало да се сретнемо с њима на бојном пољу — одвратио је Гргур Ковачевић, опуномоћеник кнеза Стјепана Франкопана у хрватском изасланству које је с Уприма из Будима кренуло у Праг.

После изненадне смрти краља Ладислава Постума пре двадесетак дана требало је хитно измолити о-

слобађање Матије — млађег сина Јаноша Хуњадија, некад најмоћнијег великаша и губернатора угарско-хрватског краљевства, који је умро од куге 11. августа 1456. јуначки одбранивши Београд од Турака. Због старих нерашчишћених рачуна његов први син Ладислав наредио је да се 9. новембра у Београдској тврђави убије омражени гроф Урлик Цељски, краљев васпитач и миљеник. Четири месеца касније — 16. марта 1457. — краљ је на превару у Будиму ухватио хрватског бана и, како се веровало, губернаторовог наследника Ладислава Хуњадија и смакао га по кратком. Његовог млађег брата Матију затворио је као таоца.

Игром судбине седамнаестогодишњи Матија доведен је у Праг 23. новембра 1457, истог дана кад је изненада умро његов краљевски вршњак. Смрћу Ладислава Постума распа-ла се унија између Аустрије, Чешке, Угарске и краљевине Хрватске, Славоније и Далмације. У трку за круном ушло је неколико такмаца — немачки краљ и римски цар Фридрих III, саски војвода Вилим, пољски краљ Казимир IV Јагеловић... Међутим, властела је захтевала да се за владара прогласи дома-





Чешки губернатор, касније краљ Јурај Подјебрадски

ћи човек племенитог рода. Први који је посегнуо за круном био је угарско-хрватски палатин Ладислав Горјански, истим надама био је заокружен и други моћник — војвода ердељски, бан мачвански и славоњски Никола Илочки. Он се уздао у помоћ чешког губернатора Подјебрадског, службеног тамничара Матије Хуњадија, у чији нас двор води прича и чији је син Хенрик већ две године био заручен с Николином кћерком Јеронимом...

Историја, међутим, каже да су најбржи у тој трици за престо биле многобројне присталице породице Хуњади, с намером да круну уруче — Матији, затвореном у Прагу. Његова мајка Елизабета уложила је целокупну имовину да би остварила циљ. Војском, оружјем, новцем, угледом и не малим утицајем помагали су јој вође хуњадијевске странке, њен брат Микал Силађи, бискуп Иван Витез, приор врански Тома Шекели и други...

Ето, због тога смо бискупа затекли при доласку у Праг, оног далеког децембарског поподнева 1457.

Милост ја дајем!

Смирај истог дана у дворској библиотеци затекао је тројицу људи. Поред бискупа, Ивана Витеза, ту се налазио губернатор и будући краљ Чешке Јурај Подјебрадски. У полумраку одаје назирао се и бледи лик — сужња Матије Хуњадија, будућег Матије Корвина, „краља Матија-ша“ из народних песама које су његовог оца Јаноша Хуњадија овековечиле као „војводу Сибињанин Јанка“.

— Још увек не могу да верујем. Стижемо с молбом да отворите тамницу за добро краљевства, а племенити Матија већ је за вашим столом као члан, породице — осмехнуо се бискуп прекинувши ћутање.

— Брига за добро и судбину краљевства дала ми

је снаге да изменим вољу покојног краља — уздахнуо је губернатор.

— Дабоме, дабоме... Хвала Богу — огласио се брзо бискуп. — Ваш господин ујак обећао је милост свима који због старих греха према породици Хуњади страхују од могуће освете — окренуо се од Матији.

— Надам се — у своје, а не у моје име! — одлучно је узвратио Матија.

— И у ваше — изненађено се тргао Иван Витез.

— Био је то једини начин да придобијемо већину племства, посебно нижег...

— Милост ћу ја да дајем и о њој одлучујем — одсекао је Хуњади.

— Кад дође време и — ако дође... — зашкљачио је дрско Јурај Подјебрадски, грејући шаке над пламеном камина.

Веридба с деветогодишњом Катарином

У насталом ћутању чуло се само пукцетање дрвета у камину. Бискуп је испод ока посматрао губернатора: било је јасно да он с наследником круне има своје рачуне и договоре, иначе би имао више обзира. У том тренутку млади Хуњади се тргао и брз смешак потиснуо је тврд израз његовог лица.

— Нека ми опросте ваша господства. Уместо да се од срца захвалим, претерао сам без ваљаног разлога — огласио се бискуп. Матија и губернатор су ћутали.

„Погледај ти момчића“, прслетело је бискупу. „Виће то прави мајстор у претварању. И требаће му у овом лудом времену које нас је снашло“...

Један спрат ниже, у прегрејаној ловачкој сали шаролико друштво дворјана и официра било је више него бучно и расположено. Измешале се чешке, хрватске, угарске униформе, свештеничке мантије, сјајне хаљине госпођа...

— Ето ти га на. Ми јурили, коње замало сатрили, да би се губернатор смиловао затворенику, а...

— ...А он га из хелије довео право у двор и брже-боље верио са својом кћерком Катарином. Да претекне остале такмаце, ха, ха, ха... Стари лисац... — упао је кнез Павле Шпиранчић у реч Ковачевићу. Био је већ запрејан вином и онако крупан, у црној одори опшивеној златним гајтанима, привлачио је све више погледа. Пргуру је било мало превруће и сметала му је тесна црвена долама.

— Али, кнеже — па малој је тек девета година...?

— Да, па што? Порашће! — гласно се насмејао Шпиранчић. — То само значи да се лукавом губернатору врашки журило, а да његов дојучерашњи сужањ није имао куд пред таквом лепом уценом, зар не?

— Не преостаје, значи, друго него да пијемо у здравље младог пара?

— Тако је! И да знаш — потврдио је кнез бришући бркове. — Свиђа ми се тај младић. Надмашиће оца, хоће, вере ми!

Напољу је падао све лушћи, суви снег...

Син славног оца

Поподневни зимски сумрак већ се хватао торњева, шуњао се белоπλαвкастом површином залеђеног Дунава, кад се с Ракошкотог поља под Пештом разлегло заглушно клицање. Опромна маса света — били су ту грађани, трговци, слуге, сељаци слободњаци, занатлије и гомила нижег племства — слегла се ту још од јутра кад је у будимској тарђави почело већање „глава краљевства“ о наследнику угарско-хрватског престола. Тек под ноћ тог 24. јануара 1458. изасланство прелата и великаша објавило је племству и народу да је њихова једнодушна жеља да круну понесе — Матија Хуњади!

Гласници су поклопили брзе коње и разлетели се на све стране Краљевства саопштавајући вест док је ујак младог краља Микал Силађи лежица објавио избор свог нећака. Додуше, зловни језици су тврдили да другачије у том часу није ни могло бити јер је млади губернатор дошао с мноштвом племића истомишљеника и петнаест до двадесет хиљада проверених, одлично наоружаних војника у престоницу. То је, кажу, помогло да се и они најнеодлучнији брзо одлуче. Невероватна популарност Јаноша Хуњадија — војводе Јанка Сибињанина — утицала је да народни песници бурна збивања преточи у песму. Тако је хрватска народна песма забележила не само догледности славног оца, већ и избор његовог сина Матије за краља.

Деветог фебруара 1458. у Стражницама за новог краља крунисан је Матија Хуњади. Чешки губернатор Јурај Подјебрадски је и ту поново подсетио новог краља на уговор о обавези да се венча с његовом кћерком Аном... Матија је то касније и учинио, али је млада краљица с дететом умрла на порођају. Зет и таст — који се у међувремену помогао чешке круне — убрзо су започели четворогодишње ратовање у коме је лошије прошао Матија. Прва деценија Корвинове владавине, каже историја, обиловала је потресима, ратовима, политичним успесима, сукобима с Турцима, а онда је због унутрашњих неприлика дошло и до завере крупног племства против краља...

Текст и цртежи: Младен Трски



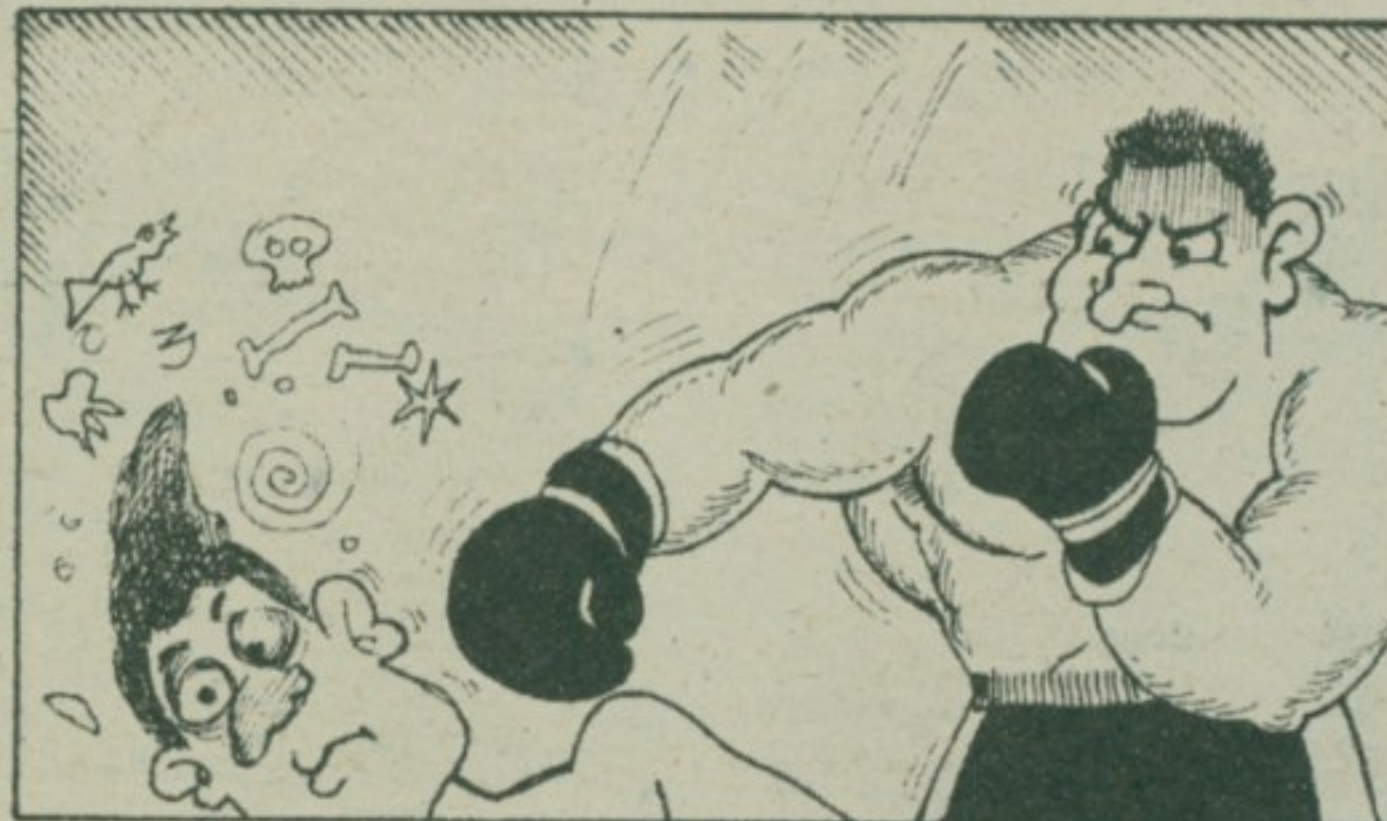
НАКФЕР — НЕМА ШТА ДА РАДИ

Сложена имена нису никаква реткост: код нас, на пример, Драгослав (од „драги“ и „слава“), Кривокућа (од „крив“ и „кућа“) и слично. Имена — реченице — то је већ мало необичније. Како може име да буде реченица? Може, ако садржи глагол (предикат, рекли би граматичари) који са осталим саставним деловима имена чини потпун исказ, то јест реченицу. Таква имена, или још чешће презимена, у појединим језицима су заступљена у приличном броју.

Од надимка, или од нечије омиљене узречице настала су немачка презимена као што су Фангауф (хватај), Штефест (стој мирно), Шпарброт (штеди хлеб), Шпарнихт (не штеди), Тутут (чини добро), Тунихтогут (ништа не чини добро), Шпрингинсфелд (скачи у поље), Хасденпflug (мрзи плут), Видувилт (како хоћеш), Мерксвол (пази добро), Ахтснихт (не обраћај пажњу), Швајгештил (ћути), Ласлебен (пусти људе да живе), Вастендихан (шта те се тиче), Готбехит (не дао бог)... Један аустријски војвода из 12. века, учесник крсташких ратова, у историји се памти као Хајнрих Јазмирот, по својој омиљеној заклетви: „Ја so mir Gott helfe“ (тако ми бог помогао).

Сличних примера има и међу француским презименима: Дијемгард (бог ме чувао), Ганјпен (зарађује за хлеб), Пранту (узми све), Тајфер (сеци гвозђе), Тиваш (убиј краву), Фелибен (учини му добра), Накфер (нема шта да ради), Кинман (који не лаже).

Најраспрострањенији су овакви облици у италијанском. И данас се многобројни Италијани презивају Нашимбене (рађа се у добром), Крешимбени (расте у добром), Бентивења (добро те снашло), Диоталеви (бог те чувао), Сервидио (служи бога), Прегдио (моли бога), Пасаванти (прођи напред) и слично. Поред оваких презимена, која су израз



побожности или жеље за срећом, има их доста која су настала од смешних, па и погрдних надимака: Кантатало (певај, петле), Бутафава (баца боб), Таљафико (сече смокве), Мацабуе (убиј вола), Манђакавало (једе коња), Пелатати (дере мачке), Песталоци (ломи кости), Папалардо (ждере сланину). У средњовековној Италији било је доста често крсно име Бенчивене (добро нам је дошао), којим су родитељи изражавали радост због рођења детета. Било је (срећом много мање) и настрадалих родитеља који су хтели да покажу да је дете нежељено, па су у старим хроникама нађена имена као Нонтивољо (нећу те) и Перкевиченисти (зашто си нам дошао)!

Уобичајено италијанско презиме Бевилаква, као и француско Боало, значи „лије воду“. И то су првобитно надимци, али се научници не слажу у објашњењу њиховог постанка. Једни сматрају да су означавали презењаке, односно људе који (насуспрот обичају у медитеранским земљама) нису пили вино уз сваки оброк. Други, напротив, тврде да су то били иронични надимци који су давани управо — пијаницама.

Од свих „имена — реченица“ која су још у употреби, најстарија су вероватно два добро позната лична имена библијског порекла: Михаило (у другим језицима Мишел, Микеле, Мигел, Мајкл итд.) и Емануел или Манојло. Прво долази од хебрејског „ми ха Ел?“, што значи „ко ће као Бог?“, а друго од „има ну Ел“ — „с нама је Бог“.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ОВО ЈЕ
ЖИРАФА!



А ОВО
ЖАБАЦ!

ШТА ТО
РАДИШ, ЦРНИ
ДЕДА
СТАЈО?



ИГРАМ СЕ СА МОЈИМ
ПОСЛЕДЊИМ
ПРОНАЛАСКОМ!



ТО ЈЕ СИЈАЛИЦА КОЈА
ГАРАНТОВАНО
НЕ МОЖЕ ДА
ПРЕГОРИ...

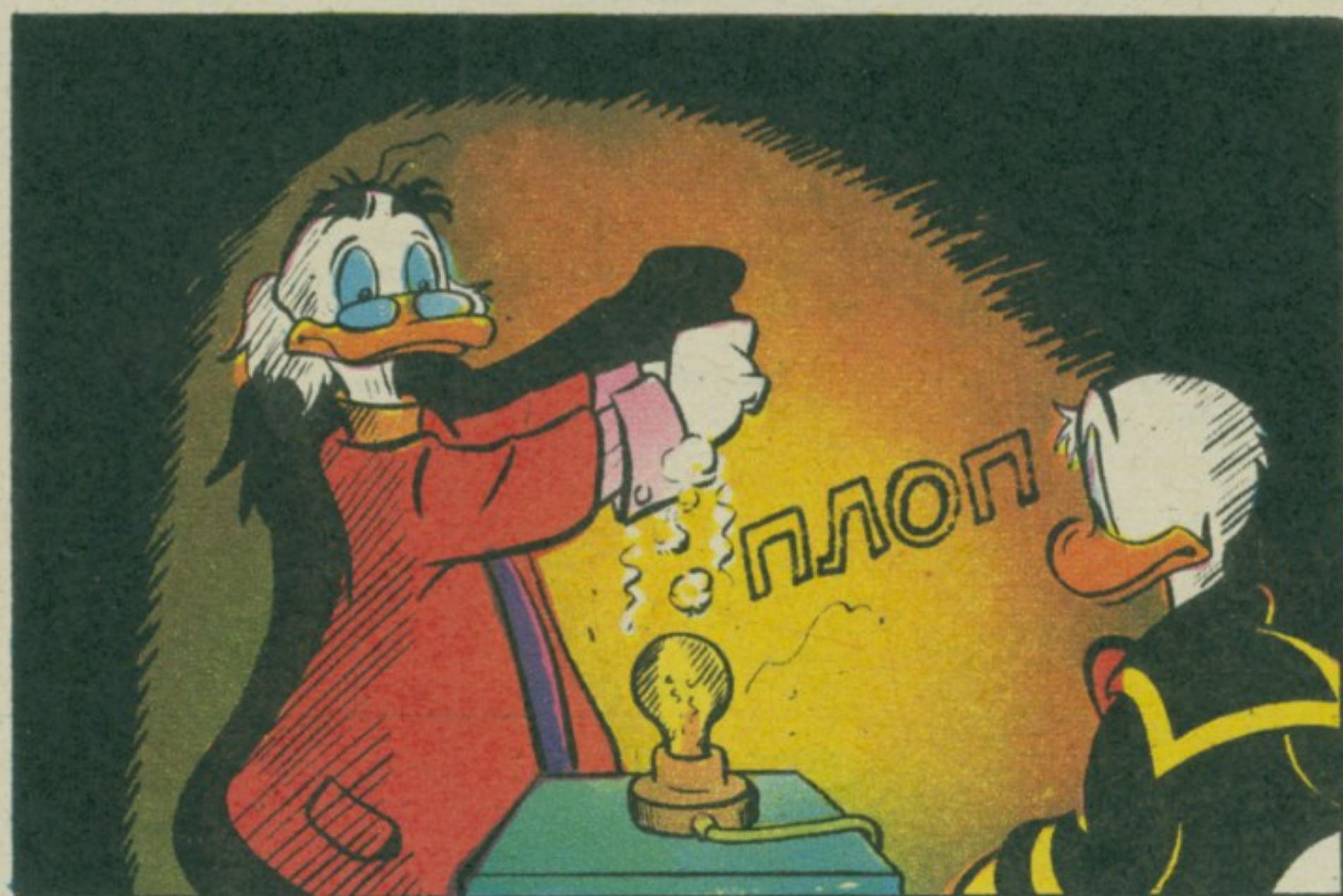


... БАР ХИЉАДУ
ГОДИНА!



Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

НЕВЕРОВАТНО!
КАКО ВРЕМЕ БРЗО
ПРОЛАЗИ КАД СЕ
ЧОВЕК ИГРА СТОБОМ!



У ЧЕЉУСТИМА

— ЧИНИЛО МИ СЕ ДА САЊАМ! ДЕНИЗА, КОЈА СЕ АЛИГАТОРА ПЛАШИЛА НАЈВИШЕ НА СВЕТУ, СКОЧИЛА ЈЕ У БАЗЕН...

Непрекидне молбе и преклињања његове супруге Денизе нису помагале. Тридесет двогодишњи Мајкл Џонс није могао, а није ни хтео, да се окане посла којим се бавио. Од најранијег детињства посветио се одгајању и упознавању света алигатора — ови рептили застрашујућег изгледа, заједно са змијама, просто су га опчињавали. Баш та чињеница да су готово сви људи сматрали да је немогуће спријатељити се са њима у њему је још више распламсавала жељу да продре у њихов свет. Кад год би са Денизом дошло до разговора да Мајкл треба коначно нечим „нормалним“ да се бави, он би имао спреман одговор:

— Дениза — говорио је — ти имаш заиста потпуно погрешну представу о мојим „штићеницима“. Веруј да алигатори нису нимало тако опасни и страшни како теби и многим другим људима изгледају. Они те никада неће напасти први. Иду на човека само ако мисле да им од њега прети опасност, да он хоће нешто нажао да им учини. Ето, када ја уђем у њихов базен и почнем са њима да изводим свакојаке вратоломије, они добро знају да се ја са њима само играм, да им нећу ништа учинити. Уосталом, ти и сама врло добре знаш да посетиоци добро плаћају да виде мој шоу, а новац нам је сад и те како потребан кад очекујемо још једно дете!

Дениза би после оваквих разговора остала заиста без речи. У свему томе што је Мајкл говорио било је истине, али без обзира на све никако није могла да прихвати чињеницу да је он у свакодневној опасности. А добро је знала да је то код њеног супруга страст. Уосталом, она га је и упознала у болници док је био на опоравку после неке несреће која му се догодила док је изводио тачку са змијама. Дениза је била болничарка у Фортлодердејлској болници у америчкој држави Флорида. Још тада јој је он говорио о својој великој страсти. Али, Дениза је, као што би свака жена, помислила да ће током година успети да га одврати од опасног посла. У томе никако није успевала чак ни по цену развода којим му је неколико пута претила.

Марта прошле године Дениза је као и обично кренула на посао. Пре него што оде у болницу, четворогодишњег сина Денија остављала је код оца, у индијанском селу Семинол где се налазило Мајклово одгајалиште и базен са алигаторима. Дени је потрчао ка згради где му је отац држао представу, а Дениза је већ палила кола у намери да крене. Тада је чула крике. Знала је да се нешто догодило њеном Мајклу.

Без размишљања улетела је у арену и угледала страхан приказ — један алигатор налегао је на Мајкла, овај се готово није видео испод три метра дугачког рептила. Дениза, која највише на свету мрзи алигаторе, није ни размишљала шта све њој може да се догоди кад је скочила животињи на леђа. Колико је смртоносних уједа алигатор могао да зада својим застрашујућим зубима, ништа мање није био опасан ни силовит ударац његовог репа.

Дениза, која је била у седмом месецу трудноће, као да је добила натчовечанску снагу. Свом силином полегла је по алигатору, а рукама је покушавала да обузда замахивање репа. Видела је само како десна Мајклова рука извирује из чељусти, сва крвава. Чинило јој се да је откинута.

Мајкл је био у агонији. Кад је угледао Денизу како утрчава и скаче животињи на леђа, мислио је да сања. Како би Дениза тако нешто урадила кад је добро знао да се највише на свету бојала његових „штићеника“. Ипак, она је заиста била ту и борила се за његов живот.

— Одакле је смогла толико снаге, ни данас то себи не могу да објасним. Бар ја врло знам каква је сила удараца алигаторовог репа, а Дениза је ипак успела да заустави његове налете. Док сам је гледао надамном, чинила ми се као нека супержена. Плашио сам се да се алигатор до те мере не разјари па напатне и њу. Губио сам свест, осећао сам како ми кости крцкају...

Алигатор се заиста разбеснео, оставио је несрећног Мајкла и кренуо ка Денизи. На срећу, у том тренутку стигле су спасилачке екипе и извадиле из базена онесвешћеног Мајкла и Денизу која је била на ивици нервног слома.

— Тек кад сам била на сигурном, постало ми је јасно шта сам ја то радила. Била сам у базену окружена крволочним животињама које су сваког часа, заједно са Мајклом, могле да ме раскомадају.

Мајкла су одмах пренели у болницу. Екипе лекара страховале су шта ће бити са Мајкловом десном руком која је била готово истргнута из рамена. После неколико веома компликованих операција руку су му спасли. Као „успомена“ на застрашујући сусрет у базену Мајклу су остале платинасте плочице у руци које су му замениле делове костију које је алигатор смрскао.

Кад је дошао свести, прва ствар коју је Мајкл питао је — како му је супруга. Кад су га уверили да је све у реду, интересовао се за алигаторе. Да ли им је неко учинио нешто нажао. Касније је испричао:



Дениза и Мајкл снимљени у дворишту болнице, после успешно извршених операција. Супруга одгајивача алигатора изјавила је: — Јасно ми је да Мајкл никада неће престати да се бави овим послом, он не може без тих животиња!

— Алигатор није крив што ме је напао. Тог дана када ми се несрећа догодила, у публици је била нека изузетно досадна жена која ме је све време нешто запиткивала. Неколико пута сам је најљубазније замолио да ме не прекида, али узалуд. То је био разлог да ми јепустила концентрација, па сам учинио неки нагао покрет који је несрећну животињу престрашио. Она је кренула према мени јер се плашила да хоћу да је повредим, бранила се. Знате, ја сам имао спремна два ножа, могао сам алигатора да убијем, али нисам хтео. Није био крив. Наравно, да је напао Денизу, пресудио бих му. Ипак, и без тога, све се добро завршило.

Алигаторе волим још од детињства. Сећам се да сам почео да их хватам за паре, радио сам то преко лета. Али, мало-помало, заволео сам их, посебно од тренутка када ме је један алигатор оставио у животу мада је већ шчепао моју руку чељустима. Једноставно се окренуо и отпливао. Тада сам почео да размишљам да они и нису тако крволочни како изгледају и да вероватно нападају само у великој опасности. Решио сам да продрем у њихов свет...

А Дениза? То је толико храбра жена! Сви причају о њој, а и како не би. Урадила је нешто што би ретко ко...

В. С.



ЛУДАК ИЗ МАГДЕБУРГА

НЕВЕРОВАТНА БЕКСТВА

Око врата му је стављена гвоздена огрлица и ланцима дебелим као рука везали су га за камени стуб.

Барон Фридрих Тренк имао је 18 година 1735. године и био је кадет у телесној гарди пруског владара Фридриха. Заљубио се у краљеву сестру, а она му је узвратила љубав. Међутим, њихова веза је откривена и Тренк су бацили у тамницу.



Млади Тренк смислио је једно лукавство: правио се да је полудео. Сваки пут када би тамничари ушли у његову ћелију, чупао је косу и браду, урликао на њих.



Тако је Тренк чинио пуних пет година! Управник Магдебуршке тврђаве коначно је одлучио да се том јаднику, полуделом од тамновања, олакша бар мало и наредио је да му се уклоне ланци.



Сада је Тренк приступио остваривању свог плана. Пажљиво је извукао једну куку из врата тамнице и њом, као и лименом шољом, почео да прокопава тунел!



Одигао је камен најближи спољашњем зиду и почео шољом да избацује прегршт по прегршт земље, мало кроз прозор, мало по угловима ионако мрачне и прљаве тамнице.



Онда га је послужила ненадана срећа. Испод другог камена који је одигао пронашао је заборављени бунар и тако могао да у њега баца земљу.



Шољу по шољу — најзад је прокопао тунел до слободе! Широко једва толико да кроз њега провуче своје измршавело тело. Радио је само ноћу кад су ноћни стражари дремали негде у крају ходника.



После пуних шест година тунел је изашао на други крај! Био је дугачак 11 метара. Када је пошао на копање последње туре, Тренк је за собом затворио пролаз њим каменом.



Било је то 1746. године. Тренк се готово уплашио кад је ногом стао на тле изван магдебуршких зидина! За њим је упућена потера. „Побегао је лудак из Магдебурга!“ — ширило се Пруском. Али, он је тада већ био далеко. Једно време био је у аустријској војсци, а затим је трговао вином у Лондону. Међутим, вратио се у Пруску 1754. То је било кобно: препознали су га, ухапсили и без одлагања стрељали.



Ово метално „чудовиште“ са огромним округлим прозорима је „акваскоп“, а младић се зове Жак Ружри. То је француски архитекта који сања о томе да пројектује подводне фарме, нарочито за китове. Сам је конструисао акваскоп у којем је возао по морском дну своје пријатеље, биологе и лекаре.

ПОДВОДНЕ ФАРМЕ

ЈЕДНО ОД РЕШЕЊА ЗА СВЕ ГЛАДНИЈЕ ЧОВЕЧАНСТВО СУ И ФАРМЕ РИБА. ЖЕТВЕ СУ БОГАТЕ, А УПОРНИМ ИСТРАЖИВАЧИМА ПОНЕНАД ПОМАЈЕ И СЛУЧАЈНОСТ.

Имати рибичу у акваријуму није уопште чудно. Али, имати фарму риба јесте.

Породица Ханихано на Хавајима већ генерацијама обрађује земљу на о-точију. Њени последњи издањци латили су се, међутим, необичног посла. Они обрађују — воду. Намерник их може затећи како из ограђених базена дубоких до појаса извлаче мрежу, па ухваћену рибу избацују на копно.

Аквакултура (од „аква“ — вода) јесте једна од наука сутрашњице. Најважнији моменат је — гајење рибе за потребе света који има све мање хране у односу на број уста која треба нахранити. Пре седам година, 1975, целокупна продукција аквакултурних фарми износила је око шест милиона метричких тона, нешто око 10 процената од целокупног светског улова рибе за ту годину. Предвиђа се, према истраживањима, да тај број за двадесет година скочи на 50 милиона метричких тона!

Неке светске организације, међу њима и Организација за храну и земљорадњу у Уједињеним нацијама (ФАО), већ увелико заступају аквакултуру као могуће решење за гладни свет. Оне и улажу у њега. На другој страни, неколико великих компанија, међу њима и „Кока-Кола“, укључују се у исту област у потрази за већом добити. Велике корпорације су, ипак, највише заинтересоване за производњу луксузне морске хране за богате муштерије и досад су имале успеха у томе. Ме-

ђународне организације (наравно и ФАО) највише су заинтересоване за производњу јефтине и масовне хране богате протеинима. Оба приступа проблему нису једноставна јер научници још покушавају да нађу начин како да произведу рибу у довољним количинама да се производња исплати. Засад је све на нивоу нешто напреднијег експеримента. Али, уколико се то покаже као успешно — могућности су неслушене.

Припитомљене рибице

Кад се праисторијски човек пребацио са лова на сточарство, начинио је велики корак напред. Више није зависио од „воље богова“ или од сопствене умешности у двобоју са лукавим, брзим или снажним животињама. Више се није излагао опасности да остане гладан, или да се уопште не врати из лова. Почевши да припитомљавање животиње, човек је себи створио непресушни извор хране.

Данас је уместо припитомљавања пса или козе реч о рибама. И уместо торова, данас имамо мрежом ограђене базенчиће у мору. А сетимо се! Око седамдесет процената Земљине површине покривено је водом, копно је мање од једне трећине. То само по себи довољно казује.

Осим тога што би гајење рибе решило проблем хране богате протеинима, научници испитују и могућност гајења морских алги и разних врста морских трава. Оне би могле да се користе као храна или као сировина за хемијску прераду, а производни би се употребљавали и као додаток јелима.

Аквакултура није нова наука. Она, у ствари, има дужу историју него неке много развијеније науке данас. У једном египатском гробу нађен је пртеж начињен пре 4000 година на коме фармери „жању“ тилапију, афричку рибу која се и дан-дanas гаји. Упутство како гајити разне врсте риба

написано је код Кинеза још 475 пре н. е. Кад су Европљани први пут посетили Хаваје 1778. године, острвљани су већ имали више од 350 „базенчића“ за рибе.

Хавајци, међутим, нису гајили ту рибу. Они су били зависни од ђудљиве воде која им је доносила улов. Чак и највећи део данашње аквакултуре бије битку с истим проблемом: највише улова чине „дивље“ рибе.

Готово све данашње аквакултурне фарме представљају само корак од риболова до узгајања рибе. У ствари, данас се најчешће само стварају бољи услови за уловљену рибу, тако да се она више и боље развије на путу од мора до трпезе. Тако, Јапанци вештачки хране уловљену туну и тиме добивају више него што су уловили. Фармери шкољки свуда у свету праве вештачке „лежаче“ за шкољке. Научници у лабораторији коју је основала и коју издржава влада СР Немачке убрзавају раст рибе комбинацијом три метода. Кљукају их протеинима, пумпају кисеоник у базен и повећавају температуру воде.

— Аквакултура се данас суочава с многим проблемима. Један од првих и основних је — упознавање са навикама рибе — каже Бери Вајт, директор фирме „Акватек интернејшнл“. Рецимо, рачићи су веома тражена храна

која може да се припрема на хиљаде начина, веома укусна и хранљива. Али, рачићи који су највише тражени почињу свој живот далеко у мору, километрима удаљени од аквакултурних фарми, па је много шта о њиховом раном животу непознато науци. Пре него што дође на ниво животиње која може да плива у сосу, рачић пролази кроз неколико драстичних промена у анатомији, изгледу и понашању. У ствари, у питању је, тако рећи, више различитих животиња. Он може имати шест или четрнаест ногу, на почетку једе алге, да би на крају прешао на мале животињчице. Да бисмо потпуно припитомили рачића, цео његов живот мора да се истражи и проучи како бисмо могли да се контролишемо.

Случајно отириће

Један од научника који су радили у Малезијском морском институту у Пенангу седео је у лабораторији и вечерао. Био је разочаран резултатом једног експеримента. Никако им није полазило за руком да одређеној врсти рибе омогуће да се размножава. А до тада је све ишло добро. Љут на рибе и на себе, млади научник бацно је у базен сојин сос који је вечерао.

Рибе су наједном почеле да се размножавају. Тако је откривено да је тој врсти рибе потребно мало слане воде (иако живи у слаткој) да би могла да се размножава. Ово је откривено 1961, а већ почетком седамдесетих постојале су фарме у којима су се рибе несметано множиле.

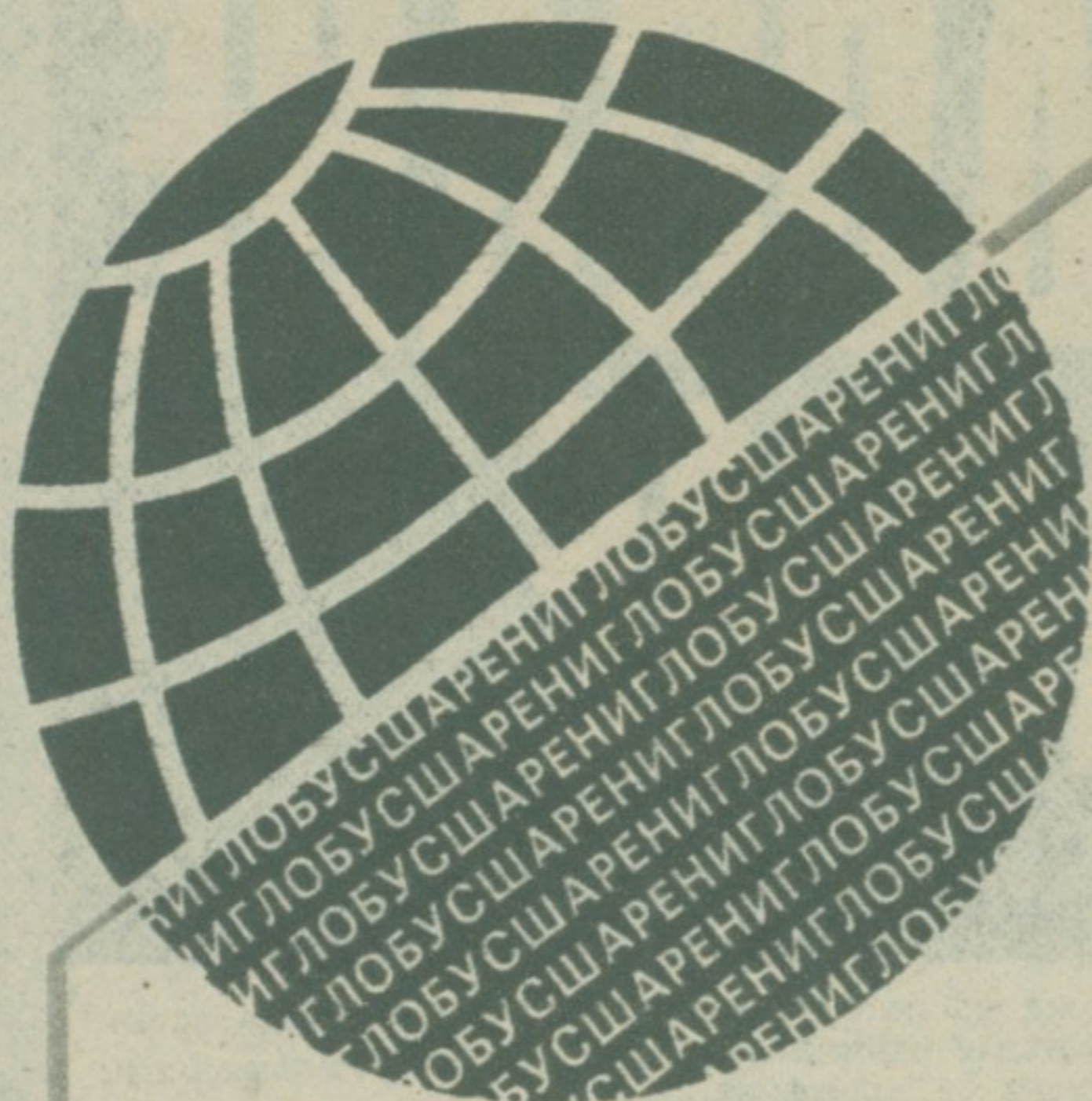
Супротан проблем појавио се код тилапије, једне од најтраженијих риба Азије и Африке. Она се размножавала пребрзо, па се научници морају борити са новим проблемом. Кад има превише тилапија, оне су мале, далеко испод потребне тежине од пола килограма. Зато су се одгајивачи сетили да у базене заједно са храном убаце мушке хормоне. Тако женке губе многе од својих особина, а хормони убрзавају раст, па тежину од пола килограма веома брзо премаше.

Ипак, да би аквакултура постала продуктивна као и сточарство, ако не и продуктивнија, потребно је још много истраживања, оптимизма, рада и случајних открића. Гладно човечанство сутрашњице чека на њих.

М. М.

Рибе-зебре живе у Индијском океану и има их веома много. Путују у јатима од по 150 или 200 и не плаше се човека.





ОТКУД ЛЕВАЦИ

Може се рећи да се човечанство дели на два неједнака дела — на дешњаке и на леваче. Али, није увек било тако. Првобитни људи подједнако су се



добро служили — обема рукама, то јест били су амбидистри — до таквог су закључка дошли западнонемачки археолози проучавајући алатке и оружје којима се служио човеков предак пре милион година. Камени маљев и секире били су обрађени тако да се њима могло служити и левом и десном руком. Биолозима је познато да су сви мајмуни, укључујући и човеко-лике, амбидистри. Одојчад такође не дају предност једној од руку. Међутим, међу одраслима има 92 процента дешњака и 8 процената изразитих левача. Зашто је еволуцији била потребна таква асиметрија, за- сад остаје тајна.

ПОТЕГНИ ПРВИ!

Број оружаних сукоба полиције и криминалаца расте забрињавајућом брзином. Полиција често је-два излази на крај са гангстерима наоружаним до зуба. Стога је у многим савезним државама САД уведена допунска обука из прецизног гађања.

У томе предњачи полиција Лос Анђелеса која се служи најсавременијим видеотренажерима. Наоружаног „ученика“ у школском центру филм-симулатор укључује у сукоб полиције и криминалца. Ученик мора да пуца брже, у противном — бива „убијен“.

КОАЛА НЕ ПИЈЕ!

Коала, аустралијски медвед — горбар, подсећа на плишаног меду — играчку. Име су му још давно дали до-рошци на чијем језику „коала“ значи „не пије“. И заиста, ова жи-вотиња уопште не пије

Некада је ова жи-вотиња насељавала го-тово целу јужну Ау-стралију али је тамо истребљена. У Квин-сленду су нађени о-стаци диновског коале који је био више од двадесет пута већи од

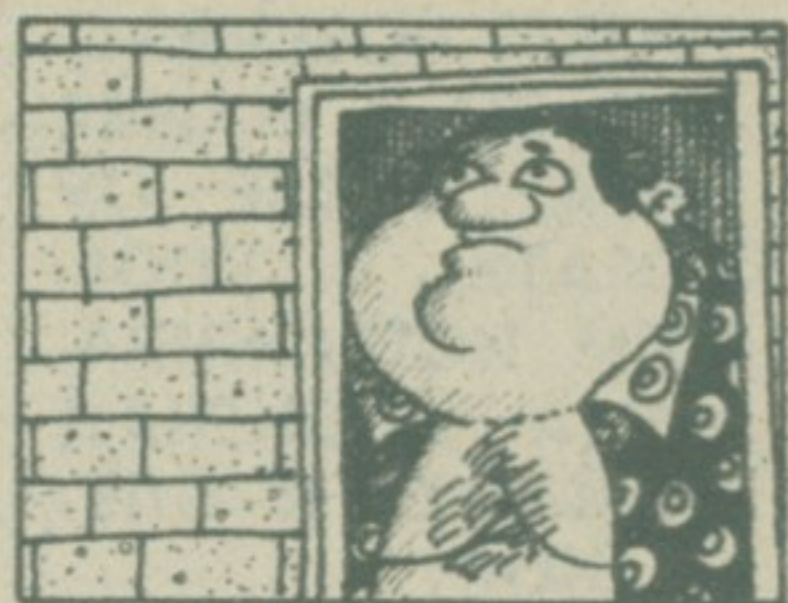


воду, а храни се и-скључиво лишћем еу-калиптуса. У разна го-дишња доба он једе лишће разних врста о-вог дрвећа. Због тога ове зверчице не могу да опстану у заробље-ништву и нема их ни у једном зоолошком врту на свету!

свог данашњег потом-ка.

Цео живот коала проводи на дрвећу. У природи нема неприја-теља јер остале жи-вотиње не воле његово месо натопљено мири-сом еукалиптуса.

ШТО ЈЕ МНОГО, МНОГО ЈЕ



Питер Барфут је морао да држи строгу дијету да би могао да оде у болницу на ле-чење. Овај Њујорча-нин тежак 450 кило-грама био је озбиљно болестан, али болничари никако нису могли да га изнесу кроз вра-та његове спаваће со-бе. Чак и после дијете када је ослабио 154 килограма, у помоћ су позвани ватрогасци ко-ји су срушили зид со-бе и извукли га из ње помоћу дизалице.

СМРТОНОСНИ МЕХАНИЗАМ

Догађа се да се ан-тилопе гну сакупе у велика стада и изврше заједничко самоуби-ство скакањем у бујне реке. Позната су и ко-лективна самоубиства поларних леминга. У Швајцарској је једном стадо од 500 оваца, као по команди, скочило у Рајну. Шта тера ове животиње у смрт?

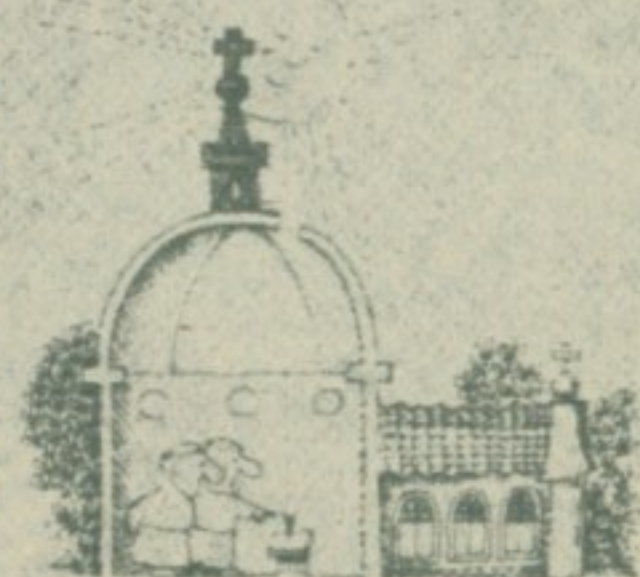
Познати зоолог про-фесор Бернхард Грен-меил организовао је експедицију у јужну Кенију да би на лицу места проучавао траге-дију гну антилопа. „Када се број ових животиња у једној о-бласти увећа“, каже он, „укључује се при-родни механизам који тај број смањује. За-датак наше експедици-је је да објасни какав је то механизам и ка-ко се он укључује“.



СУНЧАНИ ТЕОДОЛИТ

Катедрала Санта Марија дел Фиоре у-крас је и понос Фи-ренце. Подигнута је 1420. године. Тло на ко-ме је катедрала зида-но било је блатњаво, по-стојала је опасност од слегања земљишта, па су немари обратили нарочиту пажњу на темеље. А за контролу постојаности грађевине измислили су једно-ставан али веома ефи-касан уређај. На купо-ли катедрале начинен је мали отвор који

пропушта само узан зрак светлости. На о-тлару испод куполе причвршћена је ме-тална плочица тако



постављена да зрак светлости пада на њу само једном годишње — 21. јуна. Ако би на дан летње равнодне-вице „сунчани ласер“ пао ван плочице, то би значило да се здање накривило и да треба предузети одговарајуће мере. Међутим, кате-драла је изграђена солидно — већ 560 годи-на стоји као укупана, о чему сведочи непо-грешиви сунчев теодо-лит. Ипак, недавно је одлучено да се поведе рачуна о стрепњи ста-рих градитеља, па је у близини катедрале забрањен саобраћај.

МЕДВЕД ПРОТИВ МЕДВЕДА



Дрвосече које живе у удаљеним селима Британске Колумбије (Канада) често имају невоље с медведима. Поларни медведи мир-но залазе у њихова на-сеља, рију по ђубри-штима, плаше жене и децу. Растеривали су их, али су се они опет враћали. Недавно је нађено поуздано сред-ство против незваних гостију. Биолози су за-бележили на магнето-фонску траку рик у даа медведа која су се тук-ла око комада меса. Траке су разаслате по селима — мизведи се, кажу, плаше сопствене рике.



ЕЛЕКТРОНСКИ БИЦИКЛ

Конструкција овог једноставног и јединственог превозног средства усавршава се из дана у дан. Тако се недавно у Сједињеним Државама појавио бицикл с електронском опремом. Мини-компјутер, „Пејсер-2000“ саопштава бициклисти брзину кретања, растојање које треба да пређе до одређеног места, степен оптерећености педала, време неопходно за кочење зависно од пута, количину утрошених пула на одређеној деоници стазе, време утрошено од момента поласка и још читав низ сличних информација.



ПОГРЕШАН БРОЈ

Родни Џенингс из Френч Лика у Индијани био је сасвим сигуран да је окренуо број који жели али је, у ствари, добио неки други. Ништа страшно, дешава се то свима, али је погрешан спој у овом случају имао погубне последице.

Мислећи да је добио особу коју је тражио, Родни је без много увијања прешао на ствар: тражио 175 долара (око 8750 динара) за украдени телевизор... Важи, чуо је глас с друге стране жике, дај адресу...



Полицајац Тим Мек Клур — Џенингсов саговорник — и његове колеге су без много муке пронашли назначену адресу. Поред неколико телевизора у напуштеној штали су нашли: штедњак, тостере, миксере и још неке кућне апарате. У присуству толико униформисаних лица и окружен неборивим доказима, забезбедити Џенингс морао је све да призна. Сада чучи у затвору и вероватно с временом на време опсује телефонску компанију...

АУТОМОБИЛ 19?? ГОДИНЕ

Какав ће бити аутомобил сутрашњице? О томе конструктори воде жустре расправе. Главни задатак је — максимална уштеда горива. Ту је и питање да ли форму аутомобила прилагодити принципима аеродинамике, науштрб удобности путника, или обрнуто?

Фирма „Пининфарина“ произвела је аутомобил са максималним отпором, чија је форма израчуната прецизним математичким прорачунима а модел со-



лидно испитан у аеродинамичном тунелу. Овај „аеродинамични“ аутомобил обећава одређену уштеду горива, али тешко да је удобан возачу и путницима, поготово на дужим релацијама. Сасвим другачији приступ има фирма „Италдизајн“. Она полази од тога да снажни и брзи аутомобили немају изгледа у будућности, пошто многе земље уводе ограничење брзине возице. У том случају ваздушни отпор не игра неку особиту улогу. Фирма је произвела веома висок аутомобил, упадљиво краћи него што је уобичајено. Облик је доста угласт али зато унутра, и за путнике и за пртљаг, има места напретек.

ВИДИ ШТА СЕ РАДИ

Сваке године водећи произвођачи аутомобила обавештавају купце о новим моделима намењеним тржишту. Фирма „Форвард“ из Сједињених Америчких Држава обрадовала је заинтересоване новим моделом, оригиналним камионом-мешалицом. Његова је основна предност истовар терета-спреда. Захваљујући томе возач не мора да напусти кабину а уз то може да прати ток истовара.



УМЕСТО ЖИВЕ—СТРУЈА



Судећи по свему, традиционални топломер ускоро ће пасти у заборав, баш као дрвена рачунаљка са куглицама. Најновији електрични топломер, произведен у Јапану, мери температуру човечјег тела у распону од 34 до 42°C, са две стотинке одступања. Што је најинтересантије, њиме и деца рукују без опасности.



АСФАЛТ ЗАГРЕВА ВОДУ

Аустралијски научници намеравају да изграде најнеобичнији и највећи колектор сунчане енергије. Његова необичност је у томе што ће цеви за загревање воде бити постављене испод асфалта на ауто-путевима. Као што је познато, асфалт се за време топлих дана веома много загрева, чак толико да почне да се топи. Сада ће вода одузимасти топлоту од асфалта и он ће остајати чврст. Корист је двојака: загрејана вода моћи ће да се одводи тамо где је потребна, а истовремено путеви се неће размекшавати.

ДИНОСАУРУС КАО ГОЛУБ

Диносауруси које обично излажу по музејима уливају страхопоштовање својим изгледом диновских зубатих грабљивица. У Монголији је, међутим, пронађен окамењени диносаурус који би се могао назвати патуљком — „висок“ је свега 230 до 250 милиметара што значи да је мањи од данашњег голуба. Све доскора за најмање диносаурусе сматрани су одрасли гуштери налик „композиолатус лонгинес“, нађени на југу Француске и СР Немачке — њихова висина износи 750 милиметара.



Патуљаст диносаурус, чија се старост цени на 110 милиона година, добио је назив „psittacosaurus mongoliensis“. У каменитим пустињама Монголије и раније су налажени диносауруси сличног изгледа али су они били шест пута већи.

Фосилни остаци минијатурног диносауруса брижљиво су проучени. Животиња је имала јаке вратне мишиће и чељуст у облику папагајевог кљуна и вероватно није била грабљивица. О томе сведочи велики број ситних зуба за ситњење биљне хране. Могуће је да су ови мали диносауруси били способни и да гутају инсекте и мање гмизавце. Научници претпостављају да су се кретали скакућући на задњим шапама.

ДА—РЕЧЕ МЛАДА

Лу Милер из Форест Хила у Јужној Каролини се премишљала и нећкала читаву годину дана, али је Дејв Вилијамс био стрпљив. Чекао човек и дочекао: неодлучна дама је на крају пристала на брак. И шта је ту чудно? Ништа, сем што млада има седамдесет, а младожења сто једну годину.



ДУПЛИ ХАЈ — ФАЈ
ИЛИ ДВОСТРУКО ВМ



ВОКМАН

МУЗИКА ПРАВО ИЗ ГЛАВЕ

Називају га аутомобилским
стерео-уређајем за све
који немају аутомобил.
Измишљен је, наравно,
у Јапану, а највише тражен
у Великој Британији где
већ скоро две године
диктира начин живота оних
испод триде-
сете. Има одли-
чну репродукци-
ју звука, изгледа
супер, а цена
му је присту-
пачна: од три до
девет хиљада
динара. Сада се
виђа и на нашим
улицама.



Нови WMR2, нешто већи од вокмана II, најмањи је стерео касетофон на свету који и снима и емитује. Снимак му је веома оштар и одлично служи било да су у питању бучни пословни састанци или концерти на отвореном.

Једног јутра 1979. године суоснивач гигантске јапанске корпорације „Сони“ Масару Ибука ушао је у канцеларију директора своје фирме носећи у рукама стандардан касетофон и на ушима слушалице. — Волим да слушам музику док се мувам унаоколо — рекао је директору Акију Морити. Морита је испробао „уређај“ и закључио да је сувише тежак и прилично неудобан. Дан касније позвао је своје најбоље инжењере и објаснио им шта од њих очекује: да што је могуће брже „склепају“ касетофон ко-

ји се може носити у џепу, а музика слушати преко лаким слушалица.

Тако је рођен први „буџи-пек“ (енгл. boogie-pack — буџи-пакетић) како је касније прозван мини касетофон. Први такав уређај је познати Сонијев вокман (енгл. walkman — човек који хода), продат до августа 1982. године у више од пет и по милиона примерака не рачунајући многобројне имитације које су на тржиште избациле друге, углавном јапанске, фирме. Познати амерички часопис „Плејбој“ је одмах реаговао и на девет страна објавио

интервју с Акијом Моритом назвавши га: „Човек Који Је Свету Натакао Слушалице“.

Победа Буџи-пена

Исти тај човек, како и доликује једном од водећих светских индустријалаца, хладно отписује вокман као „обичну ситницу“. За компанију „Сонијевог“ калибра вокман је заиста играчка која није тражила никакве иновације и скупа истраживања као, на пример, тринитронска ТВ цев или бетамакс видео-систем, али је за млађи део потрошачке публике представљала и те како крупну ствар. Кад би „Сони“ ишао на масовнију производњу вокмана, а компанија то из својих разлога не жели, могло би мирне душе да се говори о новом начину живота, а не о касетофону!

Нигде вокман није доживео такав бум као у Великој Британији где је лансиран маја 1980. године. До августа 1982. продато је у овој земљи седам стотина педесет хиљада комада, односно више од хиљаду на дан. Податак је запрепаштујући нарочито кад се има у виду да је већина купаца испод тридесет година и да су одавно направљене знатно јевтиније имитације овог стерео-уређаја које немају право на назив вокман, али су у суштини иста, мада нешто мање квалитетна ствар.

Кад је вокман пуштен у продају, британска хај-фај трговина примила га је донекле сумњичаво. Тржиште је било неиспитано, а вокман прилично скуп за џепове младих — око деведесет фунти (девет стотина хиљада старих динара), двоструко више од његове тадашње цене у Јапану и Америци. Осим тога, Британија није баш позната као нација џогера и ролерскејтера којима је уређај углавном и био намењен.

Али, „буџи-пек“ је однео муњевиту победу и данас, после само две године, вокман, односно његове слушалице, виђа се на шетачима, бициклистима — бицикли су у Енглеској последњи модни крик — по аутобусима, железницама, па чак и канцеларијама! „Сонијеве“ изложбене просторије у Ридент стриту, у срцу Лондона, увек су препуне, публика, већином млада, али и старија, зането испробава изложене (и ланцима обезбеђене) вокмане, по радњама које их продају су гужве и није чудно да вам у продавницама кажу како су све залихе распродате.

Толики успех вокмана није ни необичан ни необјашњив. Пре свега, у томе се слажу сви, то је први уређај који представља комбинацију дуплог хај-фаја (high fidelity — верност репродукције звука или: висока музика и high fashion — висока мода). Пуки случајем код нас би се могло рећи дупло ВМ. „Сони“ је сместа схватио поруку

и убрзо престао да производи релативно незграпан неупадљив тамноплави вокман I да би га, на разочарање власника овог првог, заменио мањим и привлачнијим за око вокманом II црне, црвене или металносиве боје чија је репродукција готово идентична као код његовог претходника, али изгледа далеко боље и скупље.

Преживети досадан дан

Две ствари обезбедиле су вокману сигурну прођу у Британији. Прво, још на самом старту понела га је на својој краљевској глави млада принцеза од Велса, супруга британског престолонаследника Чарлса. Леди Дајана, стална мета фото-репортера, снимљена је с вокмановим слушалицама на глави, а лист „Дејли Мејл“ донео је лета 1981. у својој рубрици „дневник“ вест да се принцеза толико занела музиком из вокмана да је у ходнику дворца Балморал прошла поред краљице Елизабете II уопште је не приметивши!

Друго, и вероватно значајније, вокман има својеврсну поруку. Социолози и слични стручњаци још дебатују које је њено тачно значење, мада већ на први поглед може да се погоди шта особа са слушалицама на глави говори осталом делу човечанства. То приближно гласи: „Ја сам ОК, преживећу овај досадан и



Последњи из „Сонијеве“ породице вокмана званично се зове WM2 и једва да је већи од стандардне касете. Димензије су му 80мм/109мм/29,5мм, а тежак је око 280 гр. Фреквенција му се креће од 40 до 14.000 херца и са лаким MDR-4LIS стерео-слушалицама на ушима, које иду уз њега, као да се налазите усред студија за снимање. Ради и на батерије и на струју (преко адаптера). Овај вокман, најпопуларнији од свих, не може да снима већ само емитује већ снимљену музику.

заморан део дана. Ви остали се само негвирајте и дозвољавајте да вас саобраћај, бука и посао доводе до очајања. Кроз моју главу пролази дивна песма (или симфонија, према укусу власника) и заиста се осећам одлично!

Љути противници вокмана, бројни, врло гласни и разних професија: од аутобуских кондуктера до учитеља — виде у њему нешто чудовишно и антисоцијално. По њима носилац „бути-пека“ поручује да је мртав ладан на све око себе, да одбацује свакодневни живот и да је сасвим отуђен.

Његова музичка машина служи му, кажу, уместо дроге, а сребрне слушалице као вештачки ореол и доказ личне несигурности.

Оно чега критичари нису свесни (или су, напротив, сувише свесни) јесте да вокман представља велико уживање. „Музика и покрет се одлично слажу, ако не верујете, питајте три милиона власника аутомобилских касетофона“ — поручују им симпатизери вокмана у Британији. Вокман је аутомобилски стерео-уређај за оног ко нема кола. Репродукција звука је одлична, далеко

боља од било каквог апарата сличне или чак и доста више цене. Музика се доживљава савршено директно и на моменте се ономе ко носи слушалице чини да не долази из апарата већ из саме главе што је веома узбудљив осећај.

Профит изнад свега

Ритам је такође веома битан, нарочито кад је у питању диско музика за игру. Највеће задовољство сваког власника вокмана је да корак синхронизује с тактом у

глави. Већини то полази од руке с музиком за игру средњег темпа, мада се и ход и брзина кретања дају подесити. Тако, кад на лондонским улицама неко угледа пешака који се креће брзином карактеристичном за глумце из доба немог филма, може бити сигуран да дотична особа добрим делом свог музичког срца припада рокеролу или панку. Заклети рокенролери и панкери, међутим, не упражњавају слушалице јер би им оне покварили брижљиво неговану фризуру.

Из чисто техничких разлога неке касете су за вокман боље од других. Снимци направљени код куће, иначе углавном илегални али веома чести, показују тенденцију да шуште уколико нису вешто „скинути“ уз помоћ финог и компликованог хај-фај уређаја. Препоручљиво је, стога, куповати већ снимљене касете што, наравно, поскупује целу уживанцију.

Они који немају пара за најновији „Сонијев“ вокман II могу лако да се утеше богатим избором других модела. Обичај је да се прво преброји новац у џепу, а затим крене по радњама у испробавање типова који за те паре могу да се купе. За пробање треба понети сопствену касету јер оне

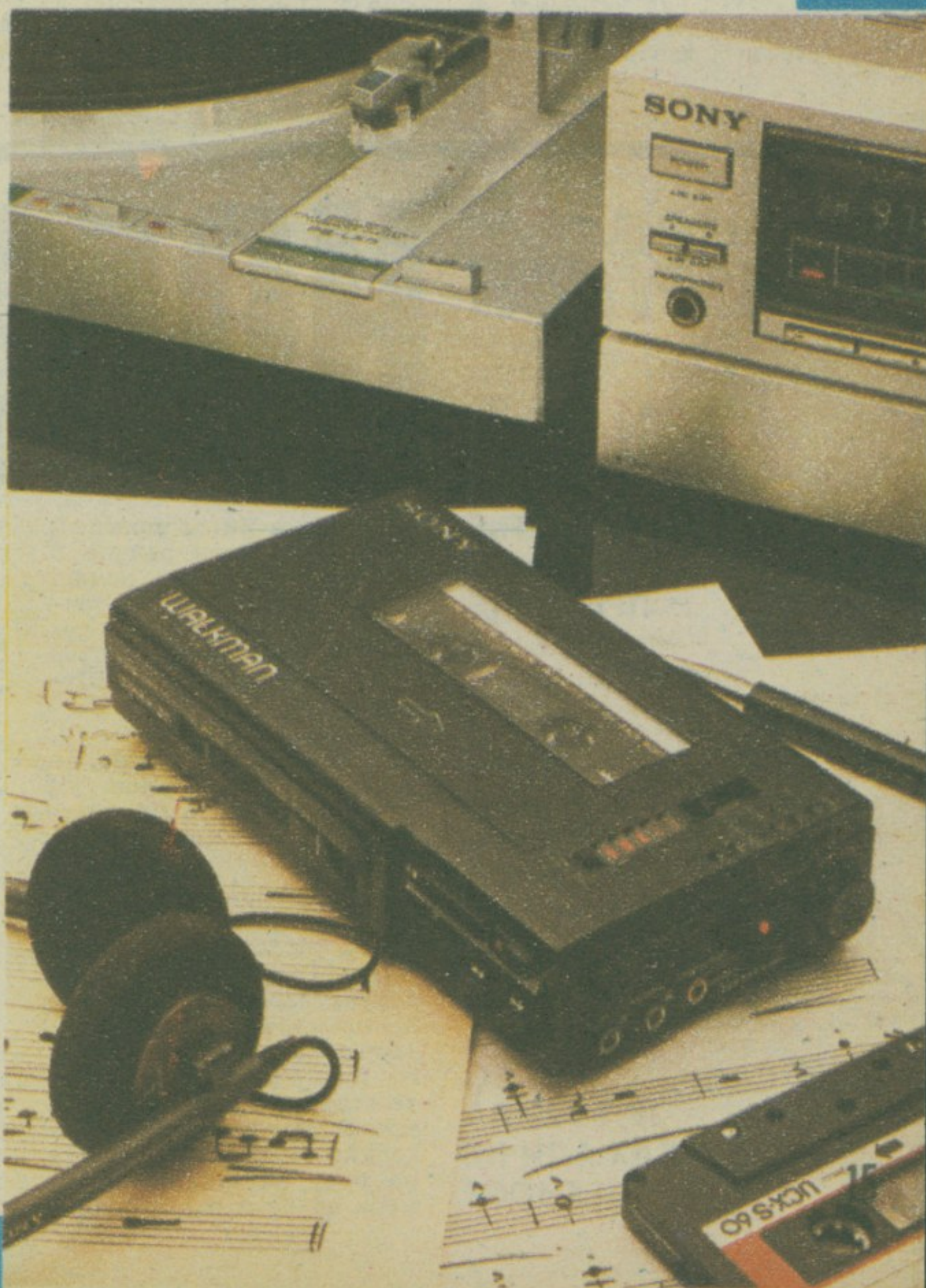
које продавци нуде за пробу често варају.

За публику која мора да се одрекне последњег крика моде тренутно су по цени и квалитету најбољи: „Принц Свинглонг“ (Prinz Swingalong) за око тридесет пет фунти (триста педесет хиљада старих динара), „Сонио M4440“ (Sanyo M4440) који кошта око педесет фунти и, најзад, нешто старији „Сони Вокман WM2“ (Sony Walkman WM2) за шездесетак фунти. Како је ово тржиште доста живахно, већ за месец-два ситуација може прилично да се промени.

Оним срећницима који су већ поносни власници вокмана II припадни хај-фај часописи саветују да приштеде новац за следећу цепену забаву која ће коштати много више а појавиће се у трговинама негде фебруара 1984. године: то је „Сони Вочман“ (watchman — човек који гледа) — цепен телевизор чија је дебљина 3,81 центиметар постигнута захваљујући револуционарном закривљеном електронском склопу. Ово ново чудо већ има надимак „тели-пек“ (tellie-pack) — (телевизор-пакетић) и од њега се очекује модни преврат који ће и „Сонију“ и текстилној индустрији, јер ће диктирати одређен стил одевања, донети огроман профит.

Бојана Дожич

WMD6 Вокман, са дилби-системом за смањење буке, употребљава се и као део комплетног кућног стерео-система



КАД
СУ
НАМ
ЗАСИЈАЛЕ?



Ко измисли сијалицу? Било би нетачно ако бисмо рекли да је за то искључиво заслужан онај промисленост Американац Томас Алва Едисон јер су пре њега до значајних открића дошли многи други. С друге стране, стаклени балончићи можда не би тако брзо обасјали свет да се тај исти Едисон од проналазача није претворио у тврдоглавог пословног човека и организатора.

У деветнаестом веку људи су победоносно клицали „великој победи над мраком“ — измишљено је плинско осветљење. У то исто време многи сањаре о светлости која ће засијати без пламена.

Један од тих занесењака, енглески хемичар Хамфри Дејви извео је 1821. године значајан експеримент. Два угљена штапића прикључио је на електричну струју и пошто је крај једнога дотакао крајем другог и размакао их — у међувремену је светлост засијала. Лучна светлост или „мали брат Сунца“, назвали су је.

Мали брат имао је једну велику ману: светлост добијена на овај начин била је, мада изузетно блештава и јака, краткотрајна и треперава и захтевала је засебан извор енергије.

Сијалица је један од преко хиљаду Едисонових патената.

Како добити постојану светлост, питали су се многи?

ЧУДО У ЛУВРУ

Године 1841. Енглец Малинз покушао је да одговори на то питање тако што је платинску нит у облику спирале затворио у стаклени балон са разређеним ваздухом. Италијан

Круто затим експериментисао с платином и графитом.

Конечно, 1875. Рус Лодигин патентирао је угљену електричну сијалицу. Њена жуто-црвенкаста светлост задовољавајуће је постојана, али је и ово „стаклено балонче“ имало озбиљну ману — угљена нит брзо се трошила. Његова замисао о производњи волфрамских

МАЛИ БРАТ СУНЦА

У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ НОВЕ 1880. ГОДИНЕ У ЛАБОРАТОРИЈИ У МЕНЛО ПАРКУ ВЛАДАЛА ЈЕ АТМОСФЕРА ИШЧЕКИВАЊА. ЧИТАВ ЊУЈОРК СЈАТИО СЕ ДА СЕ УВЕРИ КАКО ЕДИСОНОВО ОТКРИЋЕ, НАСУПРОТ ГЛАСИНАМА КОЈЕ СЕ ПРОНОСЕ, НИЈЕ ОБИЧНА ПРЕВАРА...

и осмијумских сијалица није могла да се оствари из сасвим практичних разлога: у то доба, наиме, још није био откривен процес израде оваквих нити.

Године 1877. читав Париз нагнуо је у чувену робну кућу „Лувр“ да види чудо: „електричну свећу“ Руса Јаблокова. Свећа, истина, светли, али трепераво... Док се париске даме и господа гуркају под Јаблоковљевом „сијалицом“, Томас Алва Едисон месецима

стрпљиво експериментисао у својој лабораторији у Менло Парку, недалеко од Њујорка. Полази му за руком да конструише нови тип генератора, мења врсту стакла за балон, постиже готово апсолутан вакуум... Али проклета нит и даље сагорева брже него што би требало. Експериментисао са платином, угљенисаним конопцем, нитима памука, влакнима кокосовог ораха, трске, разних врста дрвета. У очајању наручује чак и бамбус из Кине и Јапана.

ЈАО,
АЛЕРГИЈА!

ОДМАХ ПОСЛЕ
РУЧНА ЗОРНА
ЈЕ ОСЕТИЛА
ЖАРЕЊЕ
ИСПОД ПАЗУХА.
ПРЕДВЕЧЕ
СУ СЕ
И НА
ДРУГИМ
МЕСТИМА
ПОЈАВИЛА
ИСПУПЧЕЊА
А ЗАТИМ
И ОТЕКЛИНЕ
— НА ВРАТУ,
ОЧИМА,
УШИМА...
НАГЛО
ЈЕ ГУБИЛА
ДАХ АЛИ НЕ
И ПРИСЕБНОСТ

НОЋНА ТРКА

Морала би да поведеш мало више рачуна о себи. Кад већ немаш апетит, почни бар да узимаш неке витамине — рекао је тог јутра Драган својој супрузи Зорки Шуквић, учитељици из Београда. — Покушај са овим, кажу да је хранљиво — додао је он и пружио јој флашицу освежавајућег пића познатог под именом „Квас“.

Испила је пола чаше. Учинило јој се пријатно. Другу половину дала је сину Миши који је још доручковао. Затим је припремила уобичајену јутарњу кафу и поделила је са супругом, уз неколико залогја свежег хлеба премазаног путером. За неколико минута већ је била на путу ка пијаци: ручак мора да буде готов раније,

јер ради поподне а настава почиње тачно у два.

Око пола један породица је поново била на окупу, из школе је стигао и други син Дарко, да на време заузме своје место за трпезом која је обећавала праву гозбу: топла миришљава супа, печено месо са крцкавим рибљим кромпирима, салата од парадајза, пита са јабукама — управо оно што сви највише воле.

ШТА САД ДА РАДИМ?

Чим се подигла од стола, Зорка је осетила благо пецкање по читавој кожи, као да је неко боцка хиљадама сићушних игала. Вероватно је од знојења, помислила је. Међутим, још у току првог часа

пецкање се претворило у право правцао жарење, нарочито испод пазуха и на свим прегибима. Одмах је отрчала до наставничке канцеларије и проверила изглед коже на тим местима.

ма: црвенела се као да је ожарена копривом.

— Јао, па то је алергија! — викнула је не успевајући да се уздржи од узбуђења. — Нећу се ваљда сва осути?! — питала се она гласно, задовољна једино тиме што у канцеларији у том тренутку није било никога. И почела је да се преслишава шта је јела и пила. Чинило јој се да није ни попила ни појела ништа „посебно“. Осим тога, копривњача јој је до тог тренутка била потпуно страна.

Час је морала да заврши.

ЧОКОЛАДА И ЈАГОДЕ

Алергијом се назива преосетљивост организма на неке хемијске материје, састојке хране, цветни прах, хемикалије, лекове и још доста тога. До преосетљивости долази кад ови, такозвани алергени, доспеју у крв и лимфу — убризгавањем или кроз оштећену кожу чија је пропустљивост ојачана — и изазива поремећај ћелијске функције. Можда нисте знали да су кијање, повраћање, екцеми, тешке главобоље и слично најчешћа последица алергијске реакције која се у тежим случајевима претвара у стање шока описано у овој причи. И још нешто: чоколада и јагоде налазе се на црној листи која, наравно, не важи за свакога.



Миланска „Скала“, прва оперска кућа на свету осветљена електричном струјом.

употребљава и виолинску жицу — безуспешно. Светлост је краткотрајна, нит пребрзо сагорева, стално пуца...

Награда за толики труд и 40 хиљада проћерданих долара дошла је 21. октобра 1879. године. Угљени-

сно памучно влакно постављено у облику коњске потковице, како је Едисон сам касније рекао, „сијало је као звезда четрдесет и осам сати, а потом је светлост неочекивано брзо згасла“.

У предвечерје нове 1880. године у лабораторији Менло Парку владала је атмосфера свечаног ишчекивања. На Едисонов позив ту су се сјатили научници и људи од угледа да се лично увере како светиљка за све — насупрот зловним гласинама које су се проносиле — није обична обмана. Светиљка је светлела тачно онако и онолико колико је Едисон обећао...

Следеће, 1881. године, у Менло Парку је отворена прва фабрика сијалица на свету. По цени од једног долара за дванаест месеци продато је 34 хиљаде стаклених балончића. Едисона су, међутим, мориле нове брига: како да до сваке куће доведе струју која ће напајати његове лампице? Требало је, наиме, створити електричну мрежу и при том измислити све — од прекидача до бројила...

ГОСПОДО, МАШИТЕ СЕ НОВЧАНИКА

Највише мука Едисону и његовом тиму задала је изградња електричне централе. Пошто је изабрао једну четврт Њујорка, Едисон је месецима проучавао улицу по улицу, кућу по кућу. Најзад, четвртог септембра 1882. освануо је дан велике пробе: опет су ту угледне (и богате) званнице које треба навести да завуку руке у џепове — Едисону је за наставак истраживања по ко зна који пут понестало пара...

Прасак, шиптање, стењање парних мотора, варничење динама, а онда одједном тишина — струја је потекла водовима укупаним испод улица, попела се у домове, радња, канце-



Стаклено балонче силно је намучило многе, али 1881. коначно почиње индустријска производња. У првих дванаест месеци продате су тачно 3.144 сијалице.

ларије. Хиљаде сијалица засијало је јасном, постојаном светлошћу. Славље у кућама и на улицама потрајало је до зоре.

Крајем 1882. у Њујорку сијају 3144 сијалице, септембра 1883. регистровано је 455 потрошача и 8218 сијалица, јануара те године наплаћен је први рачун за струју. Светиљка за све постала је стварност. Едисон је није измислио — његова заслуга је у томе што је створио први успешан модел, организовао индустријску производњу, што је умео да за „балонче“ придобије пословне људе.

По угледу на друштво које је он основао да би све ово постигао, ничу нове компаније широм света. Године 1883, на неколико

корака од Дуома, „Едисон“ из Милана пушта у погон прву електричну централу у Италији. Миланска „Скала“ је прва оперска кућа на свету осветљена електричном струјом.

За сто година постојања, сијалица је, разуме се, претпела измене. Угљенисана памучна нит замењена је металима као што су осмијум, тантал, волфрам, уместо вакуума од 1913. у балон се убацују инертни гасови, азот или аргон, који успоравају сагоревање нити.

Сто година од прве светлости а „светиљка за све“ не повлачи се пред фосфоресцентним цевима, кварцим лампама, онима са радиоактивним изотопима... Изум је то који је, чини се, савладао време.
М. И.

После тога није отишла кући нити лекару јер се потајно надала да ће све нестати као што је и дошло. Али, свраб је постајао све јачи, све више је била нервозна и све теже јој је полазило за руком да се концентрише. Касније се и сама чудила како је све то успела да издржи до последњег, шестог часа.

Код куће је одмах отишла у купатило, истуширала се и посула талком. Није помогло. Напротив, по телу су убрзо почела да се јављају испупчења налик на пликове. Зорка је, међутим, и даље упорно веровала да све то није тако опасно. Јер, на лицу јој се ништа није појављивало и свако гледање у огледало деловало је прилично утешно. Чак се ни укућанима није много жалито.

Телевизор им је био покварен па су већ око девет часова сви били у кревету. Није могла да спава. Превртала се у постељи, све док на врату није напипала задебљање, а одмах затим и на ушима. То је био знак да се њено стање све више погоршава. Места за оптимизам више није

било. Нешто је морала да учини.

И док је размишљала да ли да пробуди супруга и, уопште, да ли да узнемирава укућане који су увелико спавали, осетила је како јој се трло стеже — губила је дах, врат јој је постајао све отеченији, уши све веће.

Како њихов стан није далеко од Дијагностичког центра који се налази преко пута главне железничке станице, одлучила је: отићи ће тамо. Устала је, узела здравствену књижицу и кључеве од кола и готово истрчала из куће.

Чим је села у аутомобил, схватила је да није у стању да вози. Могло би да јој се догоди нешто још горе... Спонтано огледање у ретровизор бацило је у очајање: отекине су се појавиле и на очима!!!

— Шта сад да радим? — питала се успаничено. Морам пешкице...

НЕ ПРОВЕРАВАЈ!

Ноћ прохладна и влажна. У Немањиној улици тек понеки пролазник, понеко возило. Све је тако непријатно, мислила је и

корила себе што је кренула сама. Али, натраг више није могла, није за то имала времена... Пожурила је.

Кад је прошла и последњу раскрсницу и нашла се у непосредној близини Центра, морала је да застане, није више имала даха. Прстима је раширила отечене капке који су јој потпуно затворили очи. Тако ће једино моћи да види. Затим је махином прешла руком преко лица: претворило се у хрпаву површину са великим отардлинама. Језик укочен у корену, усна дупља сва отечена, усне надуване, уши огромне и отежале,

нос потпуно затворен. На отеченим ногама огромни чворови. Кожа ври, у телу мравињак! Ништа не боли али несносно сврби, чак и космати део главе!

Како ћу даље?! Од изненадног страха и колена су почела да јој клечају, почела је да се тетурати. Грчевито је стезала здравствену легитимацију — ако падне треба да јој остане у руци, да би људи знали ко је.

Морам издржати још мало, бар до врата Центра, понављала је себи придржавајући капке. Зар баш нико да наиђе... Морам сама даље. Морам!!!

Срце некадашњег спортисте, воља и упорност би-

ли су пресудни... На улазу у Дијагностички центар први је угледао ноћни чувар. Схватајући да нешто није у реду потрчао јој је у сусрет. У изразу његовог лица препознала је свој изглед. И то је било последње чега се добро сећа.

— Како је на оном свету? — само пола часа касније у шали је упитао један од двојице лекара који су инјекцијама калцијума, директно у вену, и физиолошким раствором успели да зауставе напредовање алергије.

Насмејала се и она, срећа што је за само двадесетак минута, успела да умакне опасној коми. Тако су јој бар они објаснили. Уз једно упозорење — да случајно не покушава да провери да ли је освежавајуће пиће које је тада први пут окусила свему криво, јер би могућа реакција била далеко јача и опаснија.

Још исте ноћи, око пет часова ујутро, била је на путу ка својој кући. Јутарњи скуп за столом тога дана трајао је све до подне...

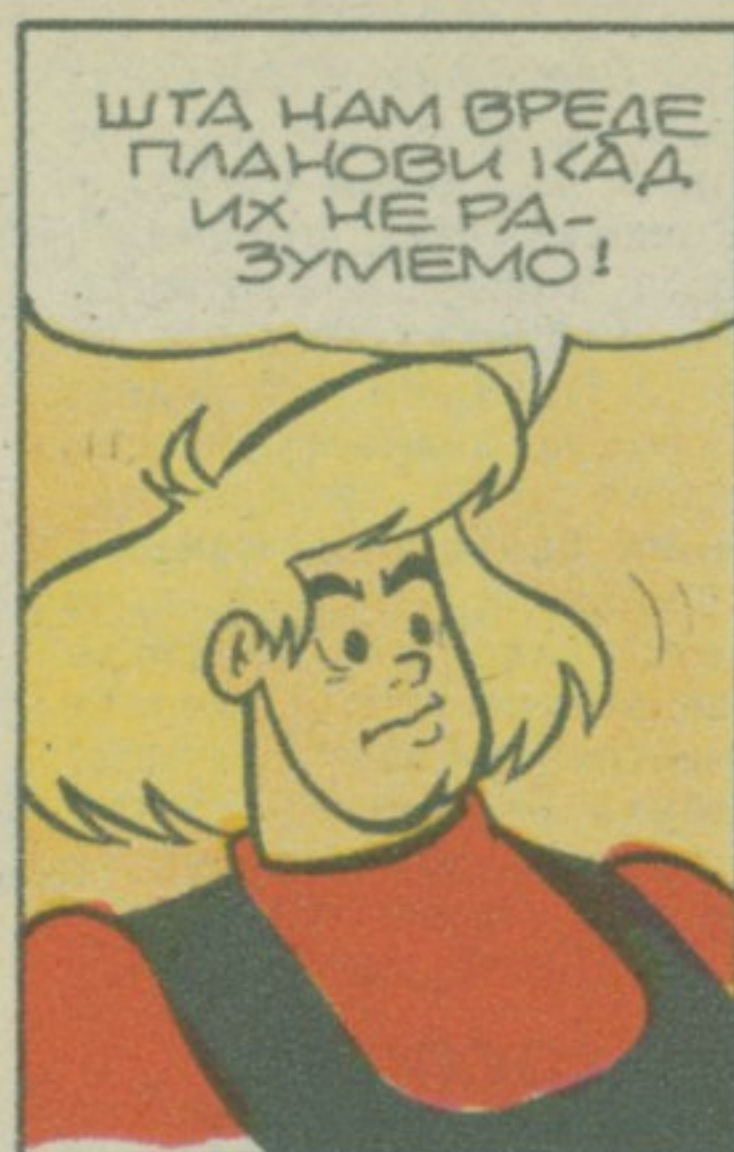
Диего Варгас





ДИКАН И ПРЕТЊА СА ОРИОНА

ВЕЛИКИ ДОГАЂАЈИ
ИЗ ДАЛЕКЕ
БУДУЊНОСТИ



* ОРДЕН ЗА ВАЖНИЈЕ ЗАСЛУГЕ



Флаш
Гордон
IV ДЕО

НАПАД НА МИНГО

ПРЕМА
ФИЛМУ
ДИНА ДЕ
ЛАУРЕНТИСА
ЦРТА: АЛ
ВИЉЕМСОН

ДА БИ СПРЕЧИЛИ МИНГА НЕМИЛОСРДНОГ ДА МОЊНОМ ТЕПЕПАТСКОМ СИЛОМ УНИШТИ ЗЕМЉУ, ФЛАШ ГОРДОН, ДЕЈЛ АРДЕН И ДОКТОР ХАНС ЗАРКОВ ДОСПЕЛИ СУ НА МОНГО. ДОК СЕ МИНГ ПРИПРЕМА ЗА ВЕНЧАЊЕ СА ДЕЈЛ, А ЗАРКОВ И ПРИНЦ БАРИН БЕЖЕ ИЗ НЕГОВЕ ПАЛАТЕ, ФЛАШ И ПРИНЦ ВУЛТАН НАПАДАЈУ ЦАРСКИ БРОД ВИСОКО ИЗНАД ПРЕСТОНИЦЕ МОНГО...

ЖЕСТОКА ВАТРА МИНГОВИХ ВОЗНИКА ЗАУСТАВИЛА ЈЕ ЈУРИШ ФЛАША ГОРДОНА И КОМАНДИРА БИРА...

ПОКРИВАЈ МЕ ДА ОТПУЖЕМ ДО УЛАЗНОГ ОТВОРА!

НЕЋЕШ УСПЕТИ! ДАЈ МИ БОМБУ!

ФЛАШ ЈЕ БРЗО ОБЛИКОВАО ПЛАСТИЧНИ ЕКСПЛОЗИВ У ПРОЈЕКТИЛ НАЛИК НА РАГБИ ЛОПТУ...



...И БАЦИО ГА...



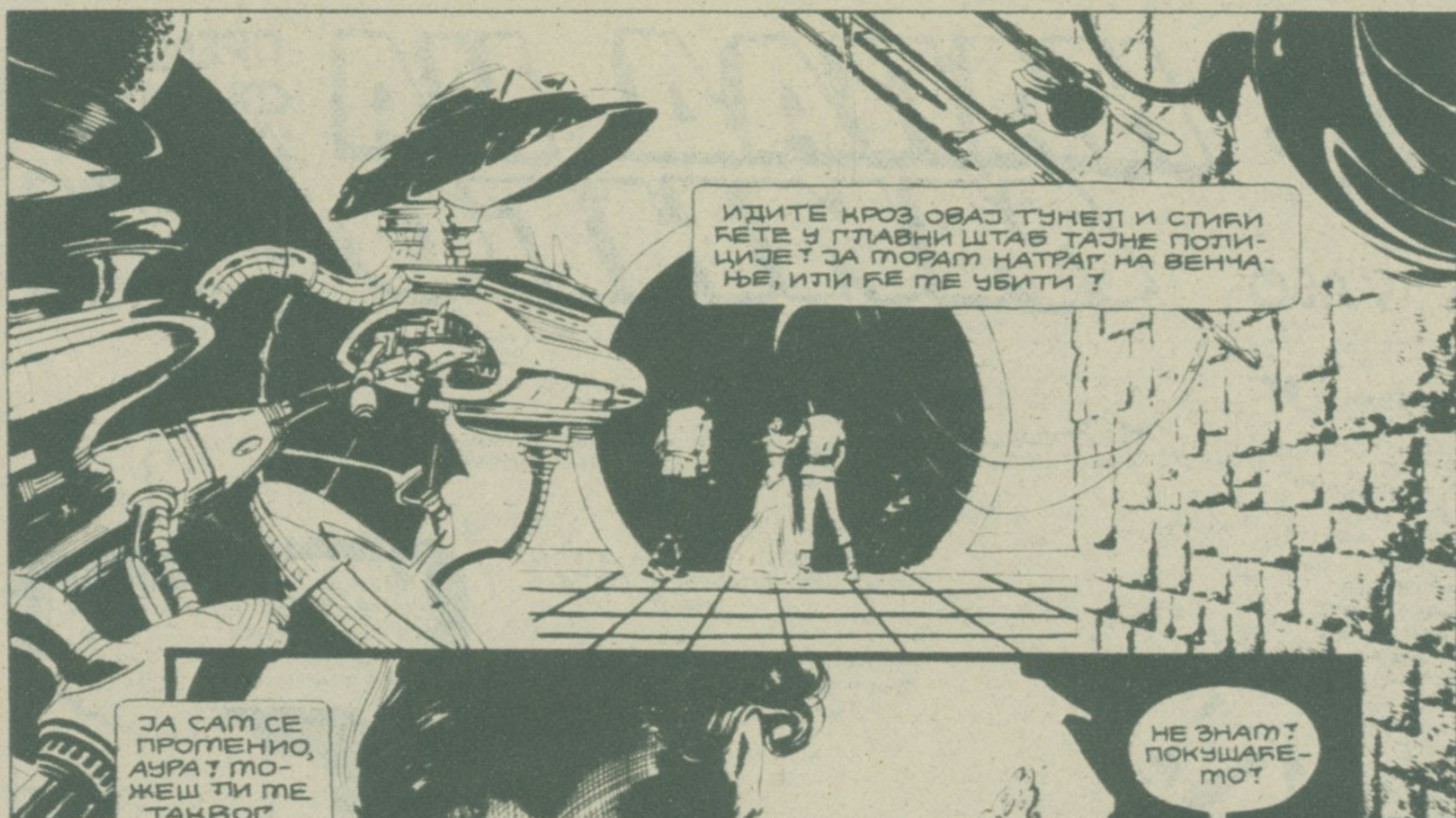
ВРАТА СУ СЕ РАСПАЛИ У ВЛЕСКУ ВАТРЕ И ДИМА...



ФЛАШ И ЛЕТЕЉИ ЛУДИ СУ ПРОДРЛИ У СРЕДЊИ ДЕО БОРБЕНЕ РАКЕТЕ...

НАПРЕД, У ПОБЕДУ!





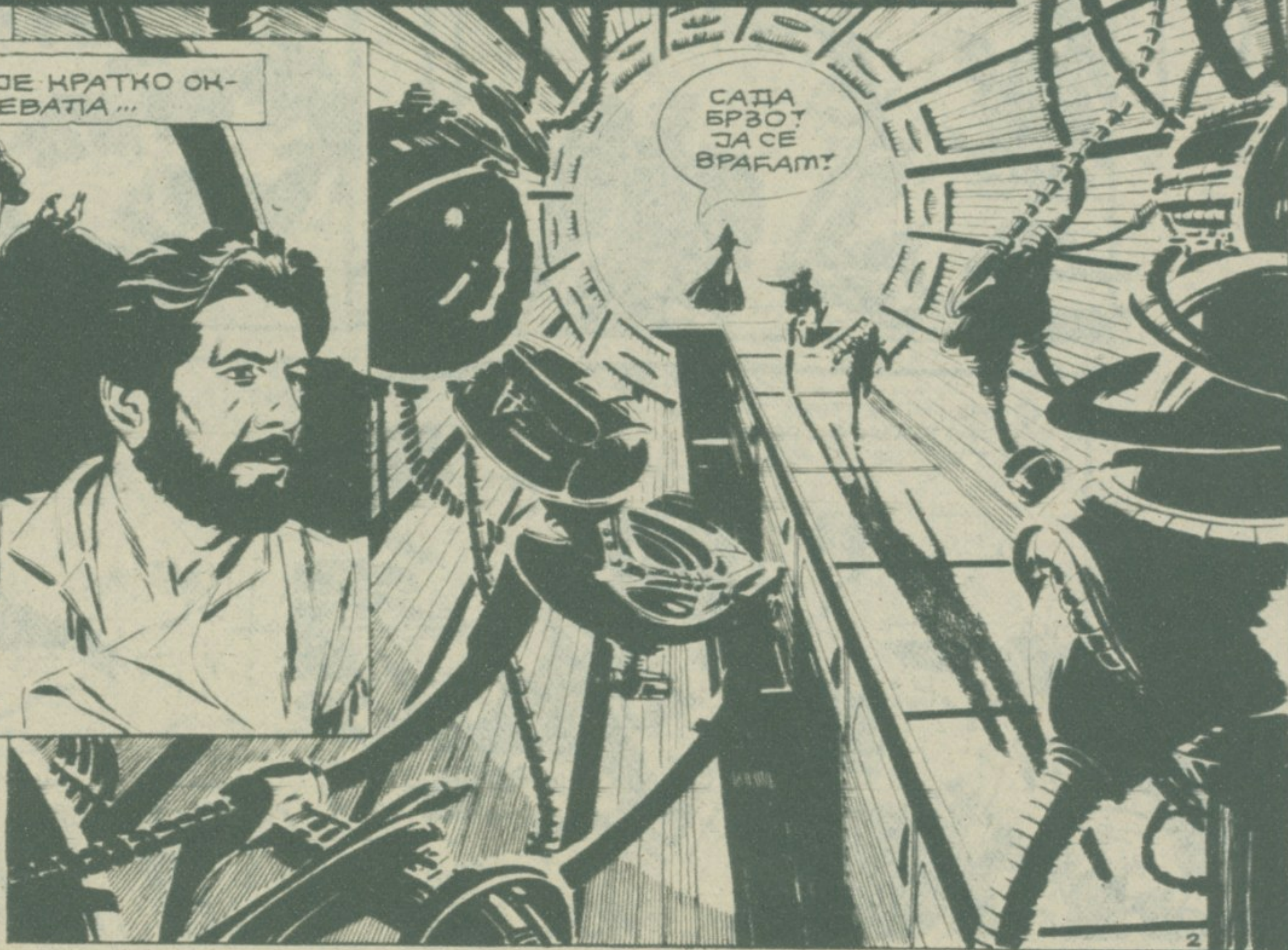
ЈА САМ СЕ ПРОМЕНИО,
АУРА? МОЖЕШ ЛИ МЕ
ТАКВОГ ВОПЕТИ?

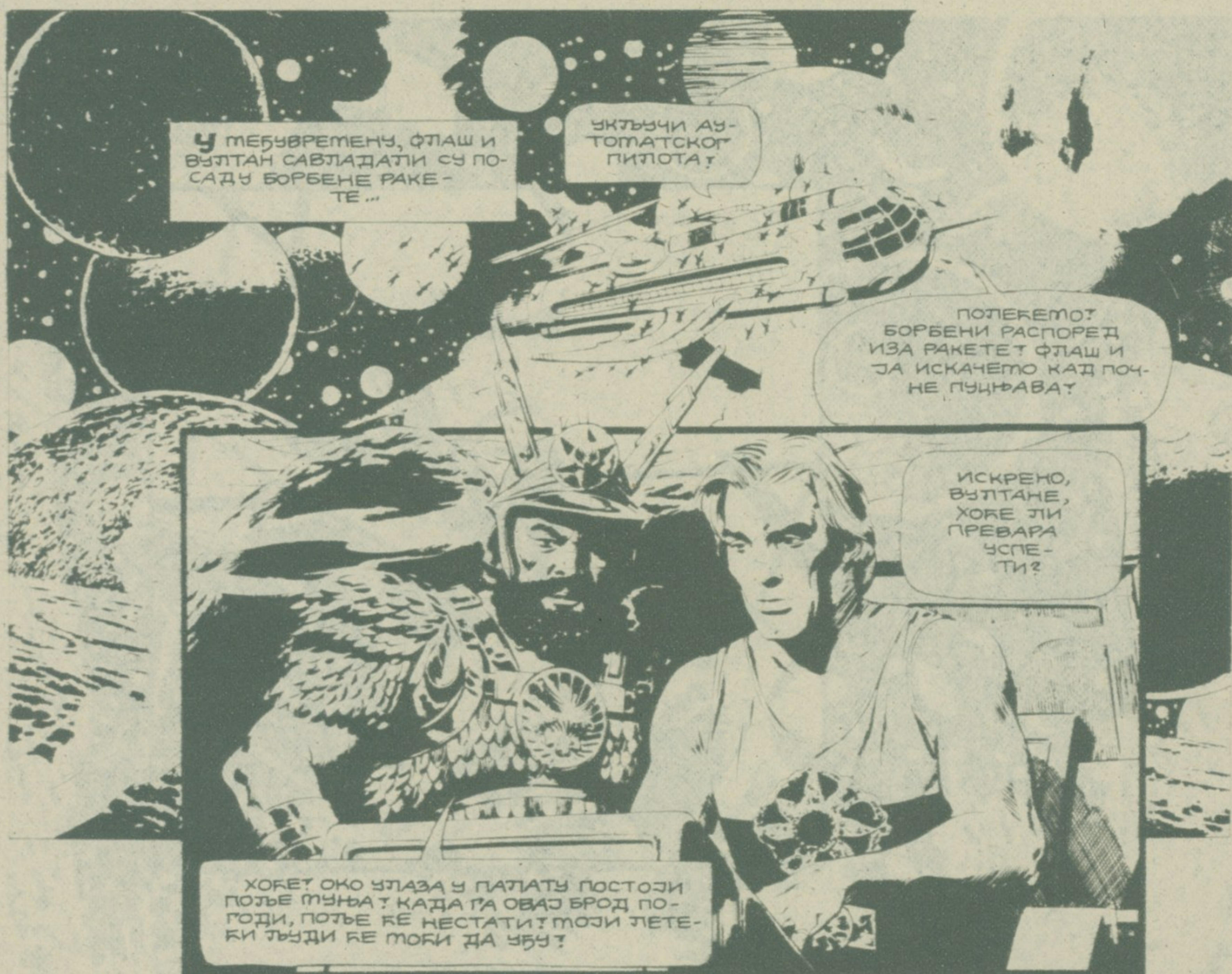
НЕ ЗНАМ? ПОКУШАЈЕ-
МО?



АУРА ЈЕ КРАТКО ОК-
ЛЕВАЛА ...

САДА
БРЗО?
ЈА СЕ
ВРАЋАМ?







СА БАВОТСКИМ
СЈАЈЕМ И ОЧИ-
МА И ИЗВЕШ-
ТАЧЕНИМ ПО-
НОСОМ, МИНГ
НЕМИТОСРД-
НИ ЈЕ ПРИЛА-
ЗИО БУДУЋОЈ
НЕБЕС-
ТИ

А НАПОЉУ, ВРХОВИ ГРАДА
СЕВАТИ СУ И БЛЕСКАЛИ ОД
ЛАСЕРСКЕ ВАТРЕ...

... ДОК СЕ ФЛАШОВА РАТНА РА-
КЕТА СПУШТАЛА ПРЕД ЈАТОМ
ПЕТЕРИХ ТЈАДИ...



ИСКАЧИ, ВУЛТАНЕ!
ВАТРА СА ТЛА ЈЕ
ПРЕЈАКА! НИКА-
ДА НЕБЕМО ПО-
ГОДИТИ УЛАЗ АКО
НЕКО НЕ ОСТА-
НЕ ЗА УПРАВЉА-
ЧЕМ!

АЛИ, ПОГИНУ-
РЕШ! НЕ МО-
ГУ ТЕ ОСТА-
ВИТИ ДА УП-
РЕШ!



НЕ БУНИ СЕ! ПОГЛЕДАЈ БРОЈЧАНИК!
ЗЕМЉА ЋЕ БИТИ РАЗОРЕНА КРОЗ НЕКОЛИ-
КО МИНУТА АКО НЕ ПРОВУЧЕМ БРОД! ЗАТО
ОСТАЈЕМ У ЊЕМУ!

ОНДА, ЗБОГОМ,
ПРИЈАТЕЉУ! ТЈУ-
ДИ ЋЕ ЗБОГ ОВОГ
ОПЕВАТИ ТВОЈЕ
ИМЕ!



ЦЕЈЛ ЈЕ ПРИЛАЗИЛА
ОПТАРУ И СА НАДОМ БА-
НАЛА ПОГЛЕД ПРЕМА ИЗ-
ЛАЗУ. ЗАЧУЛА ЈЕ ЗВУК
БИТКЕ...

КАД БИ ТО БИО
ОПТАШ...



ТЕШКО ОШТЕРЕНА МИН-
ГОВОМ ВАТРОМ СА ТЛА, ФЛА-
ШОВА РАКЕТА ГРМЕЈЛА ЈЕ
КА ПАЛАТИ...



САМО
ШЕСТ МИ-
НУТА ДО
ПРОПАСТИ
ЗЕМ-
ЉЕ!

5

У ТОМ ЧАСУ, ЗАРКОВ И БАРИН СУ СТИГЛИ У ШТАБ ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ...



УБИЈТЕ
ИХ?
АХХХ?

РАКЕТА АЈАКС ЈЕ СВЕ
БЛИЖЕ? ГАРАНТУЈЕМО
ЊЕНО УНИШТЕЊЕ КАД
ПРИЂЕ ПОЉУ МУЊА?



КРИЛИ
СУ ДА ЈЕ
ЗА УПРА-
ВЉАЧЕМ
ЗЕМ-
ЉАНИН
ФЛАШ
ГОРДОН
...

ЗА
ИМЕ
СВЕ-
ТА?
ФЛАШ??

МОРАМО ДА ИСКЉУЧИ-
МО ПОЉЕ МУЊА?



ПОЧНИ ДА ВУЧЕШ
ПОЉУГЕТ МОРА
ДА ЈЕ ТУ НЕГДЕ?

ПОНАВЉАЈТЕ ЗА
МНОМ, ВАША ВИСОС-
ТИ? СА ОВИМ ПРСТЕ-
НОМ ЈА ТЕ УЗИМАМ
ЗА ЖЕНУ...



У ЗАДИМЉЕНОЈ КАБИНИ
БОРБЕНЕ РАКЕТЕ ФЛАШ ЈЕ
БИО СВЕ БЛИЖИ ПОЉУ МУ-
ЊА И СВО-
ЈОЈ СМР-
ТИ...
ШАПЊО
ЈЕ...



ЗА
ДЕЈЛ?

... И УСТЕРИО БРОД КА ЦАРСКОЈ ПАЛА-
ТИ...





ДОК ЈЕ ФЛАШОВ БРОД УЛА-
ЗИО У МИНГОВ СМРТНОСНИ
ОДБРАМБЕНИ СИСТЕМ...

УЗАЛУД ЈЕ ?
БЕЗ ПРАВЕ КОМ-
БИНАЦИЈЕ БРОЈЕ-
ВА НЕ МОЖЕМО ДА
ИСКЉУЧИМО
ПОЉЕ ?

ОДМАКНИ СЕ, ДОК-
ТОРЕ ? ПОСТОЈИ САМО
ЈЕДАН СИГУРАН НА-
ЧИН ДА СЕ ИСКЉУЧИ

ПОЉЕ ТУЊА СЕ УГАСИЛО...



КАДА ЈЕ РАКЕТА УДАРИЛА,
ЗАЧУО СЕ ПРОДОРАН ТРЕСАК
ЧЕПАЊА МЕТАЛА, ПРСКА-
ЊА СТАКЛА И ЛОПТЉЕЊА
КАМЕНА ...

ИМПЕРАТОР МИНГ
НАШАО СЕ НАБОДЕН
НА ШИЉАТИ КЉУН
РАКЕТЕ БАШ КАДА
СЕ ОНА ЗАУСТАВИ-
ЛА ...

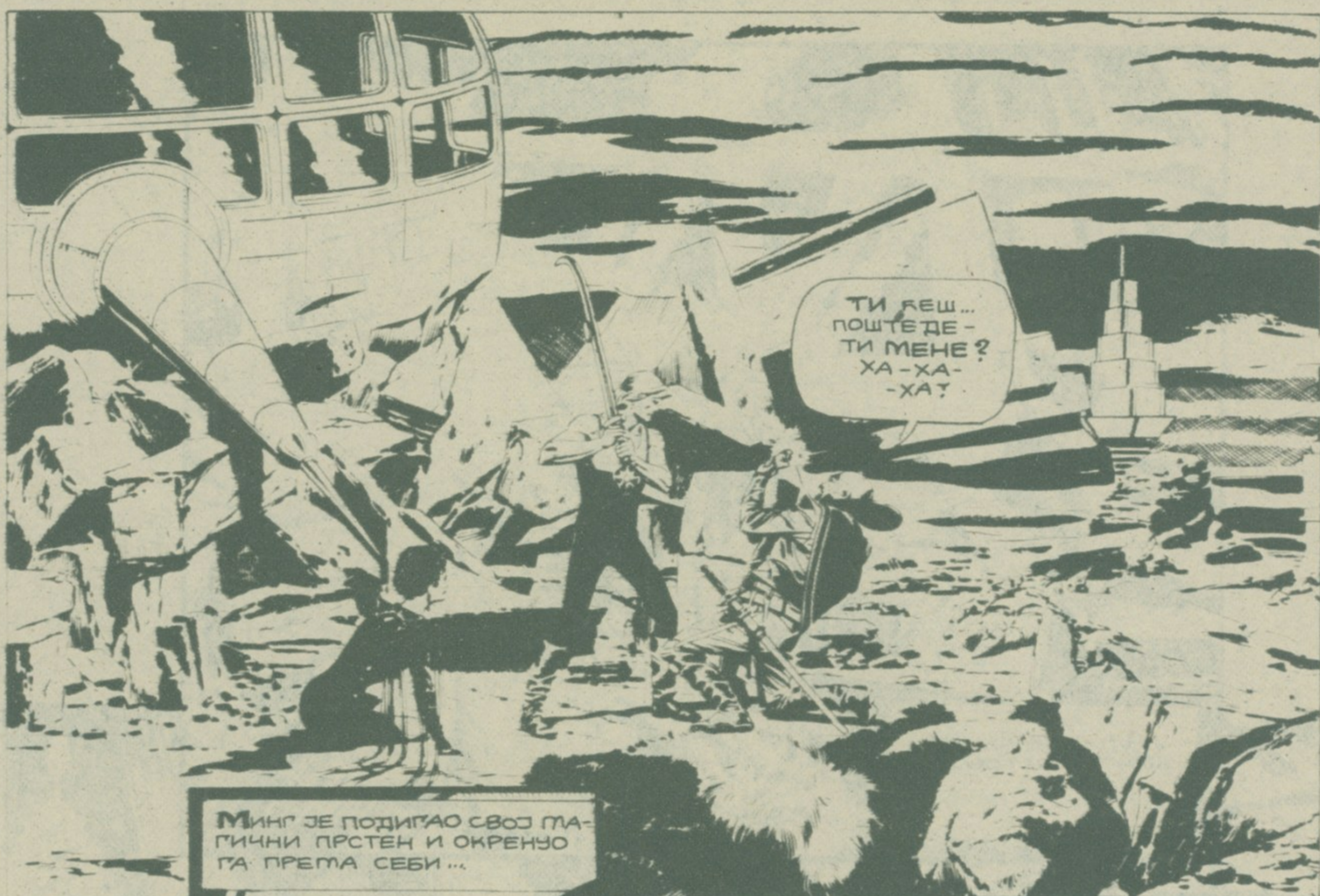


Али, император
минг се ослобо-
дио ...

ИЗГУБИО СИ ИГРУ, МИНГ?
ОПОЗОВИ НАПАД НА
ЗЕМЉУ И ПОШТЕДЕ-
БУ ТИ ЖИВОТ?

ФЛАШЕ,
ДРАГИ?
ТИ СИ ЖИВ?





ТИ РЕШ...
ПОШТЕ ДЕ-
ТИ МЕНЕ?
ХА-ХА-
-ХА?

МИНГ ЈЕ ПОДИГАО СВОЈ МА-
ГИЧНИ ПРСТЕН И ОКРЕНУО
ГА ПРЕМА СЕБИ...



ХА-ХА-ХА-ХА!

ЧАК И У ПОРАЗУ, ЊЕГОВА МОГ
ЈЕ БИЛА СИЛНА...

ХА-ХА-ХА-ХА!

ПОТПУНО ПОРАЖЕН, МИНГ ЈЕ
НЕСТАО ПРЕД ФЛАШОВИМ ОЧИ-
МА. ОСТАО ЈЕ САМО ТАЈАН-
СТВЕНИ ПРСТЕН...

ФЛАШЕ? УСПЕО СИ?
РЕАКТОР... СУ СТАЛИ?
ЗЕИЛДА ЈЕ
СПАШЕНА?

Али, ИЗНЕНАДА...

ФЛАШЕ?
ПОГЛЕДАЈ!

ШТА
ХО-
РЕ?

КО ЊИМЕ
УПРАВ-
ЉА?

ЖИВЕО,
ФЛАШ
ГОРДОН!

ПРИНЦ
БАРИН ЈЕ
ЗАКОНИТИ
НАСЛЕД-
НИК? ЖИ-
ВЕО БА-
РИН,
КРАЉ
МОН-
ГА?



НОВОПРОГЛАШЕНИ КРАЉ МОНГА ЧБРЗО СЕ ПОЈАВИО ПРЕД ПОДАНИЦИМА...

МИ ЗА
СВЕ ЗА-
ХВАЉУ-
ЈЕМО
ФЛАШУ
ГОРДОНУ?



ЗАГРМЕЛО ЈЕ ИЗ СВИХ ГРЛА...

ЖИВЕО ФЛАШ ГОРДОН!



ИМЕНУЈЕМО ВУЛТА-
НА ГЕНЕРАЦИЈУ НАШИХ АР-
МИЈА? НЕКА ОД ДАНАС СВИ
НАРОДИ МОНГА ЖИВЕ ЗА-
ЈЕДНО У МИРУ?



И ТАКО ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН,
НЕКАДА ЧУВЕНИ НАПАДАЧ
ФУДБАЛСКОГ ТИМА, ПОСТАО
ВЕЧИТИ КОСМИЧКИ ПУТНИК.

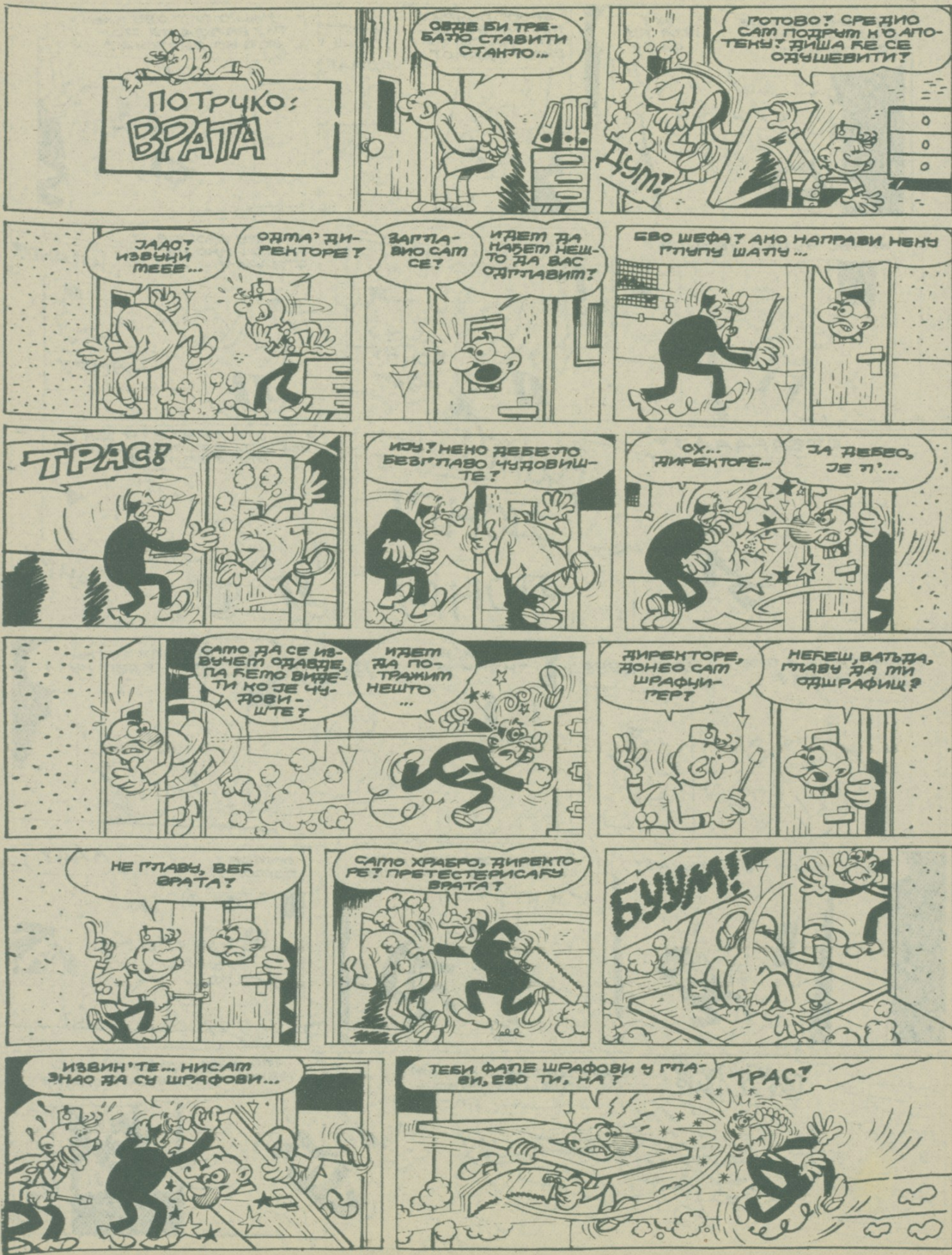
ЛЕТЕКИ ИЗ ЈЕДНЕ ПУСТО-
ЛОВИНЕ У ДРУГУ, ПРОПУТО-
ВАО ЈЕ ЧИТАВУ ВАСИОНУ.

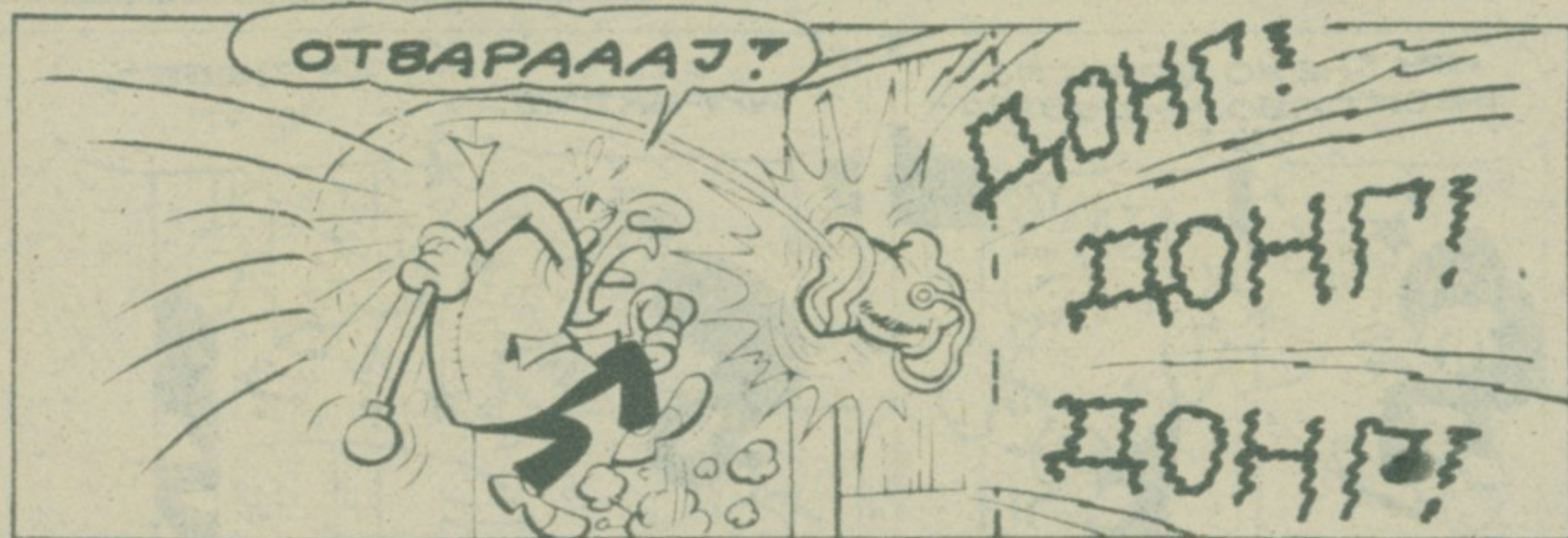
ДЕЈЛ АРДЕН ЈЕ ОДРЖА-
ЛА ОБЕКАЊЕ И ПРАТИЛА ГА.

ГЕНИЈАЛНИ НАУЧНИК
ДОКТОР ЗАРКОВ ИМАО ЈЕ
ЈОШ ПРИЛИКА ДА УЧЕСТВУ-
ЈЕ У СПАСАВАЊУ ЗЕМЉЕ,
ИЛИ ДА РЕШАВА МНОГО-
БРОЈНЕ СВЕТИРСКЕ ЗА-
ГОНЕТКЕ ...



КРАЈ





DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ





УЧИТЕ!

Неке делатности пионира већ данас доприносе штедни, док други облици учења и рада представљају оспособљавање пионира за сутрашњи стваралачки рад. Како се пионери данас оспособљавају да би у ближој будућности били успешни радници?

Пре свега тако да на настави, радом у ваннаставним активностима, читањем, гледањем телевизије, у разговорима с пријатељима или старијим људима стичу знање и то не само знање и спретност, навику и праксу.

Сваки пионир и пионирска организација морају размишљати:

- Како у школи, у ваннаставним активностима или код куће, стећи што више знања, спретности и навика
- Неки пионери нису укључени у ваннаставне активности. Како помоћи пријатељу и подстаћи га да се укључи у једну од делатности?
- Како помоћи другу, који је због болести изостао са наставе?
- Како да успешни ученици помогну слабијима?
- Сваки наставник треба да буде спреман на отворен разговор о томе како наставу учинити занимљивијом?
- Да ли сте размишљали о томе да постоји низ могућих ваннаставних облика пионирског рада, које у вашој школи или месној заједници немате?

Није довољно само размишљати о овим питањима. Сваки пионир мора преузети свој део задатка и обавеза.

Љубљанска банка
ОБ „Љу-банка“ Београд

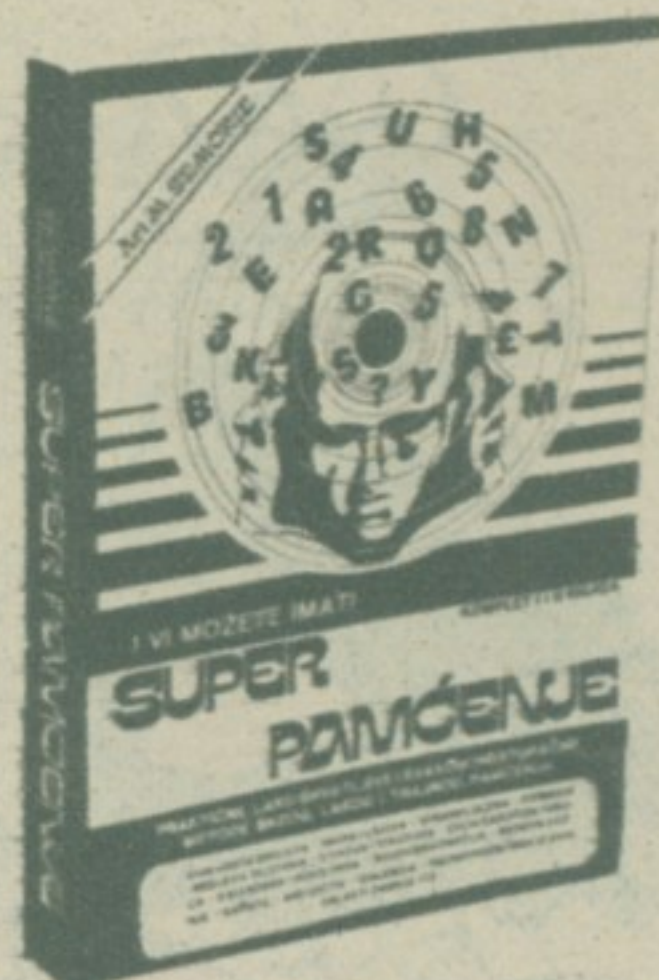
КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ...

1. А. М. Semorie:

„И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“ V изд.
— Програмирани приручник технике памћења и учења којим можете вишеструко повећати своје памћење и способности учења. I књига: „МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ ПАМЋЕЊА“ (202 стр.) — дин. 350.

II књига: „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА“ (228 стр.) — дин. 350.
ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ И ТРАЈНОГ ПАМЋЕЊА свих врста података и знања

Комплет (обе књиге заједно) Дин. 600. — Формат 17х24 цм. 430 стр. (латиница), преко 150 илустрација, 15 самотестова, на фином офсет папиру са корицама у три боје.



2. S. Yesudian: — E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

— Комплетан, практичан и веома приступачан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм света потарђене јединствене уметности Истока, помоћу које можете стећи и очувати добро здравље током целог живота.

Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ, ЛЕПУ ЛИНИЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ, треба да проучи ову веома распрострањену књигу, преведену на 19 језика света у преко два милиона примерака.

Цена. Дин. 350. — ципни формат, 224 стр. (латиница) 72 илустрације на фином офсет папиру са корицама у две боје.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“

— Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставна књига „ЈОГА И СПОРТ“. Програмирани приручник за сваку седмицу у години најбољих метода Хатха Јоге. Специјални регистар и дијагностички индекс за обе књиге омогућују ефикасну примену најпогоднијих вежби и метода за поједине органе и обољења.

Цена Дин. 350. — ципни формат, око 220 стр. (латиница) преко 300 илустрација на фином офсет папиру са корицама у две боје — излази током 1982. г. Ако је сада наручите добићете је с приоритетом по старој цени.

Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ“ и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ заједно) — дин. 600. —



ГАРАНЦИЈА: СВАКОМ НЕЗАДОВОЉНОМ ЧИТАОЦУ НАШИХ КЊИГА ОДМАХ ВРАЋАМО НОВАЦ, АКО НЕОШТЕЋЕНУ КЊИГУ ВРАТИ У РОКУ ОД ПЕТ ДАНА НАКОН ПРИЈЕМА. КОД ИСПОРУКА ЗА ИНОСТРАНСТВО ЗАРАЧУНАВАМО ПОШТАРИНУ И ПАКОВАЊЕ.

ОВДЕ ИСЕТИ



НАРУЧЕНИЦА: М-2

Заокружите бројеве књига које наручујете 1. 2. 3.

Име и презиме:

Улица и број:

Пошт. бр. и место:

Књиге плаћате поузећем — поштару код преузимања.

**НАРУЧИТЕ НА АДРЕСУ: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“,
П. П. М—20/70, 11030 БЕОГРАД**

ИЗ МИНУЛИХ
ВРЕМЕНА

ШТАМПАРСКА КРИВИЦА

Милан Обреновић, српски кнез а потом и краљ, није држао до парламентарног система. Сматрао га је нужним злом. Готово све владе биле су његова продужена рука, а политичари у опозицији — омражени непријатељи. Законодавство, судство, полиција, чиновници, и виши и нижи, све што је живело на државном хлебу бдело је над режимом.

Слободоумни су се обично јављали текстовима. Мало-мало па би у штампи осванула прича, песма или чланак уперен против режима, сročени најчешће у преносном смислу да би се заварала полиција.

Када је 1881. Скупштина донела Закон о штампи, заборавило се на опозицију и све веће ширење слободоумља. У жељи да се заостала Србија бар на неки начин приближи Европи, текст Закона готово је преписан од Француза, мада су га и они укинули као „неподобан“. Наиме, у њему је постојала и одредба која је говорила да аутор текста „против државе и народа“ мора бити осуђен и пресуда му уручена у року од три месеца. После тога — не може се гонити.

Чујем да сам трамен!

Старе Београђане редовно је узбуђивало довијање оних који су се носили са судом због „штампарске кривице“, како је званично називано објављивање антирежимских текстова. Уживали су кад год би оптужени насамарио полицију и судије.

Владара Милана Обреновића највише је нападала „Самсуправа“, лист Радикалске странке. Као главни уредник потписивао се Влада Милојевић Ћоса, али је јавна тајна била да главну реч води један од првих наших новинара Пера Тодоровић. Он није само кројио лист, већ је писао и већину текстова који су шибали по режиму. Истина, Пера се није потписивао, али се његово бритко перо лако препознавало. Једног дана Тодоровић је „претерао“: написао је чланак „Симеун Столпник“ прекоревајући па чак и претећи краљу Милану!

То је већ било превише, јер владару без последица није смело ни на сенку да

се стане. Управник полиције зеленео је од беса: из двора му је наређено да сместа расчисти ствар или га „неће бити“! Полиција је оптужила лист због увреде владара, а суд брже-боље заказао суђење.

Закон о штампи није допуштао хапшење док се на суду утврди кривица писца чланка. Главни уредник „Самсуправе“ није хтео да ода име аутора. Примео је све на своја плећа. Од одбране је дигао руке, али се уздао да ће суђење развући на спасоносна три месеца.

Београђани су листом били на његовој страни. Суђење се претворило у трку. Ко ће пре стићи на циљ: да ли ће суд успети да оконча суђење и изрекне пресуду пре истека рока од три месеца, или ће Милојевић да га „растегне“ и после тог времена!

Време је полако истицало. Суд се трудио, али главни уредник једном није дошао на суђење, други пут је био болестан, о чему је донео лекарско уверење од пријатеља лекара, трећи пут је био на путу... Тек претпоследњег дана суд је успео да оконча суђење. Остао је још један дан да се пресуда уручи окривљеном. Али, од Милојевића ни трага ни гласа. Цела београдска полиција дигла се у потрагу за њим. Узалуд, Милојевића нигде, као да је у земљу пропао. Сутрадан, ето њега у суду.

— Чујем да сам тражен, па похитах! — рекао је правећи се невестит.

Судија је шкргутао зубима. Пресуда је пала у воду јер окривљеном није уручена у року.

Касније је главни уредник „Самсуправе“ причао

пријатељима: док га је полиција тражила по Београду, он је лешкарио на тавану куће првака Радикалске странке Косте Таушановића!

Ноларчев тестament

У београдском или, како се звао, Суду вароши Београда догађале су се многе згоде и незгоде. Не зна се шта је старе Београђане више забављало: двобоји адвоката речима или саме тужбе. Једна од најнеобичнијих парница водила се око имовине познатог богаташа Илије Милосављевића Коларца. Трговао је Коларац на велико, а онда при крају живота велики део имовине тестаментом оставио народу за просветне потребе. Тестамент је диктирао, а писао га је а-

ШТА СЕ
СВЕ НИЈЕ
ДОГАЂАЛО
У СУДУ
СТАРОГ
БЕОГРАДА.
ГРАЂАНЕ ЈЕ
НАЈВИШЕ
УЗБУЂИВАЛО
ДОВИЈАЊЕ
ОНИХ
КОЈИ СУ
ДОШЛИ
У СУКОБ
СА РЕЖИМОМ.

двокат Марко Стојаковић. Диктирању су присуствовали угледни грађани Ђока Павловић и Јоца Немуковић.

Међутим, од опорукe — ништа! Коларчеви сродници, извесна браћа Карапешкић, покренули су парницу. На суду су објаснили:

— Закон каже да је тестамент пуноважан ако су диктирању тестаamenta присутна три сведока. У овом случају била су два, јер онај ко пише не може да буде сведок!

Суд се нашао пред бесмислицом Закона, али је морао да га поштује. Јавност се узнемирила. Тестамент је поништен и браћи Карапешкић припао део Коларчеве имовине.

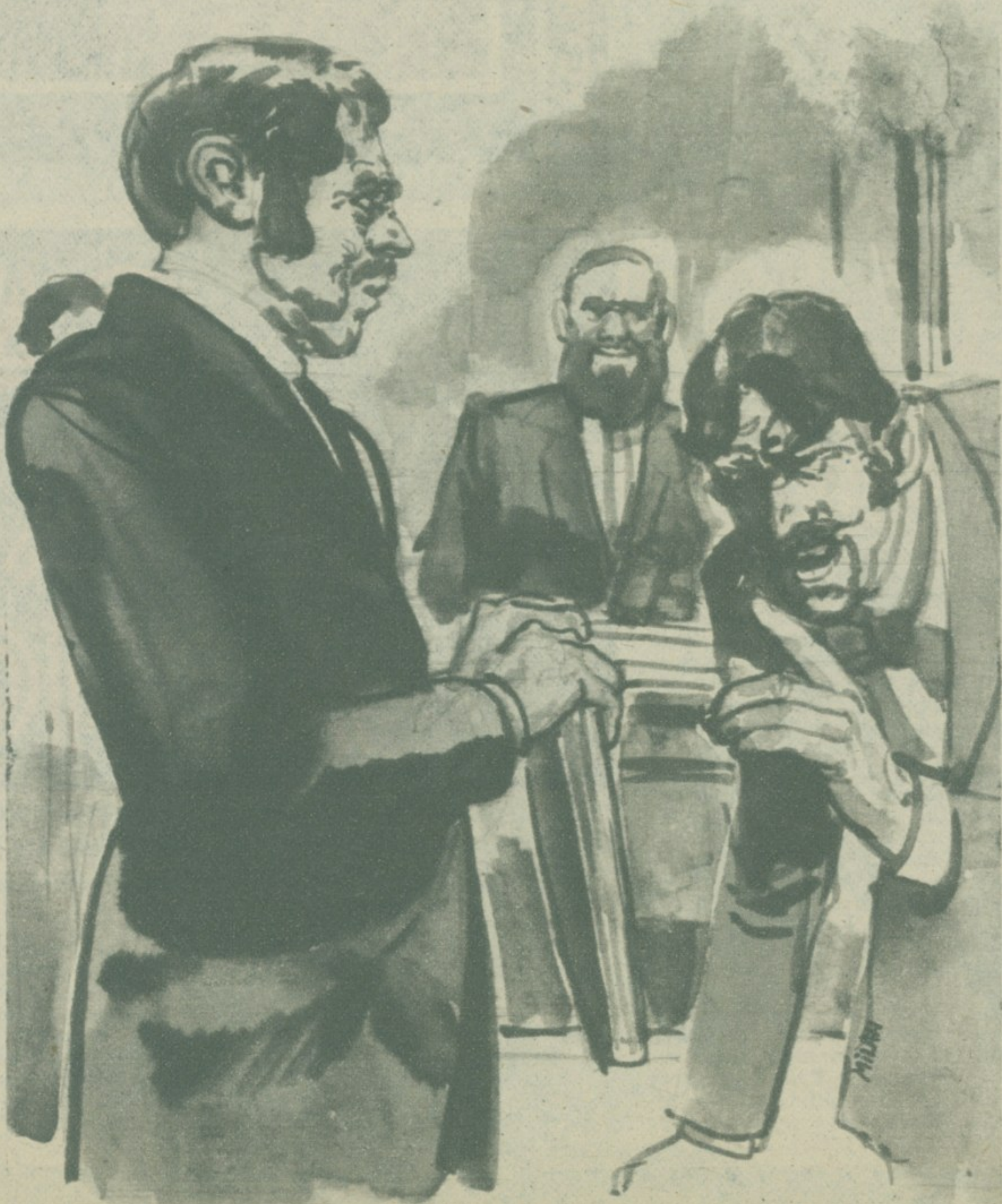
Ко зна да ли би оно што је Коларац наменио народу, између осталог и данашњу зграду Коларчевог народног универзитета у Београду, допало њему да убрзо, марта 1881. није извршена реорганизација судства па је виши, такозвани Касациони, суд оснажио Коларчев тестамент.

Највећу збуњеност у београдском суду изазвала је појава писаће машине. Донео ју је из Трста адвокат Марко Стојановић. Прва куцана представка суду — одбијена је. И касније су се судије колебале шта да раде јер је у Закону лепо писало да представке морају да буду „написмено поднесене“.

Адвокати су се на суду довијали на сваки начин да би доскочили колеги и добили парницу. Нису презали ни од чега. Неки адвокат Бранковић био је грбав. Када се на суду сударио са далеко спремнијим Миланом Мостићем, избацио га је из такта добавивши му у једном тренутку:

— Шта бленете у мене, зар никад нисте видели грбава човека!

М. Тодоровић





Саша Маринковић на летицама изнад Лима



ПУСТИТЕ ИХ ДА ЖИВЕ!



Једногодишњи белоглави суп

Потпуно сам, далеко од људских насеља, са раницом на леђима и чудесном жељом у себи, младић се упорно и вешто прво стеговитим врлетима једне планине у Македонији. За обичне људе, заглављена само у своју свакодневницу, циљ његовог напорног путовања је у пролеће ове године вероватно би био необичан и, наско, надахнут авантуризмом. Јер, Саша Маринковић, двадесет четворогодишњи апсолвент биологије из Београда, „дете с асфалта“, има пасију која по свом смислу и значењу увелико превазилази обичне хобије: он, наравно, птицама, сасвим сам, постоји и проучава све врсте птице грабљивице у тој земљи прозичано до трупаца да се они, најмање, господари леба, заштити и очувају од потпуног уништења. А њих је све мање.

И, док је пашачки изнад стрмогавих погора и кањона, пази где и како стаје, јер само један погрешан корак води у амбис, Саша је истовремено погледом тражио белоглавог супа или лешињара, једну од наших највећих птица која живи још само у најзабитијим крајевима Југославије. Наоружан само погледом и фото-апаратом, тог пролећног јутра није ни слутио да ће бити у положају кад живот спасавају само храброст, одлучност, добра физичка кондиција и — срећа. Међутим, огромна љубав према грабљивицама увек

у Саши побеђује и страх и све недаће које су саставни део посла којим се бави, а за шта нема никакву накнаду сем изузетног задовољства и сазнања да чини нешто племенито и несвакидашње. И мада се годинама ломата по планинама, често и у беспућима где још није крочила људска нога, овај смели младић никада неће заборавити та два дана и две ноћи...

Норисне штеточине

Саша је још као дечак заволео животиње. Ни сам не зна како је и одакле дошла та велика љубав. Играо се глистама и гудтерима и већ у гимназији знао да ће студирати биологију, с намером да проучава гмизавце. Међутим, један доживљај предодређио је његово интересовање за птице грабљивице. Наиме, 1978. године, када је код Дрине први пут у природи видео белоглавог супа, чуо гласно пуцање његових моћних крила и угледао око три метра широк и снажан „живи авион“ — више није мислио на гмизавце. Од тада за Сашу постоје само птице. Следило је дато проучавање на терену и у литератури и сазнање да су грабљивице које нас све ређе. Тровање жукова стрихнином педесетих година, затим неумесан лов,

продаја назови љубитељима птица преко границе учинили су своје: супови, орлови, јастребови, кање, соколи, бивали су све малобројнији. Треба их спасти по сваку цену, закључио је Саша и дао се на посао. Постојала је

опасност да за десетак година наше небо остане без величанственог лета орла или јастреба. Тако је дошао у својеврсну акцију не мислећи понекад ни на сопствени живот. Тако је било и пролеће у Македонији.

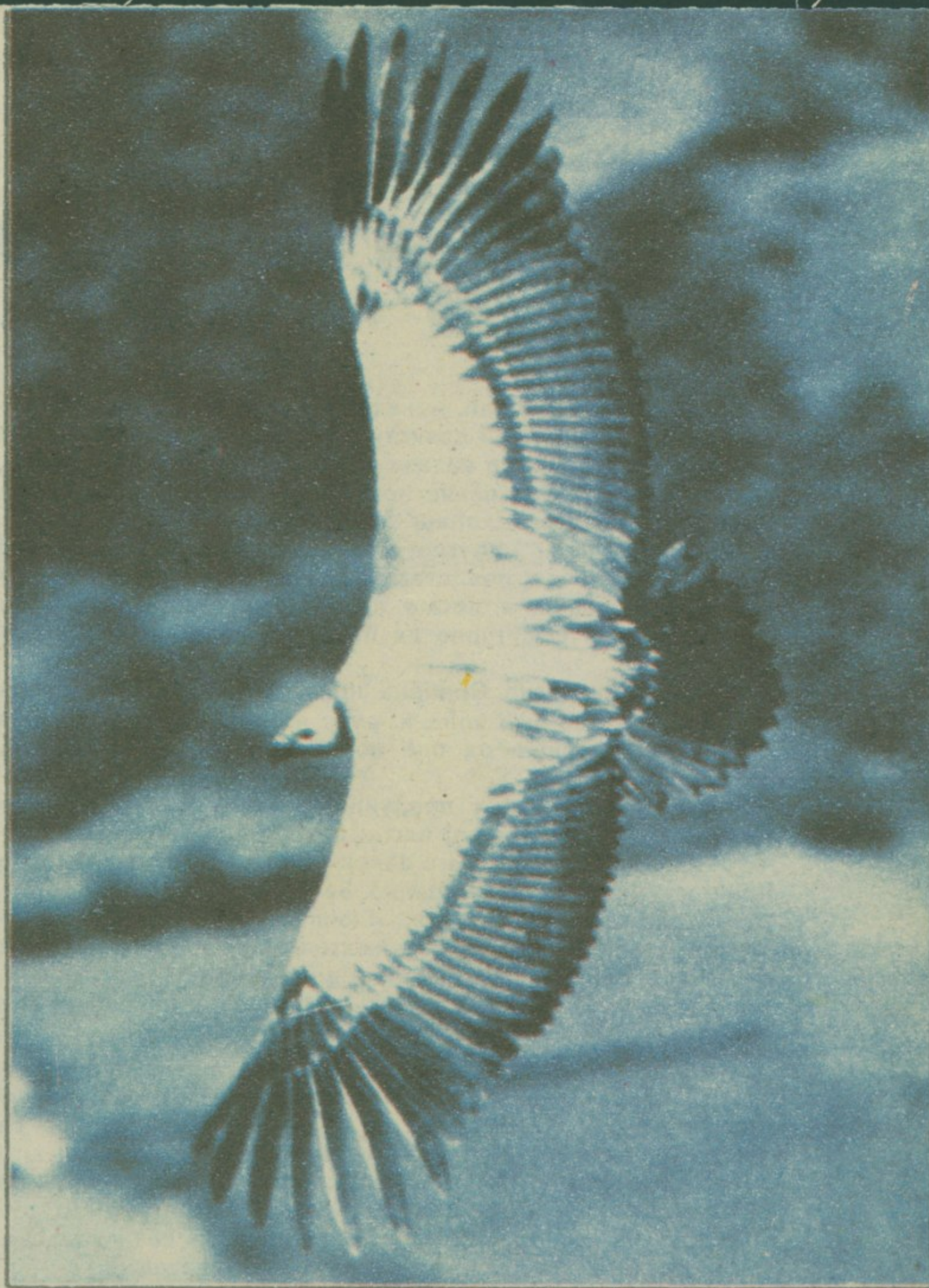
Знао је да се белоглави суп гнезди у такозваним поткапинама, некој врсти пећина заклоњених од ветра, кише и сунца. Међутим, ма колико ова изузетно снажна птица изгледала неустрашиво, живот је научио да буде

САША И ЖИВИ АВИОНИ

НА ИВИЦИ СНАГЕ, ГЛАДАН И НЕМОЋАН, МЛАДИЋ ЈЕ ГЛЕДАЈУЋИ У ПОНОР ИСПОД СЕБЕ ИПАК ПОМИСЛИО: — ШТА АКО УСКОРО БУДЕМО БЕЗ ОВИХ ПТИЦА?



Белоглави суп на стени.



и у лету.

врло опрезна. Због тога и живи на неприступачним теренима, у стеновитим кањонима, увек тамо где још има хране за његов никад пун желудац. Али, погрешно је мишљење да белоглави суп убија и да је штеточина: он је природни санитар, и тамо где њега нема — заразне болести су врло честе.

Искусним оком Саша је угледао испод себе гнездо ове птице. Скупчан на стрмој стени, без покрета, сав претворен у око и у во, посматрао је испод себе како родитељи хране сиво-беле птице: зелики, изузетно снажни кљун оца и мајке, који врло лако, попут клешта, сече и дебеле тетиве на ногама говечета, сад је био врло нежан. Младунче је из њега халапљиво јело полусварену храну, Саша је све помно посматрао и снимао, а онда је наишла олуја. Тако је почела драма...

Над провалијом

Одједном се смрачило. Супови су се повукли у гнездо кад су се огласили промови. Изгледало је да

се планина ломи, руши и нестаје.

И у таквој ситуацији Саша је посматрао како се понашају белоглави супови. Међутим, из поткапине, плитке пећине, није могао да промоли ни главу. Било је око једанаест часова пре подне. Сати су текли врло споро. Сваки покушај да се извуче лако је могао да се претвори у самоубиство. Ту је остао све до следећег дана, када се с муком узверао до друге стране кањона. Али, тим недаће нису биле окончане.

Сад је пузио по стрмој, глаткој стени прекривеној ситним песком који се као брашно крунио испод ногу. А доле је зјапила огромна провалија.

— Све ово што радим готово је немогуће да се изводи без добре физичке кондиције и бар основа планинарства. У томе, понекад, помаже и снажљивост, па и случај — прича Саша Маринковић. — Угледао сам обичан бршљан и грчевито се ухватио за његову танану стаблику. То је, можда, тешко замислити, али ви-сио сам, обешен само о

бршљан изнад 700 метара дубоког понора. И у тим тренуцима, кад сам могао сваког часа да се суновратим, мислио сам на супове. Осећао сам да су близу и да смо заједно. Јер, кад сам после свега, сасвим на ивици снаге, гладан, неиспаван и уморан, чуо оно чудесно шуштање огромних крила и угледао супа како, онако грандиозан, лети између литица, заборавио сам све што ме снашло. И по ко зна који пут сам помислио: шта ако ускоро будемо без ових птица?

Најбрњи на свету

— У народу — прича Саша — на грабљивице се гледа на разне начине. Негде су врло поштоване, а негде омражене и осуђене на прогонство, најчешће без оправданог разлога. Природа без њих је не само осиромашена, него умногоме поремећена.

Но, ма како лешинари изгледали одбојно, то су изузетно симпатичне и мирољубиве птице. Реци-

мо да и Тибетанци и те како цене ове грабљивице које никада не нападају живог зеца, јагње или човека. Наиме, у овом делу света људски лешеве, из којих је већ, наводно, душа отишла у небо, остављају се лешинарима који и тело, раскомадано и поједено, такође односе у висине. А после њих готово да нема заразних болести.

У Србији је — иако ловокрадице из целе Европе лове и односе и јаја и младунце — супове умногоме спасло веровање да онај који убије лешинара сигурно доживи несрећу. И поред свега, белоглави супови су се у овом делу наше земље очували само на два места. Сва остала станишта и легла уништили су — људи.

— Не могу да кажем где још живе наше грабљивице — забринут је овај млади истраживач. — Зашто? Плаћим се да ће по ко зна који пут неко да прода младе или јаја од сокола, белоглавог супа, орла крсташа.

А онда се осмехне и настави причу о грабљивицама. И каже: — Због

чега је сиви соко тако омиљен и спеван? За разлику од народне песме, орнитолози су утврдили да ова најбржа птица на свету, која се на плен попут обрушеног камена спушта брзином од око 240 километара на час, не може да лови на тлу. Тада би се, једноставно, разбила ударом о земљу.

Међутим, стручњаци за авио-индустрију, за све врсте летелица, одувек у својим замислима имитирају птице, нарочито грабљивице, које сваку ваздушну струју користе боље од најсавременијег авиона. Тек успорени снимци лета сивог сокола или белоглавог супа доказују да су ови „живи ависни“ претече огромних сиво-белих птица од челика и алуминијума.

Наравно, све ово и те како добро зна и Саша Маринковић. И кад се, после свих заморних путовања, врати у Београд, и даље мисли на грабљивице које су симбол моћи и слободе, али које су људи учинили ретким и сасвим симболично слободним.

Иван Лончар

Ади Караселимовић, ненадашњи бубњар Сребрних крила, снимео је свој први солистички албум под називом „Додирни ме“, на коме се налази осам композиција („Лудило“, „Додирни ме“, „Она плаче не зна шта ће“, „Дон те нисам знао“, „Ма реци што хоћеш“, „Пусти ме“, „Мени је доста“ и „Прашњави зран“). Аутор свих текстова и музике је сам Ади, који се овде представља и као певач. Текстови су углавном љубавни, а песме су пријатне за ухо, лано се памте, тано да је сигурно да ће их многе девојчице певушити.

Ади је напустио Сребрна крила да би својим обожаваоцима показао шта хоће и, руку на срце, његова музика се заиста разликује од оне коју је свирао његов бивши састав.

Оно аранжмана и продукције много му је помогао Мато Дошен који на овој плочи свира клавијатуре. На плочи се још појављују: Драго Јаковчевић — саксофон, Давор Чрнигој — бас гитара, Бранко Богуновић — гитаре и Ансамбл загребачких солиста. Плоча је снимљена у загребачком студију „Р-4“ под сниматељским вођством Хрвоја Хегедушића. Вокали, бубњеви и минс рађени су у миланском студију „Queen Studios“ у коме су свој албум већ снимили чланови групе Парни ваљан.

Ади се потрудио да окупи оно себе велику екипу музичара и квалитет није изостао. Како ће се овај албум продавати тен остаје да се види, али је чињеница да се песма „Додирни ме“ врти на свим радио-програмима, што довољно говори у прилог Адијеве плоче. Да напменемо још да је Ади променио имиџ, сада делује необавезније него дон је свирао са групом Сребрна крила, што ће свакако довести до подељених мишљења његових обожаваатељки.

ПРВИ АЛБУМ

АДИЈА КАРАСЕЛИМОВИЋА



Ади с групом Сребрних крила и гомилом златних и сребрних плоча које су добили за изванредну продају. Да ли ће тано бити и са његовим албумом?

ЗНА ШТА ХОЋЕ



ДОДИРНИ МЕ

Музика и текст: Ади Караселимовић
Пева: Ади Караселимовић

Није тешко, знаш
убити ноћ,
прикрити у себи све и
ранити те.

Слутиш скривам те
затварам пролазе
знам, бољет ће
ал' не знам другачије.

Није лако знам
гизати све
бол изреченог
у гласу је.

Али ти си та
што поразила је
шутње глупе и статичне.

Научи ме то да ипак осјећам све
чини то, додирни ме.
Рекла си да знаш, оставити ме у
сну

рекла си да можеш ноћу
уништити шутњу
хладну, јалову,
чини то, додирни ме.
Није лако знам
шутње глупе и статичне.

Научи ме то, да понос није све
чини то, додирни ме.
Рекла си да познаш ме,
рекла си да имам те,
не гледај ван, изван себе ниједи
филм,

не занима те то,
нека само става овај град,
чини то, додирни ме...

СТО ЉУДИ, СТО УКУСА



Ево фризури коју носи Мајкл Вајтхерд а он сам назвао ју је Кокату. Зашто Кокату? Зато што је Мајкл измислио, он је носи и може да јој да име какво сам жели. тако каже власник ове, најблаже речено, чудне фризури.

— Док сам био нормално очешљан, био сам само један од многих које нико не може ни по чему да издвоји из масе. Међутим, кад сам се одлучио да свакодневно проведем по два часа испред огледала, па кад сам се после тога појавио на улици, приметио сам да сам запажен, људи су се окретали за мном. Зашто не бих увесељавао народ кад људи већ воле да се смеју. Моја фризура им је идеална прилика за то.

Мајкл је искрен, али ипак ми вам овакву фризуру не препоручујемо из више разлога: потребно вам је много времена, много лака за косу, много храбрости, а мало ветра или кише па да све пропадне.

РОК-ПРИЧА

ДОКОЛИЦА

Шетао сам сунчаном страном улице и срео Грацију која прича да је модерна девојка. Била је недеља ујутру и био сам уморан од свега. Одједном је почела да добује киша у ритму там-тама, на шта сам ја рекао — Срећан пут, пиши моја мала! Помислих: побегни негде јер сам без капута. На крају стољећа то је био још један шутав дан. Хеј, Сузиф проведемо викенд заједно. Схватио да је град без љубави, и једино што ми је преостало био је одлазак у ноћ. Све је то далеко од истине и све ми је равно до дна. Испеваћу само једну обичну љубавну песму. Пољуби ме...

Љиљана Путник

III булевар 132/130 Б
11070 Нови Београд

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем добро очуван први албум групе Азра, касете: »Dirty Deeds Done Dirt Cheap« групе АС/ДС, »Ша-ла-ла« групе Срећна крила. Продајем такође и касете на којима су снимљени највећи хитови групе Квин и Пинк Флојд. Цена ове касете је од 100 — 120 динара. Такође продајем добро очуване плоче групе АС/ДС по цени од 170 динара.

Јовче Стојковски,
Димо Наредникот
БЗ/41
97308 Прилеп



Продајем ЛП плочу »Flash Gordon« групе Квин (120 динара), касету »After 8« разних извођача (110 динара), »Ето баш хоћу« групе Бијело дугме, »Make The Party Last« Џејмс Ласта (80 динара) и више малих плоча југословенских извођача издатих 1966 — 1976. године (30 — 40 динара).

Наташа Велепец,
Сибјерска 150
61200 Љубљана,
Поља



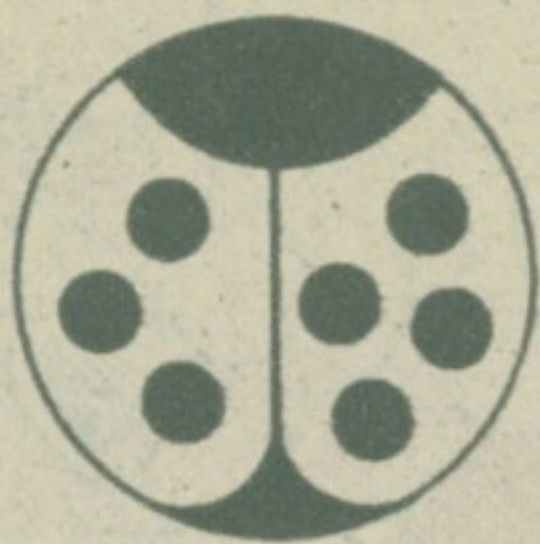
Продајем добро очуване ЛП плоче: »Regatta De Blanc« групе Полис, »The Beatles At The Hollywood Bowl« групе Битлс, »Cornestone« групе Стикс, »Discovery« групе Ело, плочу »The Music From The Unicorn«, »Live a Little« групе Ерапши, »Ја сам само један од многих са гитаром« групе Срећна крила, »Златна рибница« Сеида Мемини Вајте, »Црно-бијели свијет« Прљавог казалишта. Све плоче сем Стикса коштају 100 динара а Стикс 110. Продајем такође први албум Златка Пејаковића »Бао и пиши ми« и »Мојој мами уместо матурске слике у излогу« Борћа Балашевића обе по цени од 30 динара. Такође купујем очуване плоче »The Best Of ZZ Top« и »Tokyo Tapes« дупли албум уживо групе Скорпионс.

Момчило Станковић
Кнеза Милоша 53
32008 Чачак



Продајем следеће ЛП плоче: »Недовршене приче« групе Нови фолкс, »Срео сам љубав из прве песме« групе Срећна крила, »Због тебе« Здравка Чолића, »Одлази циркус« групе Рани мраз и »Доживети стоту« групе Бијело дугме. Цене свих плоча су 100 динара.

Жан Вулић
Моме Видовића 12
79428 Шабац
тел. 078-84-063



Пионири!

Приближава се 31. октобар — светски дан штедње. Пионири штедише обележиће га одржавањем конференције пионира Југославије на тему: »Како пионир штеди и како доприноси стабилизацији привреде«.

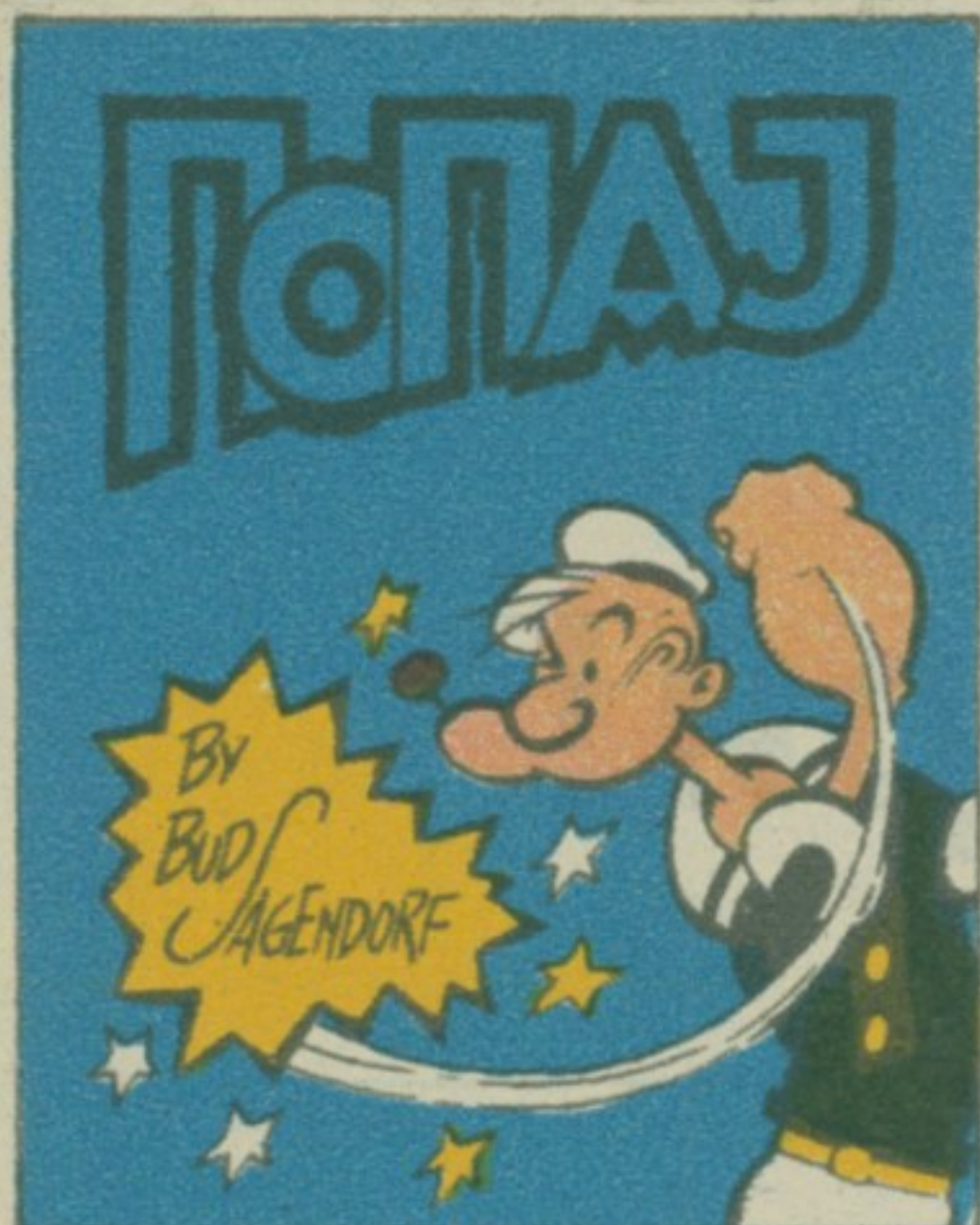
Најбоље предлоге и искуства о штедњи ваши ће делегати сажети у програму акција штедње, који ћете започети да изводите у овој школској години.

Очекујемо да ће резултати акција штедње показати коликим уделом у стабилизацији привреде доприносите — ви!

Љубљанска банка
О. б. »Љу-банка« Београд

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 180 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 120 динара
Васиљевић Милун
пост ресторат,
11001 Београд



990+10 СУПЕР НАГРАДА



ПОЛИТИКИНИ
ЗАБАВНИК

990 фигура ПЕЗ намила доби-
ли су чланови ПЕЗ клуба чије
чланске карте носе следеће
бројеве:

64055 64062 64074 64086 64113 64116 64122
64135 64184 74193 64217 64218 64225 64234
64235 64262 64298 64302 64393 64394 64450
64470 64335 64350 64554 64577 74595 64602
64616 64618 64620 64623 64686 64698 64705
64726 64730 64787 64886 64892 64903 64918
64920 64929 65007 65030 65080 65082 65086
65087 65107 65113 65135 65148 65158 65167
65200 65208 65210 65270 65285 65289 65323
65366 65423 65437 65442 65460 65465 65493
65511 65522 65544 65551 65599 65601 65605
65617 65633 65660 65731 65770 65779 65788
65791 65815 65816 65823 65870 65884 65919
65922 65933 65963 65987 65993 66023 66028
66049 66075 76081 66110 66118 66123 66142
66224 66250 66273 66302 66326 66329 66339
66348 66393 66516 66551 66552 66553 66565
66637 66639 66686 66689 66697 66704 66727
66790 66876 66881 66887 66889 66903 66909
66911 66929 66939 66993 67011 67045 67071
67083 67085 67091 67098 67101 67114 67119
67154 67162 67199 67224 67273 67319 67348
67349 67354 67358 67396 67420 67462 67499
67514 67599 67630 67631 67678 67704 67739
67731 67805 67812 67830 67831 67841 67846
67905 67930 67934 67944 67947 67984 67995
68042 68053 68072 68083 68123 68127 68185
68199 68223 68247 68273 68278 68312 68319
68330 68339 68425 68430 68495 68537 68572
68603 68611 68672 68704 68705 68935 68944
68958 68974 68987 68994 68992 69006 69043
69049 69050 69081 69100 69104 69130 69141

69143 69155 69194 69196 69197 69220 69236
69250 69333 69357 69362 69393 69391 69414
69453 69474 69499 69503 69573 69577
69592 69594 69606 69614 69655 69657 69664
69733 69772 69773 69779 69777 69817 69819
69863 69936 69948 69955 70020 70046 70051
70120 70127 70143 70149 70149 70157 70254
70303 70307 70310 70387 70393 70408 70449
70451 70457 70503 70547 70557 70582 70596
70913 70942 70945 70959 70967 70979 70990
70909 70936 70933 70989 70943 70939 70979
71026 71078 71060 71091 71110 71139 71146
71153 71162 71163 71189 71211 71256 71335
71350 71352 71361 71378 71397 71470 71477
71492 71498 71561 71569 71576 71578 71598
71603 71615 71637 71650 71653 71657 71718
71722 71731 71739 71855 71862 71865 71911
71965 71983 71986 72001 72114 72151 72173
72265 72268 72281 72300 72340 72397 72409
72432 72436 72467 72507 72513 72552 72573
72593 72631 72639 72698 72715 72727 72757
72753 72804 72821 72839 72894 72924 72986
72988 73086 73176 73161 73231 73247 73258
73263 73282 73293 73303 73324 73346 73384
73386 73397 73400 73479 73492 73510 73523
73534 73582 73583 73612 73684 73701 73744
73763 73771 73805 73816 73836 73870 73887
73953 73920 73927 73935 73984 74008 74017
84022 84038 74120 74142 74174 74194 74239
74276 74342 74413 74423 74426 74452 74455
74471 74528 74530 74532 74617 74618 74623
74627 74630 74633 74686 74693 74714 74718
74757 74787 74798 74814 74845 74878 74879
74909 74938 74962 74963 74984 75004 75021
75086 75145 75161 75173 75182 75227 75232
75233 75295 75333 75374 75385 75398 75399
75403 75405 75430 75437 75483 75481 75503
75524 75535 75627 75637 75663 75665 75698
75709 75720 75723 75789 75803 75822 75829
75831 75832 75842 75844 75845 75862 75871
75918 75925 75926 75938 75944 75974 75987

76023 76069 76081 76109 76116 76117 76168
76159 76171 76172 76202 76228 76239 76238
76294 76336 76341 76355 76362 76367 76372
76379 76381 76408 76417 76424 76432 76445
76516 76524 76578 76599 76617 76663 76739
76780 76796 76811 76840 76890 76881 76882
76898 76902 76936 76945 76958 77008 77019
77032 77047 77084 77163 77183 77197 77201
77212 77216 77226 77250 77257 77260 77317
77319 77335 77342 77362 77366 77390 77420
77425 77457 77485 77507 77513 77519 77534
77669 77684 77704 77705 77712 77724 77779
77781 77817 77852 77915 77925 77962 78001
78013 78049 78083 78120 78153 78199 78234
78243 78259 78300 78325 78376 78380 78467
78511 78517 78529 78534 78541 78556 78565
78595 78703 78711 78713 78719 78738 78741
78765 78784 78790 78799 78815 78868 78880
78900 78908 78957 78994 79016 79017 79052
79070 79128 79169 79170 79176 79192 79232
79337 79348 79258 79300 79324 79347 79383
79394 79405 79478 79484 79500 79503 79522
79563 79610 79749 79751 79765 79794 79833
79902 79950 79984 79985 80066 80078 80098
80100 80102 80111 80187 80191 80232 80268
80312 80335 80357 80382 80414 80434 80456
80522 80542 80551 80604 80661 80685 80709
80711 80720 80790 80808 80810 80816 80848
80868 80882 80979 80994 81004 81005 81014
81112 81135 81182 81190 81215 81245 81246
81274 81299 81312 81331 81479 81490 81519
81597 81572 81578 81658 81793 81796 81810
81817 81833 81842 81852 81874 81904 81936
81939 81950 81962 81985 81977 82034 82064
82082 82133 82182 82209 82226 82284 82327
82335 82379 82385 82401 82452 82478 82536
82540 82587 82568 82619 82628 82634 82653
82698 82701 82703 82708 82755 82756 82775
82777 82780 82793 82851 82982 83057 83096
83076 83078 83116 83125 83139 83145 83159
83189 83204 83277 83297 83298 83320 83354
83361 83427 83431 83449 83459 83481 83520
83523 83527 83593 83626 83655 83696 83707
83719 83731 83797 83798 83801 83853 83915
83928 83945 83958 83993 84009 84031 84084
84099 84133 84182 84163 84182 84189 84214
84297 84311 84313 84325 84329 84340 84343
84353 84361 84370 84431 84436 84438 84440
84447 84465 84506 84507 84523 84544 84559

84570 84633 84636 84638 84681 84698 84717
84744 84780 84809 84823 84838 84847 84850
84884 84971 84980 84988 85044 85077 85087
85116 85135 85156 85172 85185 85206 85225
85253 85297 85322 85391 85405 85408 85476
85482 85535 85599 85632 85655 85659 85669
85687 85694 85723 85728 85752 85760 85770
85771 85811 85829 85844 85869 85885 85932
85934 85982 85984 85987 85992 85994 86045
86069 86111 86114 86168 86187 86207 86216
86230 86285 86341 86342 86345 86379 86388
86574 86584 86622 86630 86700 86764 86773
86776 86811 86814 86885 86936 86938 86966
86991 86999 87016 87025 87028 87029 87060
87105 87118 87119 87238 87236 87321 87332
87339 87415 87424 87428 87438 87499 87492
87493 87529 87560 87566 87573 87578 87597
87602 87607 87702 87704 87725 87766 87813
87817 87822 87850 87887 87931 87933 87953
87973 87979 88003 88004 87822

ПЕЗ ВЕТРОВНЕ, ДОБИЛИ СУ
ЧЛАНОВИ СА БРОЈЕВИМА:

66330 66300 67950 79054 74542
80642 81200 82980 82136 86367



Награде ће бити испоручене
поштом.

Код ПЕЗ -а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш ПЕЗ бомбоне
и иј раш се ПЕЗ фиј урицама,
пошаљи нам 5 омотница
ПЕЗ бомбона, а ми ћемо
ти послати лепо ПЕЗ књижицу.
Као пријатељ ПЕЗ -а користићеш
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај свакој дејка
на овом месту о новостима
за пријатеље ПЕЗ -а.

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЛУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим
подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

ХП КОЛИНСКА
ЛУБЉАНА



ПОВОДОМ 'месеца књиге'

ДОМ библиотека И школа

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иво Андрић: О ВУКУ 30
2. Гундулић: ДУБРАВКА 70
3. ПрежиховВоранц:
САМОНИКЛИ 90
4. * * * БУГАРШТИЦЕ 33
5. Јанко Веселиновић:
ХАЈДУК СТАНКО 110
6. Чедо Вуковић:
МРТВО ДУБОКО 28
7. Глишић: ПРИПОВЕТКЕ 80
8. Карел Кајух Дестовник:
ПЕСМЕ 25
9. Радоје Домановић:
МРТВО МОРЕ И ДРУГЕ
САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ 110
10. Дучић: ПЕСМЕ 45
11. Држић: ДУНДО МАРОЈЕ 80
12. Отон Жупанчић:
ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ 50
13. Војислав Илић: ПЕСМЕ 70
14. Ђура Јакшић:
ПРИПОВЕТКЕ 100
15. Ђура Јакшић: ПЕСМЕ 75
16. Змај: ПЕСМЕ 80
17. * * *
ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА
ИЗМЕЂУ ДВА РАТА 90
18. Вук Караџић:
ИЗБАРАНИ СПИСИ 140
19. * * * ДВОРИ САМОТВОРИ
— ТУЖБАЛИЦЕ 40
20. Кочић:
ОДАБРАНА ДЕЛА 80
21. Срећко Косовел:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 25
22. Анте Ковачић:
У РЕГИСТРАТУРИ 150
23. Крањчевић: ПЕСМЕ 50
24. Лаза Лазаревић:
ПРИПОВЕТКЕ 70
25. Ранко Маринковић:
РУКЕ 170

26. Матош:
ОДАБРАНА ДЕЛА 200
 27. Симо Матавуљ:
БАКОЊА ФРА БРНЕ 80
 28. Сава Немањић:
ЖИВОТ СТЕФАНА
НЕМАЊЕ 50
 29. Назор ПЕСМЕ 50
 30. Његош:
ЛУЧА МИКРОКОЗМА 49
 31. Доситеј Обрадовић:
ЖИВОТ И
ПРИКЉУЧЕНИЈА 80
 32. ФранцеПрешерн: ПЕСМЕ .. 70
 33. Јован Стерија Поповић:
КОМЕДИЈЕ 100
 34. Дис: ПЕСМЕ 35
 35. Прерадовић:
ПЕСМЕ 50
 36. Борислав Радовић:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 48
 37. Кочо Рацин:
БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА 65
 38. Сремац: ПРИПОВЕТКЕ 48
 39. Аугуст Шеноа:
СЕЉАЧКА БУНА 120
 40. Џанкар: НА КЛАНЦУ 60
 41. Џанкар: КРАЉ БЕТАЈ-
НОВЕ, СЛУГА ЈЕРНЕЈ
И ЊЕГОВО ПРАВО 60
 42. * * *
ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ
ПЕСМЕ 69
 43. * * * ПОЕЗИЈА НОБ-а 100
 44. * * *
НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ 49
 45. * * * НАРОДНЕ ПРИЧЕ .. 80
 46. * * *
НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ 90
 47. Родољуб Чолаковић:
ЗАПИСИ ИЗ
ОСЛОБОДИЛАЧКОГ
РАТА 90
 48. Шантић: ПЕСМЕ 50
 49. Ујевић: ПЕСМЕ 90
 50. Јован Скерлић:
КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 180
 51. * * *
СРПСКЕ НАРОДНЕ
БАЈКЕ 220
- ### СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ
52. Балзак:
ШАГРИНСКА КОЖА 100
 53. Балзак:
ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ 110

ПОПУСТ 20%



У овој библиотеци, намењеној првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности. Наши најпознатији стручњаци за поједине књижевне проблеме и најбољи познаваоци опуса појединих писаца, извршили су избор текстова и написали предговоре и коментаре.

54. Бодлер: ЦВЕЋЕ ЗЛА 140
55. Иван Буџин:
ЖИВОТ АРСЕЊЕВА 65
56. Гогољ:
ТАРАС БУЉБА 90
57. Гогољ: РЕВИЗОР 45
58. Максим Горки: МАТИ 78
59. Достојевски:
ЗЛОЧИН И КАЗНА I/II 240
60. Достојевски: КОЦКАР 51
61. Чехов:
ИЗБАРАНЕ ПРИЧЕ 70
62. Чехов:
ПРОСИДБА И ДРУГЕ
ЈЕДНОЧИНКЕ 70
63. Виктор Иго:
ЈАДНИЦИ (1—5) 390
64. Јесењин: ПЕСМЕ 80
65. * * * КАЛЕВАЛА
(фински народни еп) 160
66. Лорка: ПЕСМЕ 140

67. Владимир Мајаковски:
ПЕСМЕ 55
68. Томас Ман:
БУДЕНБРОКОВИ I/II 260
69. Ги де Мопасан:
ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ .. 80
70. Франческо Петрарка:
СОНЕТИ И КАНЦОНЕ 80
71. Платон: ПИСМА 35
72. Превек:
ИЗБАРАНЕ ПЕСМЕ 100
73. Софокле:
ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА .. 60
74. Шекспир: ХАМЛЕТ 90
75. Шекспир:
РОМЕО И ЈУЛИЈА 65
76. Ла Фонтен: БАСНЕ 70

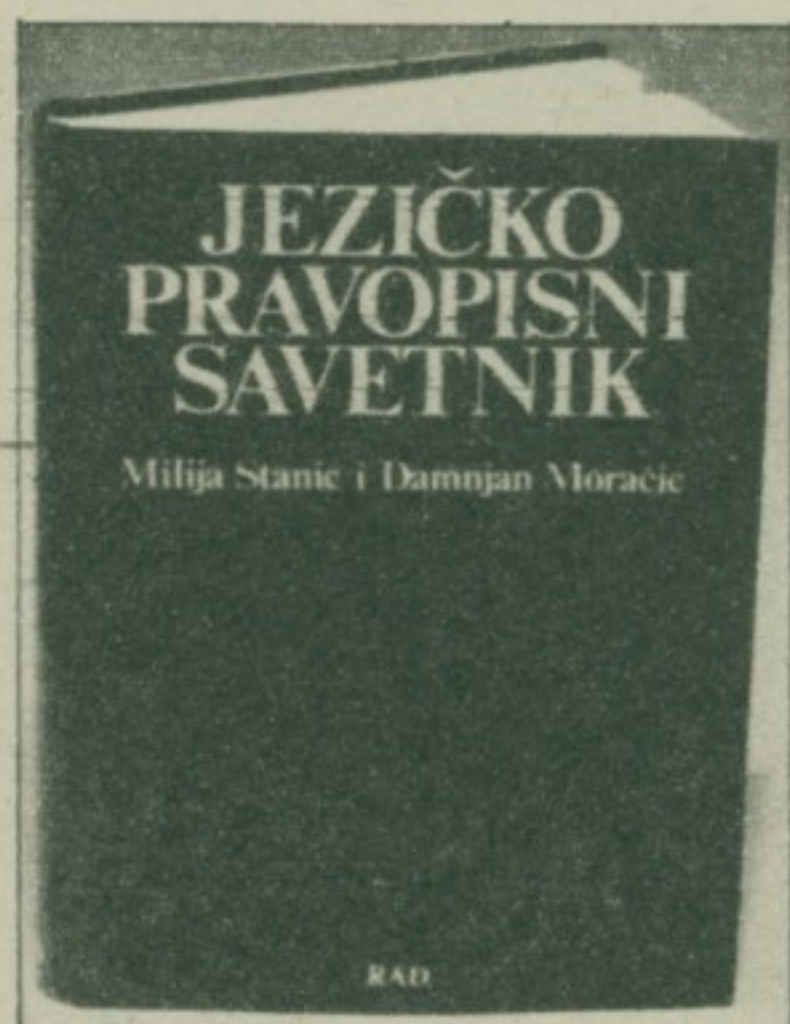
Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

* * *

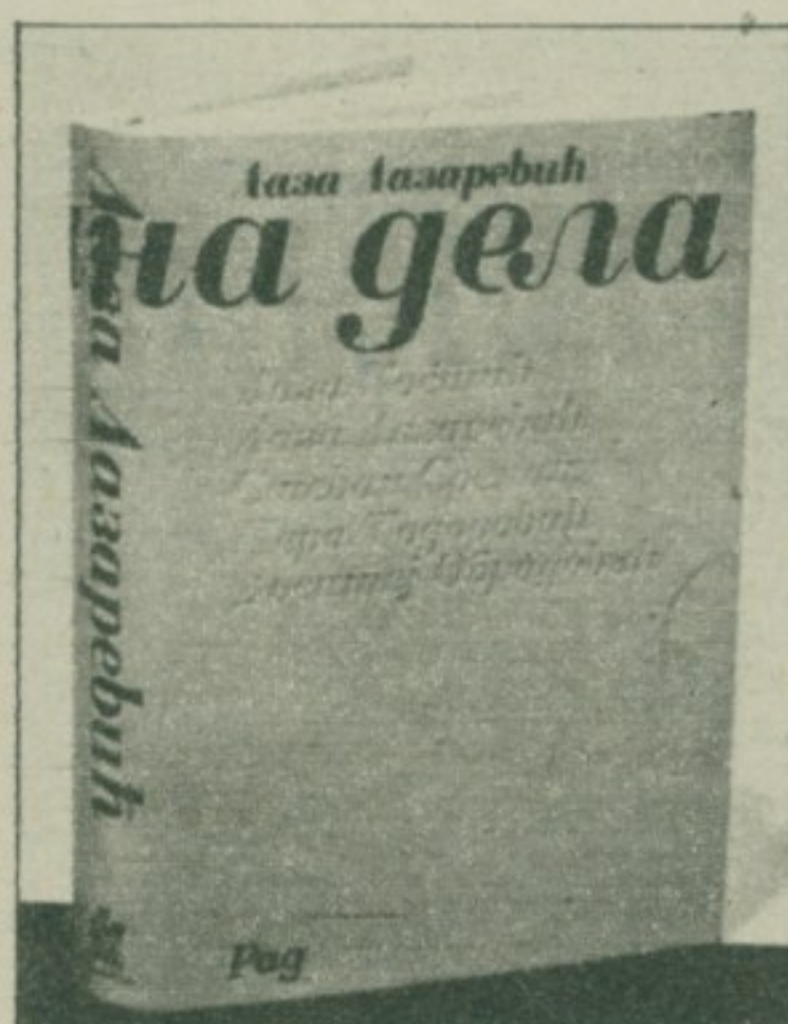
77. Вук Караџић:
ПРВА ГОДИНА СРПСКОГ
ВОЈЕВАЊА НА ДАИЈЕ 40
78. * * *
КОПИТАР И ВУК 150
79. Др Миодраг Поповић:
ЈОТА 200



80. * * * КЊИЖЕВНОСТ,
ИСТОРИЈА САВРЕМЕНОСТ
Формат 17x24. Стр. 240. Бро-
ширано. Ћирилица.
Цена 150
81. * * * СРПСКОХРВ. ЈЕЗИК
— АКТУЕЛНА ПИТАЊА
Формат 17x24. Стр. 104. Бро-
ширано. Ћирилица.
Цена 50
82. * * * ВРЕДНОСТИ У СО-
ЦИЈАЛИСТ. ДРУШТВУ
Формат 17x24. Стр. 132. Бро-
ширано. Ћирилица.
Цена 150



83. М. Станић, Д. Морачић:
ЈЕЗИЧКО — ПРАВОПИСНИ
САВЕТНИК
Формат 17x24. Стр. 450. Плат-
но. Латиница.
Цена 680
84. Прота Матија Ненадовић:
МЕМОАРИ
Формат 13x20. Стр. 360. Плат-
но. Ћирилица.
Цена 400



85. Лаза Лазаревић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13x20. Стр. 370
Цена: броширано 220
платно 320
86. Лаза Костић:
ИЗБАРАНА ДЕЛА
Формат 13x20. Стр. 307. Ћири-
лица.
Цена: броширано 220
платно 320

„РАД“ ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12.
Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/113

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете):

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поужећем, приликом преузимања од поште (са полустом од 20% ако се књиге наруче до 15. 11. 1982. год.).

НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 8% отплатићу у редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплативати у највише 10 месечних рата, а најмања рата је 300.— динара. Купци, на отплату, овјеравају наручбеницу у организацији где раде, а пензионери достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Први општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Занимање)

(Број личне карте и место издавања)

(Број поште, мјесто и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум)

(М. П.)

(Овјера о запослењу и
потпис овлашћеног лица)

(Потпис купца)

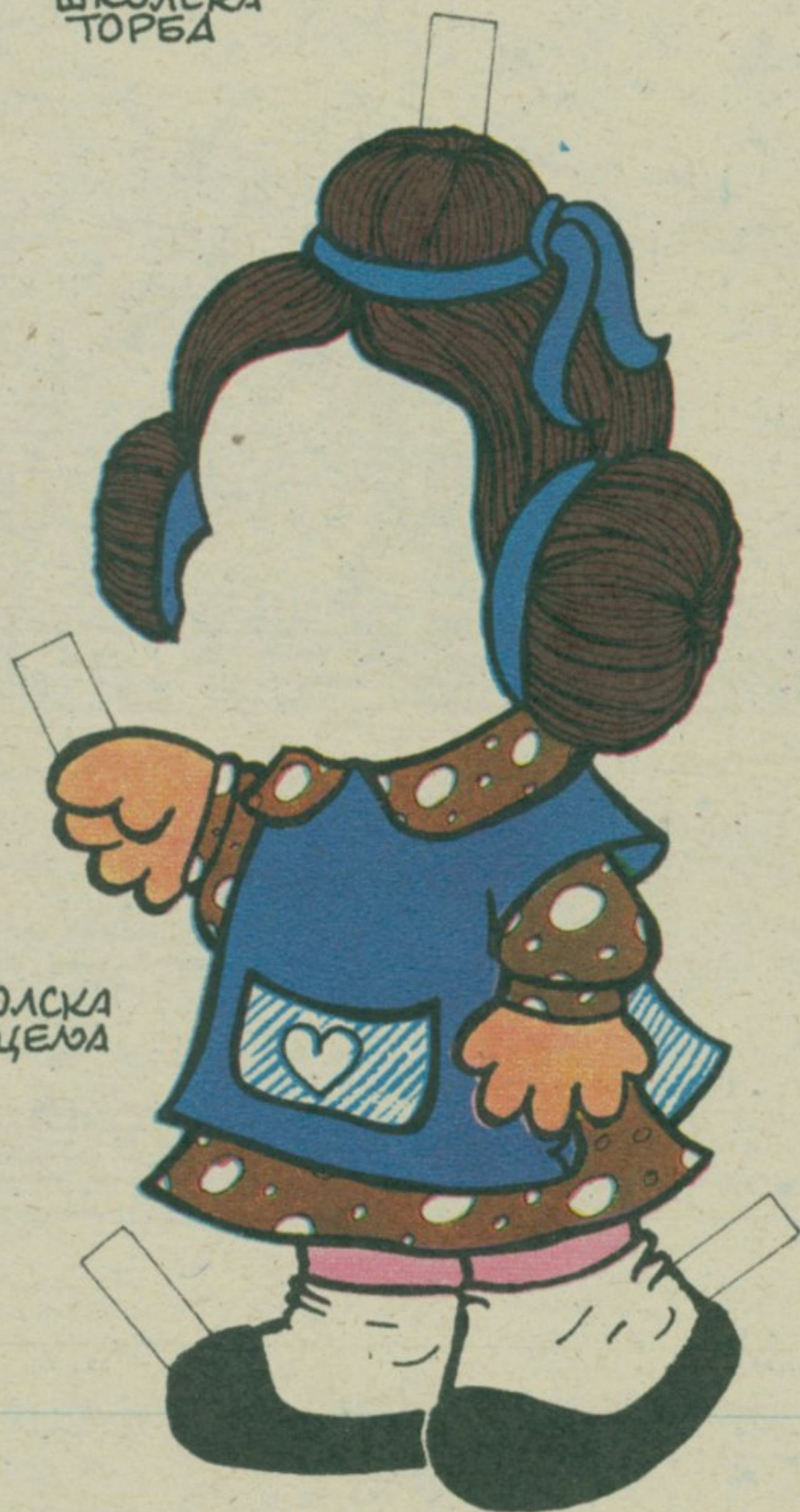
ЦИЦА У ШКОЛИ



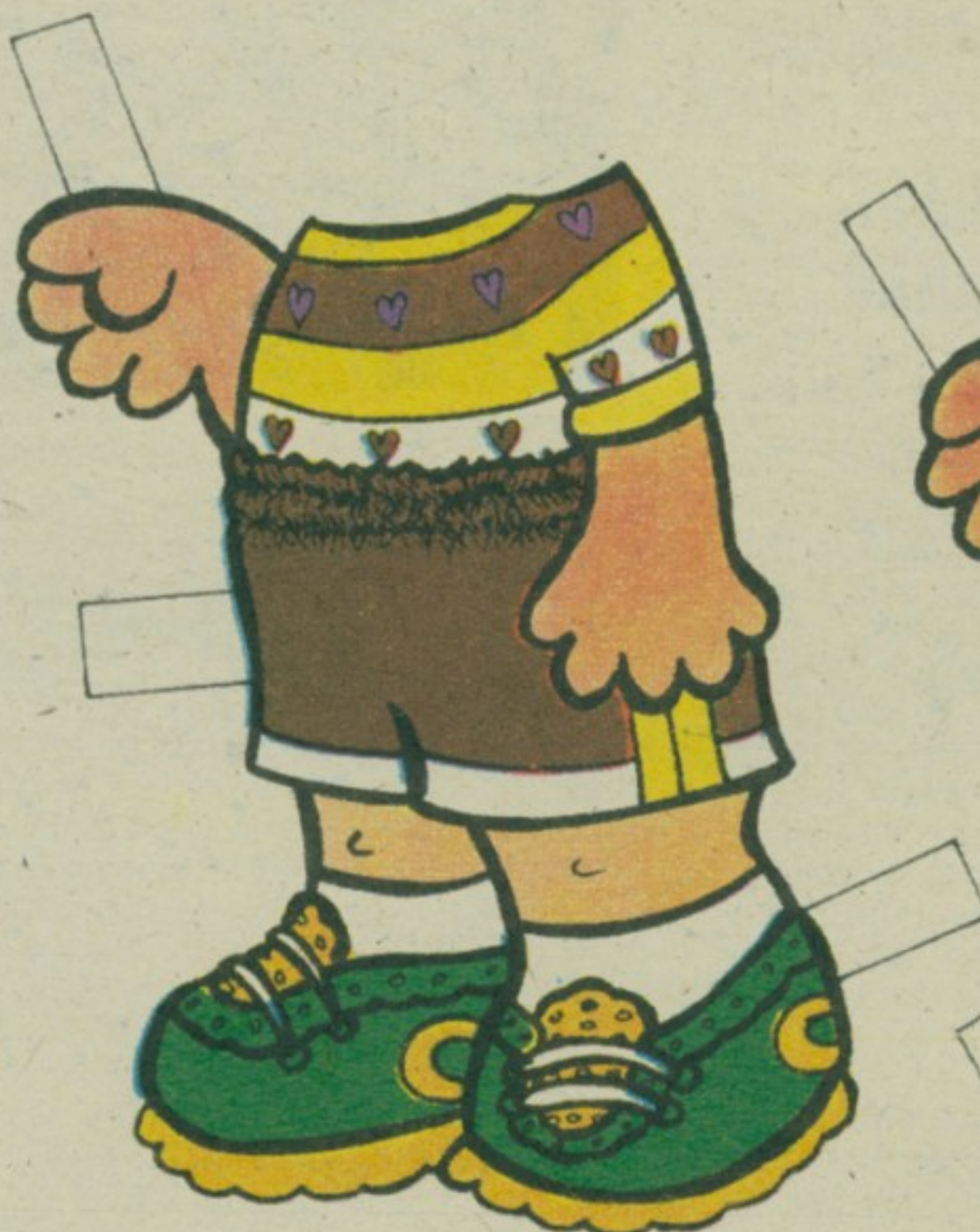
ШКОЛСКА
ТОРБА



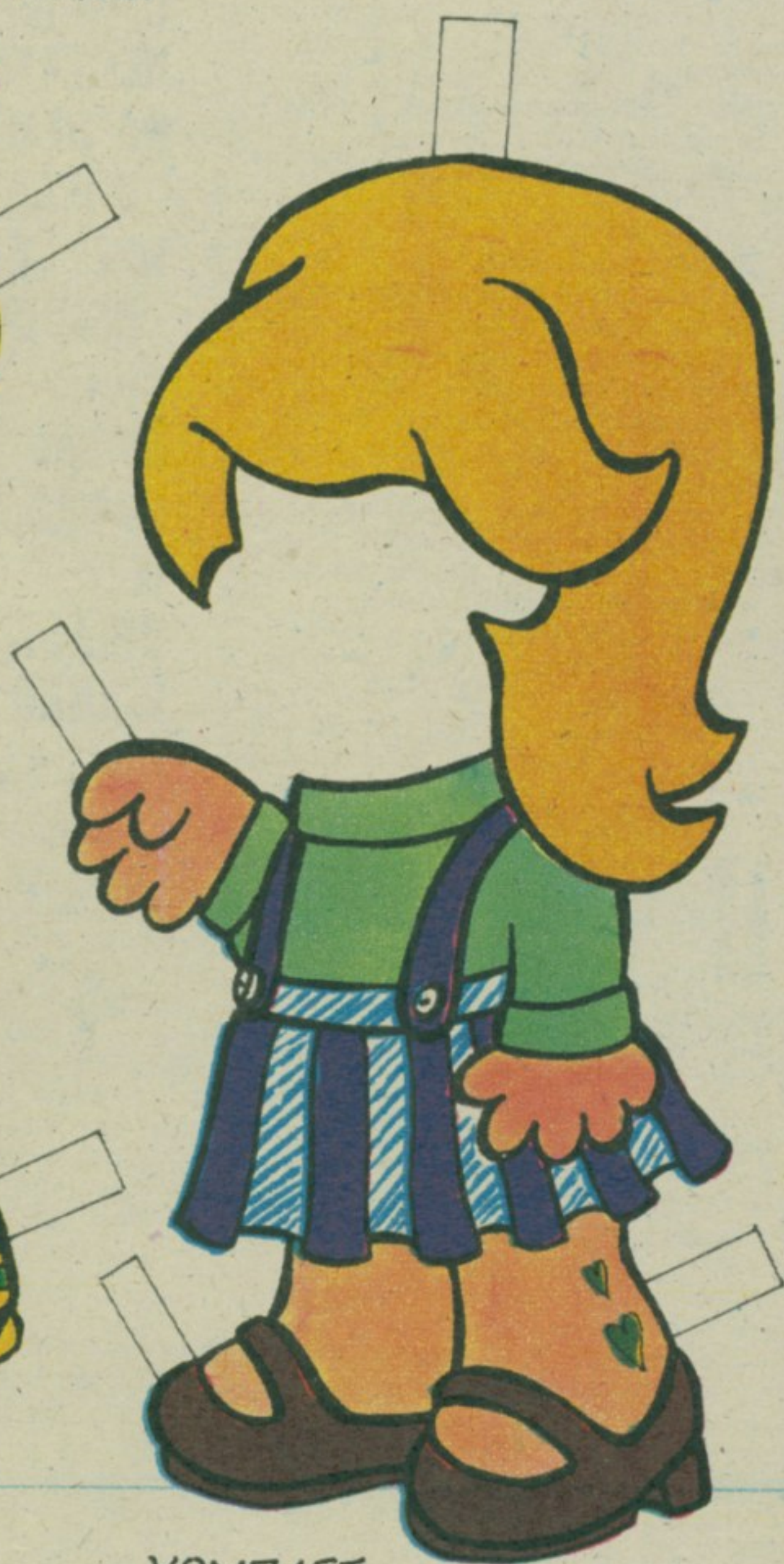
КИШНИ
МАНТИЛ



ШКОЛСКА
КЕЦЕЛА



ОПРЕМА ЗА
ФИЗИЧКО



КОМПЛЕТ
ЗА ПРИРЕДБУ

Очи Пола Рокија гореле су леденом ватром, док је витко усправно тело сведочило о војничкој каријери уобичајеној за становнике планете Коф.

— Због уништења брода са планете Сол, који је на путу добротворне мисије носио хируршке залихе жртвама несреће на планети Цод, двадесет хиљада људи је умрло — говорио је Генерал окружних пуковника. Позивам васионског команданта Рокија на рапорт.

— Брод није прихватио рутински преглед обавезан по законима наше галаксије. Следећи војне прописе, а после свих упозорења и одбијања Соловог брода да изврши заповести, напао сам такозвани брод милосрђа и избацио га из Ц-компоненте.

— Да ли сте међу остацима летелице нашли доказ о кријумчарењу роби?

— Не, генерале, нисам. Нашао сам крвну плазму, људске органе и кости.

— Закључујем да са војне тачке гледишта командант Роки није прекршио ниједно правило, стога га не можемо казнити. О хуманој страни његове акције нисмо позвани да одлучујемо. Предлажем да се упуту на одмор и психофизичке прегледе — изјавио је хладнокрвно Генерал.

— Желим да поднесем оставку — одвратио је Роки истим тоном.

— То сам и очекивао. Оставка прихваћена. Састанак је завршен. Роки и Генерал остали су сами.

— Пол — рече Генерал сад већ уморним и тужним гласом. — Знам шта за Кофијанца значи оставка у војсци... Не само уништена каријера, већ част, понос, живот! Увек сам вас изузетно ценио због поштења, бистрине, осећања мере. Надам се да ћете једног дана заузети моје место... Дођавола! Како да вам се то деси?

— Соловци су нешто крили на броду, господине. Немам доказа, али сам сигуран. Уједно, као што знате, за спас становника Цода добили би велике паре!

— Знам, али реакција јавног мњења... Реците шта могу сад да учиним за вас.

— Дајте ми превоз до Сола.

— Човече! Па, ви сте луди! Тамо нико није крочио ногом више од две хиљаде година! Прича се да је то пропала планета на самој ивици наше галаксије чија је једина заслуга, ако у то верујете, да је пренела људски род овамо! Али, ако сте баш запели, даћу вам брод.

изненадној смрти, а своје органе завештали у добротворне сврхе?

Рече таксиста да га одведе до најпознатијег бара у граду, надајући се да ће тамо срести неког са Соловог брода. „Веселог Трагорца“ — тако се звао бар — испунила су различита бића, претежно припадници двоноге људске расе. Како у тој гомили одредити ко је Соловац? Таксиста, као да му је читао мисли, рече:

— Никад нећу поверовати да смо потекли од ових гадних, уображених креатура! — и показа на једног крупног човека необично велике главе. — Имају невероватно развијено чуло слуха — шапутао је таксиста — и необуздану нарав... — опасни су! Таксиста се сав скупио када је Соловац кренуо према њиховом столу, а поготово када им се обратио:

ћете нас ускоро поново знати. Срећемо се опет!

Окренуо се и отишао. Роки је платио таксисту, његову хели-капсулу закупио до сутрадан, и изашао напоље. Осетио је да га неко прати и био више него убеђен да је то Соловац из бара. У часу када га је дотакла снажна рука, Роки се муњевито окренуо и опалио из свог револсана. Игла је погодила Соловца право у врат и овај се срушио, успаван за наредних шест часова. Роки га је с тешком муком убацио у хели-капсулу и пренео до стана који му је доделио трагорски инспектор.

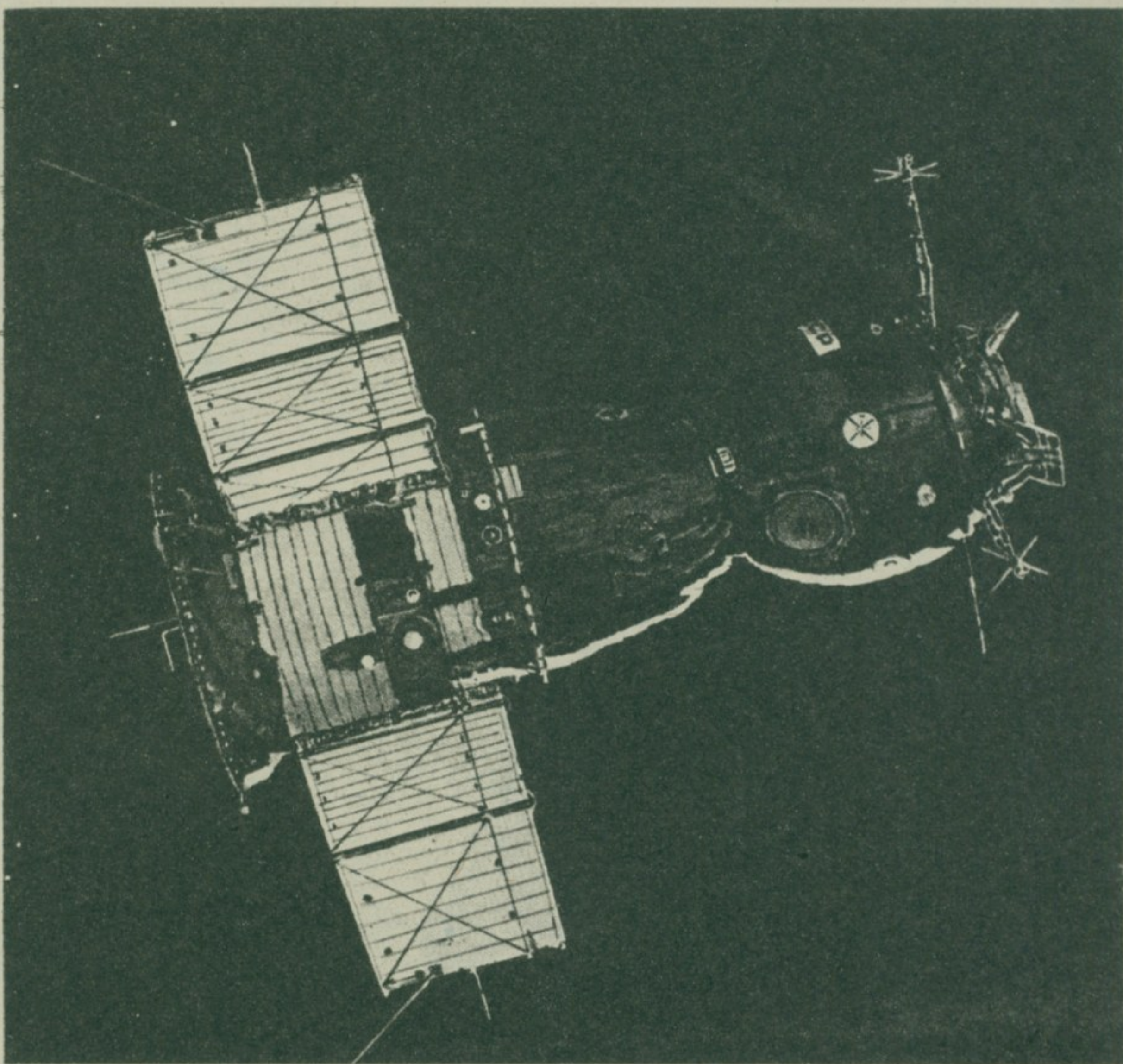
Сматрао је да ће решење тајне наћи на „броду милосрђа“ па је отишао до њега и заузео бусију

прављени од крви и меса, морати да реагују јер сваки непотребан покрет изазива неподношљиву врућину, а најзад и опекотине. То ће их одређено време умирити.

Посматрао их је: свакако су потицали од истог рода, али је разлика била приметна. Женина кожа личила је на љуштуру, а глава, обрасла у длаку, била је упола мања од мушкарчеве. Дути нокти попримили су облик канџи. Да ли би и она, опрана и дотерана, изгледала као мушкарац, или су то неке чудне генетске промене које су раздвојиле ова два различита припадника некад истог табора, питао се Роки. Имао је још два часа до њиховог буђења, па је легао да се и он одмори.

Пробудио га је урлик. Жена се отимала и говорила неразумљиве

— ГРУПА
ЉУДИ
ПРЕУЗЕЛА ЈЕ
ВЛАСТ.
ПОД
ПАРОЛОМ
»ДАЈМО
ЧОВЕКА
ГАЛАКСИЈИ.
ЗАР ЈЕ
ВАЖНО
ШТО ЋЕ ОН
НЕСТАТИ
НА ЗЕМЉИ?«
ПОЧЕЛА ЈЕ
ИЗГРАДЊА
СВЕМИРСКИХ
БРОДОВА —
РАЗЛОЖНО
ЈЕ
ОБЈАШЊАВАО
СОЛОВАЦ.



— Одакле си, стварчовече? — упитао је надмено.

— Обавештење за обавештење — није се збунио. — Одакле си ти?

Соловац се заруменео, али је ипак успео да се уздржи. — У праву си. Ја сам са Сола.

— Ја сам са Кофа — одмах је узвратио Роки.

— Ах, да! Милитаристичка нација високе дисциплине и осећања части — насмејао се придошлица — која често служи војним снагама Сазвежђа 60 звезда?

— Делимично тачно. Ја знам мање о твом свету.

— Таково незнање је уобичајено, стварчовече! Нас сматрају галаксијским примитивцима. Сувише смо далеко од вапег тустог сазвежђа... Једном давно сте нас врло добро познавали. Ми смо вас засадили овде. А наши веле да

испод најближе платформе. Солови стражари су мирно патролирали. Одједном, уз стравично урлање, неко је излетео из брода и појурио право према скривеном Кофијанцу. Једино што је Роки запазио од ужасног бића, била је гомила чупаве косе. Што се више приближавало, све је јасније видео облике женског тела и два дивља ока која су у мраку сијала попут мачијих. Стражари са Соловог брода отворили су лејаерску паљбу. Жена је ишла право на Рокија. Кад му се довољно приближила, он је погодио револсано и што је брже могао убацио у хели-капсулу. На срећу, ниједан зрак стражарских пушака није погодио. Унео је успавану жену у стан и поставио поред свог првог заробљеника. Обоје их је везао термо-зрацима на које ће, кад се пробуде, пошто су очигледно на-

речи. Мушкарац је, схвативши термо-ограничења, само благо трљао очи.

— Ништа не разумем — промрмља Роки, што је Соловац одмах чуо својим изузетним оштрим слухом.

— Она не зна општеприхваћени интерпланетарни језик. Говори старим обликом комуникарања на планети Земља, који се звао енглески. А сад ми реци, васионски команданте Роки, зашто си ме успавао?

— Знаш ко сам? Па да, разнео сам вам брод... сви сте знали да сам Кофијанац. Морао сам да те успавам! Зар ниси хтео да ме убијеш?

— Не. Због твоје упорности и храбрости знао сам да ћеш кад-тад открити нашу тајну. А и кофијански век је дугачак... за следећих 230 година свакако би је

открио. Хтео сам да ти нешто предложим.
— Да чујем.

Жена је најзад схватила да сваки покрет изазива бол, па је батргање и вриштање престало. Пажљиво ме саслушај, али се, пре свега, извини за понашање у бару. Морао сам да следим уобичајен став нас Соловаца. Дакле, ми смо нова раса потекла од човека. Наше способности и степен самоодржања су на врху листе у целој галаксији.

— Значи, постоје ДВЕ расе на Земљи?

— Тачно. Па ни мајмуни нису изумрли кад се човек појавио, зар не? Нови не ЗАМЕНЈУЈУ старе. Стара врста је корен новог дрвета.

— Који га храни — рече Роки са тањем.

— То је било неизбежно, стварчовече... извини, тако вас све зовемо. Човек је истрошио, пренасе-

— Група људи је преузела власт. Под паролом „Дајемо Човека галаксији. Зар је важно што ће он нестати на Земљи?“ почела је изградња свемирских бродова. Дванаест хиљада је било већ отишло када је систем уништен, планета и човечанство на њој исцрпљено, у очајању и безнађу... без енергије, извора хране... без ичега! Затим је настала природна селекција. Најјачи умом и телом су преживљавали... —

— Искрања?

— О томе не желим да говорим... можеш да претпоставиш. То се и сад дешава. Ово женско створење је припадник те врсте. Она је давалац органа за хирушку банку, она и њој слични. Ја сам вегетаријанац, али тадашњи човек није могао да бира.

— А... како се зовеш? — упео је да каже Роки.

Ерсол. „Отичем из породице некадашњих великих Земљиних истраживача и филозофа. Читао сам сачувана дела својих предака и схватио, после педесет година проучавања, значење речи „хуманост“ и „љубав“ које нико на Солу не познаје. Има нас можда свега двадесеторо истомишљеника на целој планети. Желимо да је спасемо. Да свим оваквим — показао је на жену — као и владајућој кисти вратимо људске особине, да престанемо са срамном продајом у трци за уранијумом, а све у циљу поробљавања Сазвежђа 60 звезда које смо сами настанили и створили... Смешно, зар не? Да вратимо културу планети која је Човека поклонила густим сазвежђима, а затим и сама, за релативно кратко време, израсла у невероватно способан, али убојит род. Треба нам помоћи да вратимо достојанство.

— На који начин може да вам се помогне?

— На жалост, у почетку, једино војним путем. Зато смо и изабрали тебе. Потребно је обуздати владајућу касту која је све своје интелектуалне способности усредсредила на милитаризам. Постоје и друге специјализоване касте, техничке, гимнастичке, земљорадничке. Сваки становник МОРА да припада једној од њих и за то је трениран од најранијег детињства. Ја и други попут мене сматрамо се изродима, јер филозофија, култура, уметност, нису гране усмерења дозвољене или прихваћене, како од друштва тако и од владе.

— А овакви као она?

— Време и образовање ће их вратити на почетни стадијум, на ниво некадашњег становника старе планете Земље... за једну до две генерације.

Роки је мирно климао главом, искључио термо-зраке са Ерсола и извадио свој планетофон. За неколико тренутака диктирао је поруку Генералу.

— Успостављен контакт са Солом. Моје претпоставке много ширих размера од очекиваних. Примерци две групације Соловог становништва присутни као докази свих тврдњи. Потребно одобрење за мој хитан повратак, као и брза акција заустављања даљих операција Солових продаја хируршких залиха.

После неколико минута стигао је одговор:

— Повратак одобрен за Пола Рокија, врховног команданта васионских снага Сазвежђа 60 звезда. Генерал вас очекује.

— Жена је успела нешто да проумла.

— Разумеш ли њен језик? — упитао је Роки Ерсола.

— Да, научио сам га. Моли да јој вратимо сина.

— Свакако!

лио и потпуно исцрпео своју планету да би ваше претке одвео до гушћих сазвежђа. Пошто је Сол, тадашња Земља, сувише далеко од њих, људи су схватили да је масовно иселење немогуће. Требало је уложити последње изворе енергије да би се шачица послала до удаљених густих сазвежђа што би трајало око 20 хиљада година, јер тада Човек није знао за Ц-компоненту која такав пут релативним протоком времена прелази за два месеца. Тада је друштвени систем био заснован на равноправности. Нико није могао да одлучи ко ће бити та шачица људи, као и да ли ико жели да се човечанство упусти у вероватну пропаст, крајњу беду, због могућег успеха такве мисије. Ко жели да инвестира у 20.000-годишњу будућност?!

— Па како се онда то ипак догодило?



аутор	ЗАПА- ЊИТИ, ПРЕНЕ- РАЗИТИ	СМЕТА ВЕЖБА, АКРОБА- НИЈА	СВЕ- МО- БАН	ПОТ- КРОВ- ТЪЕ	ДЕРИ- ВАТИ АПОНИ- ЈАКА	ПРОБАВ- ЉАТИ ХРАЊЕ У ЖЕ- ЛУЦИ	ДРЖА- ВА У АЗИЈИ	ТВРЂА- ВА ЗА ОДБРА- НУ ГРА- ДА	ФРАНК- ПЛУМ- НА ЖИ- РАР- ДО
МАЛА ЗАСТА- ВИ, БАРД- ЧИЈА									
ВРСТА ДРА- ГОР КАМЕ- НА									
НАТЛА- ЗИТИ СЕ У СТА- ЊУ ВРЕ- ЊА									
РОМАН- СКИ СТИЛ У АРХИ- ТЕКТУ- РИ									САБРА- НОСТ, СРЕ- БЕ- НОСТ
ПЛАСТИЧ- НА МА- СА ИР- НЕ БО- ЏЕ							ДЖАН ПОПОВИЋ		
НАШЕ ОСТРВО				ТРАКО- МИСЛЕН ПОСТУ- ПАК	ОТПАДАК ПРИ ТЕ- САЊУ				
ВРСТА ПАПРЕ					ЖЕНСКО ИМЕ				
"ДИНАР"						РАСТАВ- НИ ВЕЗ- НИК			
ТА- НАК						РЕКА У НЕ- ПЛАЧ- КОЈ			
"ТЕ- НИСКИ КЛУБ"			НЕПЛАЧ, ФИЛОЗОФ ИПАНУЕЛ					ВОДЕ- НА ВИЋ- КА	
ПРЕП- ДА			КОЛЕК- ТИВИЗАМ		ДИПЛО- МАТИЗМ И СРПС УСТАНАК ПЕТАР	ПЕВАНИЦА ФИЊИ РАТЉА	МЕСТО У СРЕБИЈИ		
"ТОНА"		МАРКА САТА	ИЗВАН- РЕД- НОСТ						
КОЈЕ ИМА ОБЛИК ИПЛИНЕ									
ПРЕД- ЛОГ	ОПОРО, КИСЕ- ЛО							ЗНАК ЗА ОСИЈЕК	
ЉУБАВ, СИМПА- ТИ- ЈА								ЧЕША- РИЈА	
ИПЕ ПИСАЦ КОВАЧИ- РА					КОЊ				ПРА- ОТАЦ ИТАЛИ- ЈАНА
НАЈСТА- РИЈИ ПРЕ- ДАК	ПЕШ- ЧАНИ БРЕЖУЉ- ЦИ				"ЕАСТ"			ПО- ТАЈ- НИ	
ОСВЕ- ЖАВА- ЋЕ ПИЈЕ						ПЕЊЕ- НАРОД- НИ СПО- РАЗУМ "АМПЕР"			
ФРАНК- ПЕСНИК ПЈЕР ДЕ								ЗНАК ЗА РАДИЈУМ	
ХЕМИЈ- СКИ ЕЛЕ- МЕНТ						ИНДИС- КА ИН- ДИГО БИЊКА			
ОСТРВО У АТЛАН- ТСКОЈ ОКЕАНУ				ПОВА ОСТРВО У НОВИМ ХЕБРИ- ДИМА					КИНЕС- КИ ФИ- ЛОЗОФ СИ ТУН
НЕПО- КУП- НОСТ, ЦЕЛИНА (ФР)									
ПР- ВАК			КОМАНД РАВНОГ ВЕШ- ТА						
АУТО- ОЗНА- КА ЦЕТИЊА			КРЕМА ЗА ЦИПЕ- ТЕ						

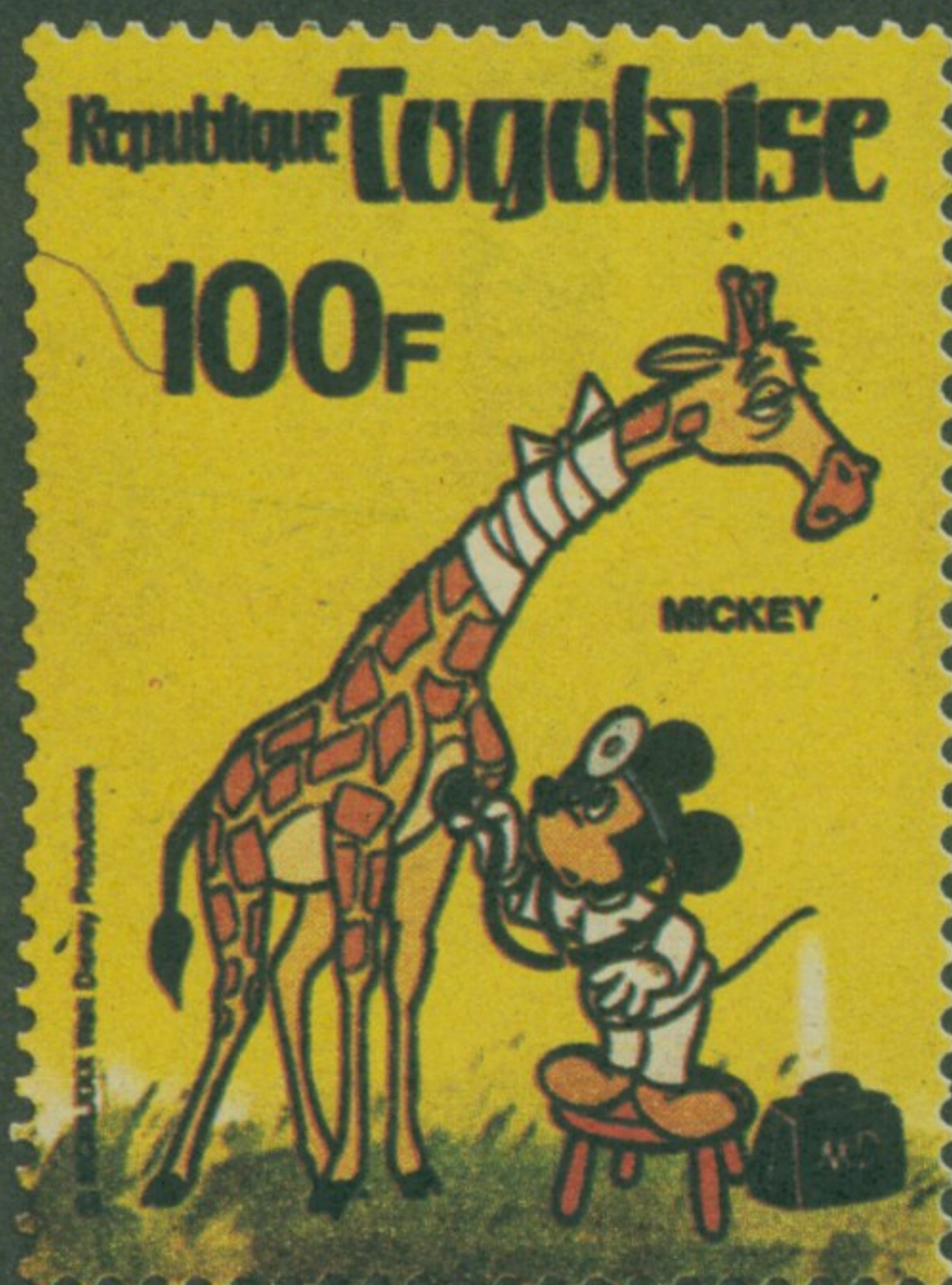
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Увенуло, радијатор, упоређење, шик, Далас, Итон, Роми, Тиволи, аб, и, Ава, ара, очи, свиб, дреновина, рива, рок, Анн, нанос, моћник, ви, ак, ималини, Тонка, Ано, У, еолит, и, разломити, гени, Анам, рани, и, доламица, Али, е, Аро, ницати, ит, атаназија, СИ, окатац.



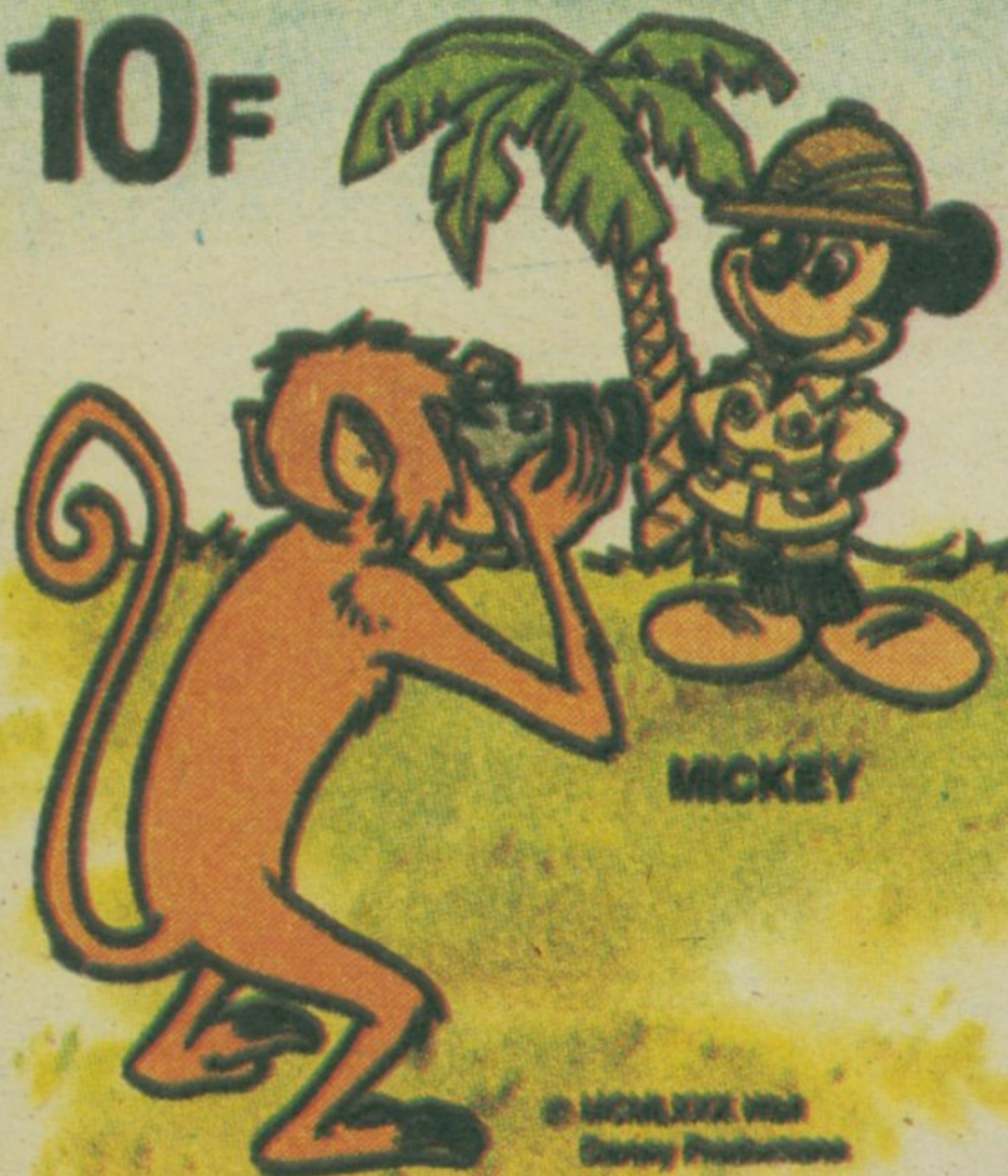
НАЈНОВИЈЕ: МАРКЕ ИЗ БАЈКЕ

ДА ВАС ПИСМО РАЗВЕСЕЛИ



Republique Togolaise

10F



Ко се
не би
обра-
довао
духо-
витом
призору
на
марки?
Он значи
да је и
садржина
писма
вероватно
пријатна...

З а једне су поштанске маркнице само папирићи које морамо да купимо кад шаљемо писмо или карту, за друге — страст. То су они неуморни сакупљачи који трагају за старим, ретким, занимљивим или најновијим маркама и серијама. И не обесхрабрује их што се у данашњем свету свакодневно штампа, купује, лепа и упућује на милионе тих папирића са различитим ша-рама.

Први се досетио да на писмо залепи марку — мада само из „штоса“ — британски штампар Џеми Чалмерс. Учинио је то пре тачно век и по. Његов изум, међутим, одушевио је господина Роланда Хила који је био управник британске поште у то време и убрзо се појавила прва званична поштанска марка на свету: „дрни пени“ (њена вредност износила је 1 пени) са ликом краљице Викторије.

Многи и не сањају да је мало недостајало па да заслуга за објављивање прве марке на свету припадне нашем човеку — Словенцу Ловренцу Коширу. Он је 1836. године предлагао аустријским властима да уведу обавезну употребу поштанских марака, али његов предлог нису усвојили! Мора да су се Аустријанци брзо покајали, јер су поштанске марке те тадашње велесиле потекле

у промет десет година после британских.

Од тих времена почиње и надметање: ко ће пустити у продају лепшу, занимљивију, оригиналнију марку. То „такмичење“ траје и данас када је веће него икад, јер су се и штампарске технике развиле, а живот искомпликовао до те мере да постоје разне врсте марака за разне сврхе. Рецимо, редовне марке за редовне поштилке, авионске за писма која путују ваздухом, службене марке за државне поштилке, војнопоштанске, па бојнопоштанске за поштилке упућене са ратног подручја. А онда, према конвенцији Међународног поштанског савеза са седиштем у швајцарском граду Берну, земље чланице тог савеза издају зелене марке за дописнице, црвене за писма, плаве за поштилке које се шаљу препоручено или у иностранство.

Да ли сте чули за тајно значење поштанских марака? Оно зависи од договора оних који се дописују. Понекад и ту постоје нека правила, као она штампана на једној разгледници у Немачкој почетком овог века (у „лудим годинама“), а намењена заљубљенима. У зависности од тога да ли је марка залепљена у леви или десни горњи угао писма, косо, наопако или право, прималац писма одмах је, и оне отварају-

ћи га, знао да му партнер поручује да га воли или више не воли, да га ускоро очекује, или му шаље ватрене пољупце... И тако даље.

Људска машта је, показало се на поштанским маркама, неограничена и стално смо сведоци нових изненађења. Шта бисте помислили кад би вам стигло писмо са маркицом веселих боја на којој, рецимо, Шилпа пере зубе нилском коњу Буци? Чудесни свет Волта Дизнија! Свет весео и леп, свет снова и сећања из детињства. Писмо са таквом марком свакоме би улепшало дан.

Управо такве две серије недавно су се појавиле у свету. Република Того издала је девет маркица са веселим приказима из живота. Паје, Микија, Мини, Шилпа, Плутона и животиња из дунгле. А Република Маледиви (острва у Индијском океану) штампала је четири марке са сличицама из бајке „Алиса у земљи чуда“ нацртане такође Дизнијевом руком.

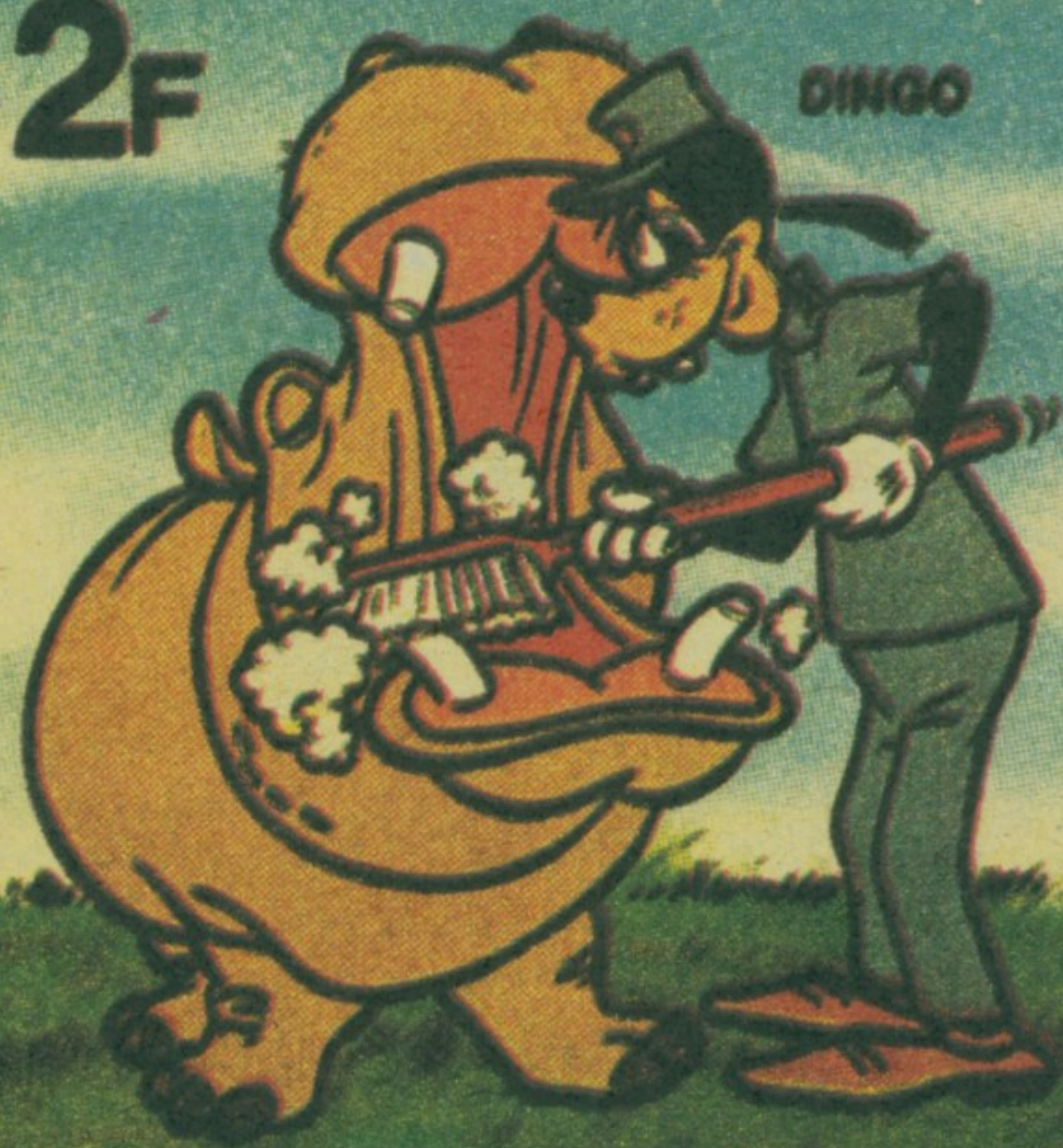
Можда ће се неком од вас неко јавити из тих далеких земаља баш са оваквом маркицом. Али, за већину који неће имати ту срећу, ево барем на сликама тих дивних поштанских папирића.

М. К.

Republique Togolaise

2F

DINGO



Republique Togolaise

4F

DONALD



Republique Togolaise

5F

DINGO



Republique Togolaise

3F

DONALD





Забиси од сџаросџи

Интересује ме да ли већу вредност имају марке са ПТТ жигом или без њега? Ако су вредније марке без жига, молим те да ми даш „рецепт“ како да га скинем.

Саша
Бањалука

Кад је у питању вредност марке, са жигом или без њега, све зависи од тога колико је стара. Тако рецимо, ако су у питању старе марке, већу вредност имају оне са жигом. Код нових је обрнуто: вредније су оне без њега.

Што се тиче скидања жига, одговор је — нема рецепта. Бар за сад није измишљено средство којим би се жиг уклоњивао а да се марка не оштети.

Џигани лете у небо

Молим те да пресудиш у спору између моје другарице и мене. Ја тврдим да је филм „Џигани лете у небо“ снимљен по приповеткама Максима Горког, а моја другарица да није. Ко је у праву? Још те молим да на страницама „Мале поште“ објавиш речи песме из тог филма.

Верна читатељка

Филм грузијског редитеља Амила Лотјануа снимљен је по мотивима приповетке Максима Горког „Макар Чудра“ и још неким но-

велама. Речи песме из истоименог филма на овим страницама не доносимо јер би тиме нанели неправду свим оним читаоцима чије смо сличне захтеве одбили. Такође верујемо да ти је, као верној читатељки, пало у очи да у „Малој пошти“ не објављујемо стихове, адресе и фотосе наших и иностраних глумаца, спортиста, културних и јавних радника.

Зашто би ти сџарија?

Занима нас да ли је нормално да се девојчица од 12 година забавља са младићем од 20?

Јасна, Наташа, Сандра,
Елвира и Смиља,
Задар

Писано правило о томе колика треба да буде разлика у годинама између двоје који се воле не постоји. Међутим, када је у питању дванаестогодишња девојчица, разлика од осам година је ипак велика. Због чега? Због тога што девојчица од 12 и младић од 20 година живе у различитим „световима“, интересују их различите ствари, свако воли оно што одговара његовом узрасту. Забављање између њих било би непрекидно чињење уступака: она би стално требало да буде старија а он младији. А штета је одрицати се дражи које носи одређени узраст. Детињство дванаестогодишњакиње је још неистражено, тајанствено, узбудљиво, очаравајуће, примамљиво, пуно ствари које треба

постепено сазнавати. Рана младост има своје изазове, сасвим различите од оних које доноси младићко доба. Прилагођавање у овом периоду значи губитак могућности да се у развоју, пре свега духовном, прође кроз све потребне фазе.

Проблем због — свлачења

Желео бих да ми кажеш колико година живи удав?

Никола Перлета,
Метковић

Просечан живот удава у 300 врту је око 12 година. Колико живе они на слободи, врло је



тешко утврдити, а ево због чега: сваке године змије мењају кошуљицу што онемогућава било какво обележавање.

Симбол мирољубивости

Одакле води порекло моје име?

Оливера Јовић,
Алибунар

Оливера је женски облик од имена Оливер, које код нас постоји још од средњег века, а дошло је са Запада. Претпоставља се да долази од латинског oliva (маслина, као знак мирољубивости), али би могло бити и германског порекла.

Лије има, балзе нема

Интересује ме где бих могао да набавим балзу и литово дрво за моделарство и по којој цени?

Милан Угриновић,
Јована Ковача 2
Крагујевац

Једини увозник балзе у нашој земљи, како смо обавештени, јесте Центар за ваздухопловно моделарство у Београду. Он је тренутно има али искључиво за своје потребе: понекад је пусти у продају у паковању од пола килограма али кад ће то бити следећи пут, нису могли да нам кажу. Што се тиче липових летвица, њих има и цене се, зависно од димензија, крећу, од 23,80 до 181,20 динара по тучету. Најбоље је да се обратиш самом Центру у Тимочкој 18 или на телефон 011-

401-678 где ће те обавестити да ли располажу оним што је теби потребно.

Кенозоик

Вољела бих да ми одговорите које је време кенозоик?

Марина
Скопље

Кенозоик, од грчког кайнос нов и зоон, животиња, обухвата последњи период у геолошком развоју Земље који је трајао око 65 милиона година. Дели се на две периоде: терцијер и квартар. У првој су се појавили сисари и копнене биљке цветonoше а у другој човек каменог доба.

Аероклуб у Мостару

Имам 15 година и желео бих да се учланам у неки аеро-клуб. Да ли то могу са оволико година? Интересује ме и да ли у Мостару постоји аеро-клуб и где се налази?

Драган
Љубушки

Све податке о активностима којима можеш да се бавиш као петнаестогодишњак добићеш у Ва-



здухопловном савезу у Мостару, Мостарског батаљона 27 или у Аеро-клубу, Крпиха 4.

Ошунђење

Мада вам се јављам преи пут, надам се да ћете ми ипак помоћи. Ево о чему се ради: мој стриц ради већ 17 година у СР Немачкој и ја сам га замолио да ми тамо купи JVC музички стуб. Оно што ме интересује јесте да ли ја тај стуб могу одмах да узмем од њега или морају да прођу два месеца? Стриц ће тај стуб донети на своје име.

Сашо Брзовски,
Скопље

Према важећим царинским прописима твој стриц може да ти да стуб који ће донети тек пошто се овај буде налазио у његовом поседу не два месеца већ две године.

„КЊИГА О УСПЕХУ“

■ ИСКУСТВА ПОЗНАТИХ ЉУДИ ■
■ ЊИХОВЕ МИСЛИ И САВЕТИ ■
■ 250 ДИНАРА! Плаћате поштару. Васиљевић Милун
пострестант, 11001 Београд

ЗАБАВА — РАЗОНОДА — ЗНАЊЕ

НАУЧИТЕ БРИЦ, ПРЕФЕРАНС, КАНАСТУ, ПОКЕР ПАСИЈАНС, ХЕКС, ХАЛМУ, ХАШАМИ ШОГИ, КОНО И ЈОШ 25 УЗБУДЉИВИХ РАТНИХ И ЛОГИЧКИХ ИГАРА И ВЕШТИНА СВИХ НАРОДА СВЕТА ЗАБАВИТЕ ДРУШТВО ЕФЕКТИМ МАЋИОНИЧАРСКИМ ТРИКОВИМА (ГЛАВА КОЈА ГОВОРИ, ЧАРОБНИ ОРМАР И ЈОШ ПРЕКО 50 ТРИКОВА СА КАРТАМА БРОЈЕВИМА И ШИБИЦАМА И 16 ПРВОРАЗРЕДНИХ ОПТИЧКИХ ИЛУЗИЈА — ТАЈНИ ВЕЛИКИХ МАЋИОНИЧАРА РАЗОНОДИТЕ СЕ РЕШАВАЈУЋИ ПРЕКО 150 ОРИГИНАЛНИХ ЕНИГМАТИЧКИХ ПРОБЛЕМА (ЛАВИРИНТИ, БРЗАЛИЦЕ, ЗАГОНЕТНЕ ПРИЧЕ, ГЛАВОЛОНИ) 200 слика и цртежа, 30% попуст у књигама:

- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЕНИГМАТИКЕ • 101 ПРОБЛЕМ
- МАЋИОНИЧАРСКИ ТРИКОВИ • ДРУШТВЕНЕ ИГРЕ

Свака књига 150 дин. Две књиге 260 дин. Три књиге 350 дин. ЧЕТИРИ књиге САМО 420 ДИН. Наручите на адресу: ЗАБАВА, ФАХ 50, 11070 БЕОГРАД. Шаљемо одмах, плаћате кад примите.



ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Данијела Јовановић, 18300 Пирот, Бориса Крајгера 63 — 12 година, воли забавну музику и спорт, бави се гимнастиком.

Бесим Хабибовић, 36300 Нови Пазар, Стевана Немање Е/5 — 14 година, воли забавну музику, навијач Партизана, сакупља постере.

Дубравко Тољанић, 51000 Ријека, Р. Петровића 68/2 — 14 година, воли пливање и кошарку, сакупља значке и стари новац.

Марица Достих, 23212 Равни Тополовац, Сутјеске 45 — 10 година, сакупља значке, салвете и стране марке, воли спорт и музику.

Емилија Цветковска, 91000 Скопје, Партизански одреди 59 — 13 година, воли све што воле млади.

Олгица Милојковић, 35210 Свилајнац, Мице Марковић 21 — 16 година, сакупља постере и све фотографије Боре Ђорђевића и Рибеље чорбе

Александра Томашевић, 11070 Нови Београд, Јурија Гагарина 199/31 13 година, сакупља постере, разгледнице, оловке, штампале...

Ђорђе Чавић, 21240 Тител, Маршала Тита 133 — 13 година

Братислав Станишић, 16000 Лесковац, Станоја Главаша 39 — 11 година, сакупља разгледнице, марке, салвете и значке

Муратов А. С. Гагарина 199 А-27, Харков-80, СССР — 23 године, студент, сакупља плоче, постере, марке и значке

Маријана Чех, 11000 Београд, Стевана Филиповића 39 — 11 година, воли Битлсе и тенис

Магдалена Капуновић, 24000 Суботица, Калара Миладиновића 42 — 13 година, сакупља марке, значке, разгледнице и салвете

Професионални играч

Молим вас да ми одговорите шта је све потребно да postanем члан ансамбла „Ладо“ из Загреб? Имам 18 година.

Драгар Кладовић,
Супилова 22
Славонски Брод

Најпотпунији одговор о томе да ли и како можеш да postanеш професионални играч загребачког ансамбла добићеш ако се обратиш директно њему. Адреса је: „Ладо“, ансамбл народних плесова и пјесама Хрватске, Трг маршала Тита 6а, телефон 041-448-633.

Поентер, а не џантер

Била сам у гостима код сестре у Банату код које је једног дана дошла комшиница и почела да прича о свом псу. Питала сам које је расе и она ми је одговорила да је црни пантер. Међутим, пошто сам видела тог пса, не бих бацила могла да кажем да је то црни пантер. Молим те да ми одговориш да ли та раса постоји?

Жељана,
Нови Сад

Назив црни пантер постоји, али не међу псима већ — у роду мацака. Према томе, очигледно је да је у питању забута: или ти ниси добро разумела комшиницу твоје сестре или она, купујући пса, није добро чула којој раси припада. Поентер је иначе назив за енглеског



краткодлаког птичара чија раса постоји од пре 300 година, а настала је укрштањем шпанског птичара са лисичарем-фоксхундом. Поентери су брзи, истрајни пси доброг њуха и чврстог стајања. Длака им је бела са мрљама црне, мрке или наранџасте боје али може бити и једнобојна.

Побеђује, да или не?

Одељење се договорило да побегне са часа енглеског језика. С тим договором се нисмо сложили ја и моја добра другарица, па је тако



НАЈУСПЕШНИЈИ НАЧИН ЗА РАЗВОЈ ТЕЛА!

Аутор Петар Челик, шампион Југославије и Европе у обликовању тела (на слици). Написао је три брошуре:
1. РАЗВОЈ МИШИЋА РУКУ
2. РАЗВОЈ МИШИЋА ГРУДИ
3. РАЗВОЈ ЛЕЊНИХ МИШИЋА
Цена по комаду износи 100 динара, а цена за све три брошуре износи 250 динара. Плаћа се поштом приликом преузимања. Брошуре су обима 36 страна, илустровано са 6 боја и тридесетак црно-белих фотографија. Наручите на адресу:
ПЕТАР ЧЕЛИК, факс 97/11,
21460 БАЧКА ПАЛАНКА

дошло до сукоба са разредом. Сви тврде да нас две нисмо за слогу одељења а ми смо уверене да је цео разред тај који греша. Ко је у праву?

Ана Стипсић,
Београд

Одговор на твоје питање није баш лак. Сигурно је једно, а то је да бежање са часова није начин да се неки проблем реши: уколико цео разред није спремио лекцију за тај час, могли сте да замолите наставника да вас не испитује. Другарски би било да то учините сви, без изузетка. Исто тако, било би другарски, овог пута према наставнику, да следећег часа сви научите оно што за претходни нисте, јер бисте тако узвратили поверење које вам је указао уважавајући ваше разлоге. Бежање, без обзира да ли су у питању часови, одређене обавезе или нешто треће неће допринети разрешавању неке компликоване животне ситуације. Оно је само одлагање нечега што је непријатно. Бежање није одлика младих храбрих људи који су спремни да сагледају живот у целини а не у деловима, и то искључиво оним пријатним. Јер, живот носи и радости али и низ тешкоћа и искушења: прихватити га значи и признати своју грешку, недостатак, и уложити напор да се превазиђе. За одељење у коме се налазиш било би боље да сте вас две покушале да на овакав начин делujete на своје другарице и другове. Солидарност је била и остала одлика нашег народа али солидарност по сваку цену, и онда када значи кукавичлук, није оправдана.

Како ђосташи амбасадор?

Имам 16 година и желео бих да једног дана будем амбасадор али не знам коју школу треба да завршим? Иначе, председник сам једне основне организације омладине, члан Савеза комуниста а самим тим и веома активан на друштвено-политичком пољу.

Владо М.
Битољ

На путу остварења твоје жеље прва степенација, али не и једина, била би школа. Кандидати за будуће амбасадоре школују се на факултетима политичких наука на међународно-политичком смеру. Пре тога, наравно, неопходно је стећи одговарајуће образовање, а то ћеш учинити ако се после другог разреда заједничких основа определиш за једну од следећих струка: правну и биротехничку, економско-комерцијалну, културу и јавно информисање, преводилачку и архивско-музејску. На крају, хтели бисмо да напоменемо да те стицање дипломе политиколога међународног смера неће аутоматски „произвести“ у амбасадора. За ову одговорну дужност греба се још много лично усавањавати, научити стране језике, показати пуну ангажованост у друштвено-политичком раду и још многе друге квалитете.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љуби-сав Лилић, Каћа Милетић, Брани-слава Митровић, Мирјана Моравче-вић, Раденко Павловић, Ружица Пе-тровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Све-тлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашо-вић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уред-ник стрипа), Петар Милатовић, Ве-сна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Не-дељковић, Биљана Орловић, Љубо-мир Патрнogiћ, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедљка Сташић, Миленко Тодоро-вић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-нић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИ-ТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-графије и цртежи се не враћају. Опсена агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за кул-туру СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полуго-дишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полуго-дишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну на-знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-ја“ — претплата на лист „ПОЛИТИ-КИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У
СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на де-визни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавез-ну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

